

บทที่ 4

ลักษณะโครงสร้างพัฒนาของจังหวัดชลบุรี

4.1 ลักษณะโครงสร้างทางกายภาพ

4.1.1 ลักษณะที่ตั้ง ภูมิประเทศและภูมิอากาศ

4.1.1.1 ที่ตั้ง

จังหวัดชลบุรีมีตำแหน่งตามพิกัดภูมิศาสตร์อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 12 องศา 30 ลิปดาเหนือ - 13 องศา 36 ลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 100 องศา 45 ลิปดาตะวันออก - 101 องศา 45 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร 65 กิโลเมตร (ถนนสายบางนา-ตราด) มีพื้นที่ประมาณ 4,363 ตารางกิโลเมตร หรือ 2726.875 ไร่ โดยมีขอบเขตติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้ (ตามแผนที่ 4.1)

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางปะกง อำเภอบ้านโพธิ์ และอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

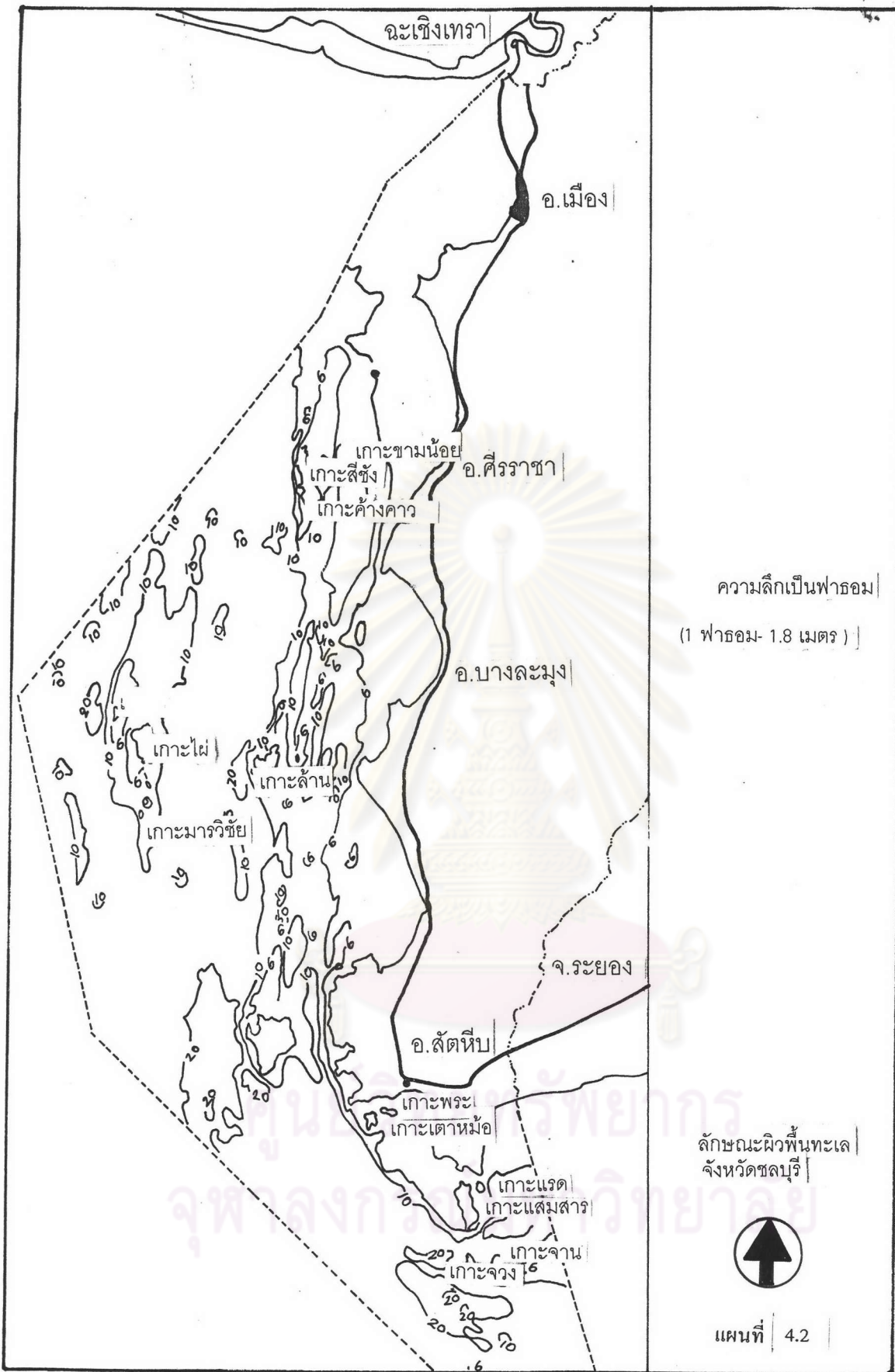
ทิศใต้ ติดต่อกับทะเลอ่าวไทย อำเภอเมือง อำเภอปลวกแดง และอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอสนามไชย จังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี และอำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ทิศตะวันตก ติดทะเลอ่าวไทย

4.1.1.2 ภูมิประเทศ

ภูมิประเทศส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นสูง ๆ ต่ำ ๆ สลับกันไปอยู่ทางด้านตะวันออกของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ที่เป็นที่ราบลุ่มต่อเนื่อง กับภาคกลางอยู่ทางตอนบนของพื้นที่จังหวัดและมีพื้นที่ภูเขากระจัดกระจายอยู่ทั่วไปส่วนของที่ราบลุ่มซึ่งอยู่ทางตอนบนของพื้นที่จังหวัด จะเป็นที่ราบที่มีบริเวณกว้างเกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ บริเวณนี้มีการระบายน้ำเร็วและมีปัญหาน้ำท่วมขัง บริเวณที่เป็นที่ราบลุ่มได้แก่อำเภอพนัสนิคม

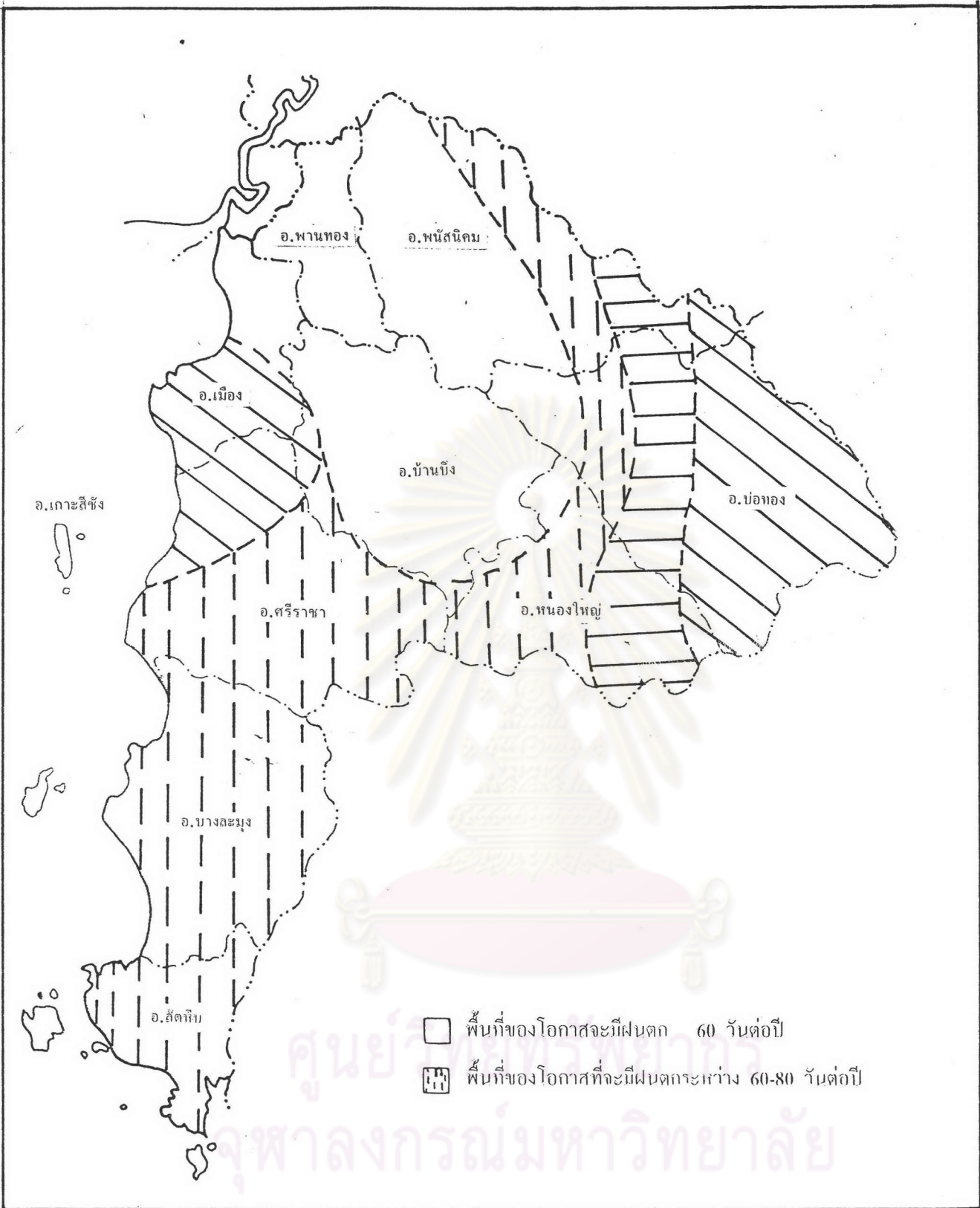
แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี

การที่จังหวัดชลบุรีมีลักษณะภูมิประเทศเป็นลักษณะมีที่ราบสลับที่สุดและเป็นภูเขา ซึ่งมีบริเวณพื้นที่ทางด้านตะวันออกของภาค มีพื้นที่แนวชายฝั่งทะเลซึ่งชายฝั่งทะเลมีเกาะมากมาย และมีความลาดชันโดยเฉลี่ย 1:1,200 บางส่วนเป็นอ่าวสามารถทำท่าเรือน้ำลึกและพบว่าจากการที่ชลบุรีมีพื้นที่ทะเลเป็นโคลน จึงทำให้บริเวณนี้มีศักยภาพสูงกว่าส่วนอื่นสำหรับการดำเนินการท่าเรือน้ำลึก แนวชายฝั่งทะเลจังหวัดชลบุรีมีความยาว 156.90 กม. และลักษณะผิวทะเล ลักษณะผิวพื้นทะเลขรุขระ ไม่มีระเบียบ เนื่องจากชายฝั่งทะเลมีเกาะมากมาย มีความลึกมากที่สุดในระยะ 8 กิโลเมตร นับจากเกาะนอกสุดประมาณ 25 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง และมีความลาดชัน โดยเฉลี่ย 1:1,200 พื้นทะเลเป็นโคลน ททราย และเปลือกหอยเกือบตลอดแนวชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะในอ่าวชลบุรีลักษณะผิวพื้นเป็นโคลน คือ บริเวณแนวเขตจังหวัดฉะเชิงเทราจนถึงเขาสามมุข เนื่องจากตะกอนที่ออกจากแม่น้ำบางปะกงไหลมาทับถมบริเวณพื้นที่ดังกล่าว จึงทำให้บริเวณนี้มีศักยภาพสูงกว่าส่วนอื่นสำหรับการเพาะเลี้ยงประเภทย่อยแครง หอยแมลงภู่ เป็นต้น (ตามแผนที่ 4.2)

4.1.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

1) ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ยตลอดปี 1,000-1,700 มิลลิเมตร และรวมจำนวนวันที่ฝนตกทั้งปีไม่ต่ำกว่า 100วัน ช่วงที่ฝนตกชุกมากที่สุดอยู่ในระหว่างเดือน สิงหาคม-ตุลาคม จำนวนวันฝนตกปี 2537 มี 113 วัน ปริมาณน้ำฝน 1,491.40 มม. (แผนที่ 4.3)

2) อุณหภูมิ อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยถือว่า อุณหภูมิของจังหวัดชลบุรีไม่แตกต่างไปจากลักษณะภูมิโดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีสูงสุด (2531-2537) 35.41 องศาเซลเซียสและอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.25 องศาเซลเซียส ดังนั้นอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีคือ 290.2 องศาเซลเซียส จะสังเกตเห็นว่าอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยและอากาศของจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกและภาคกลางมากนัก (ตามแผนที่ที่ 4.5)

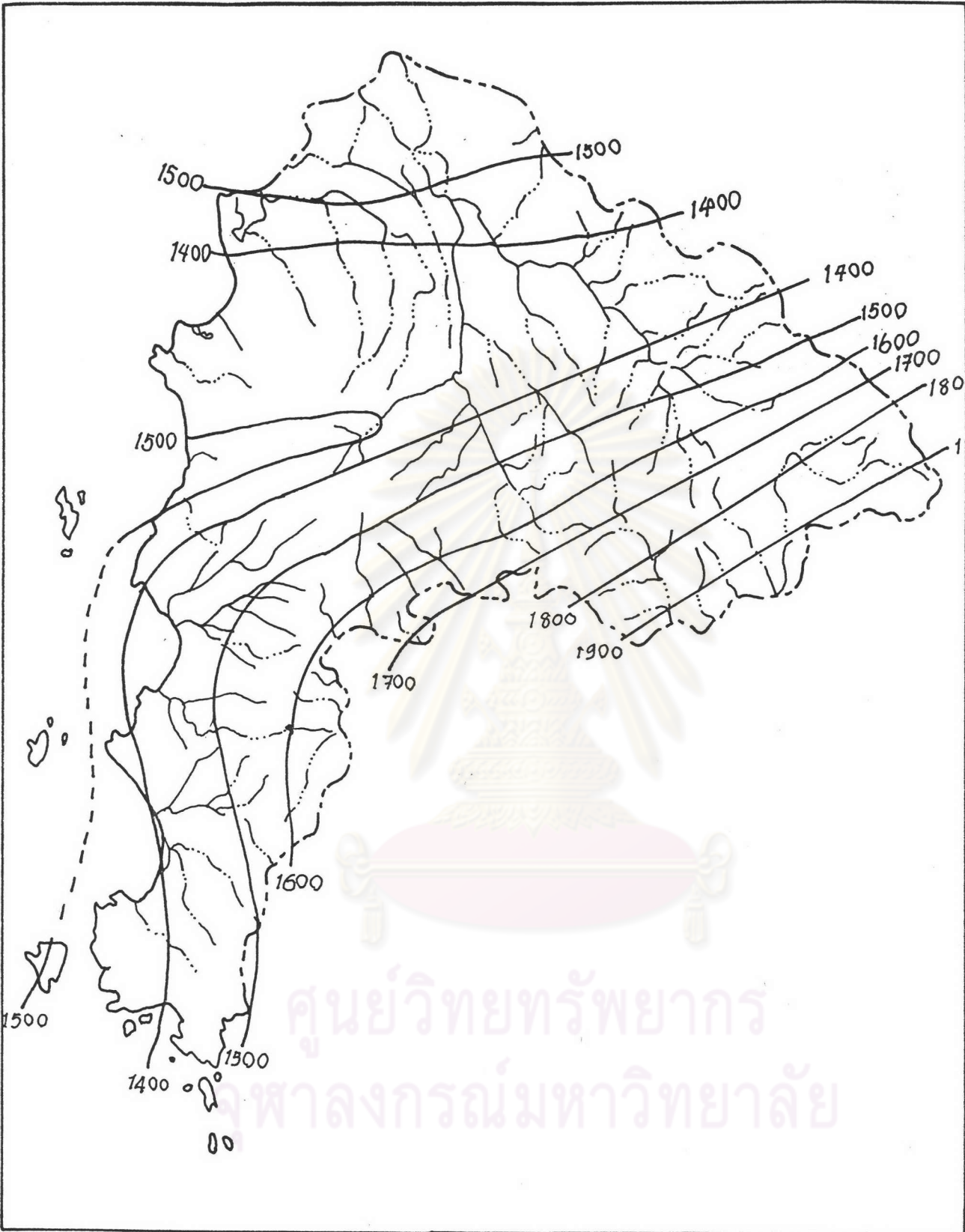

แสดงพื้นที่ ของโอกาสที่มีฝนตก

แผนที่ 4.3

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนางังหวัดชลบุรี

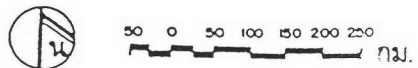
ฝนและการกระจายของฝนในพื้นที่ จังหวัดชลบุรี

แผนที่ 4.4	แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี	
------------	---	---

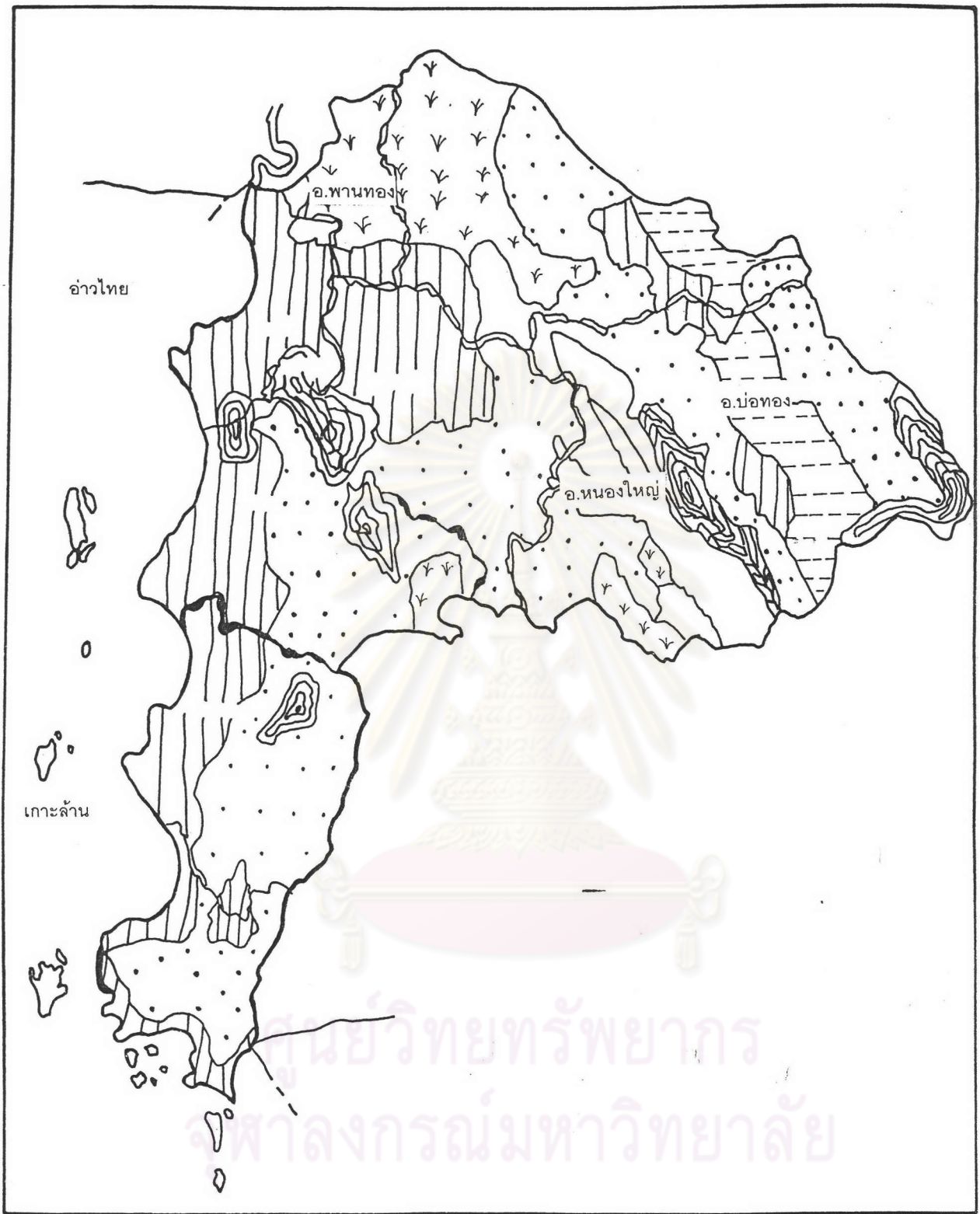
รูปที่ 4.5 | สภาพภูมิอากาศ ในเขตจังหวัดชลบุรี

- กิศทางลมมรสุม
- พายุโซนร้อนและไต้ฝุ่น

แผนที่ 4.5

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี

<p>แผนที่ 4.6</p>	<p>แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี</p>	
-------------------	--	---

ตาราง 4.1 แสดงปริมาณน้ำฝนแลอุณหภูมิจังหวัดชลบุรีปี 2531-2537

ปริมาณ	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537
ปริมาณน้ำฝน(มม.)	1,684.5	1,175.3	1,309.0	1,041.2	1,190.3	909.3	1,491.4
จำนวนฝนตก(วัน)	129	118	114	121	103	104	113
อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย (ซ.)	35.29	35.43	35.78	36.00	35.69	36.04	33.63
อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย(ซ.)	22.02	21.88	22.27	22.18	21.16	21.43	24.83
อุณหภูมิเฉลี่ย (ซ.)	28.88	29.94	29.18	29.20	28.55	29.15	29.24
ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยทั้งเดือน(%)	71.330	71.45	70.78	70.50	70.94	84.20	85.20

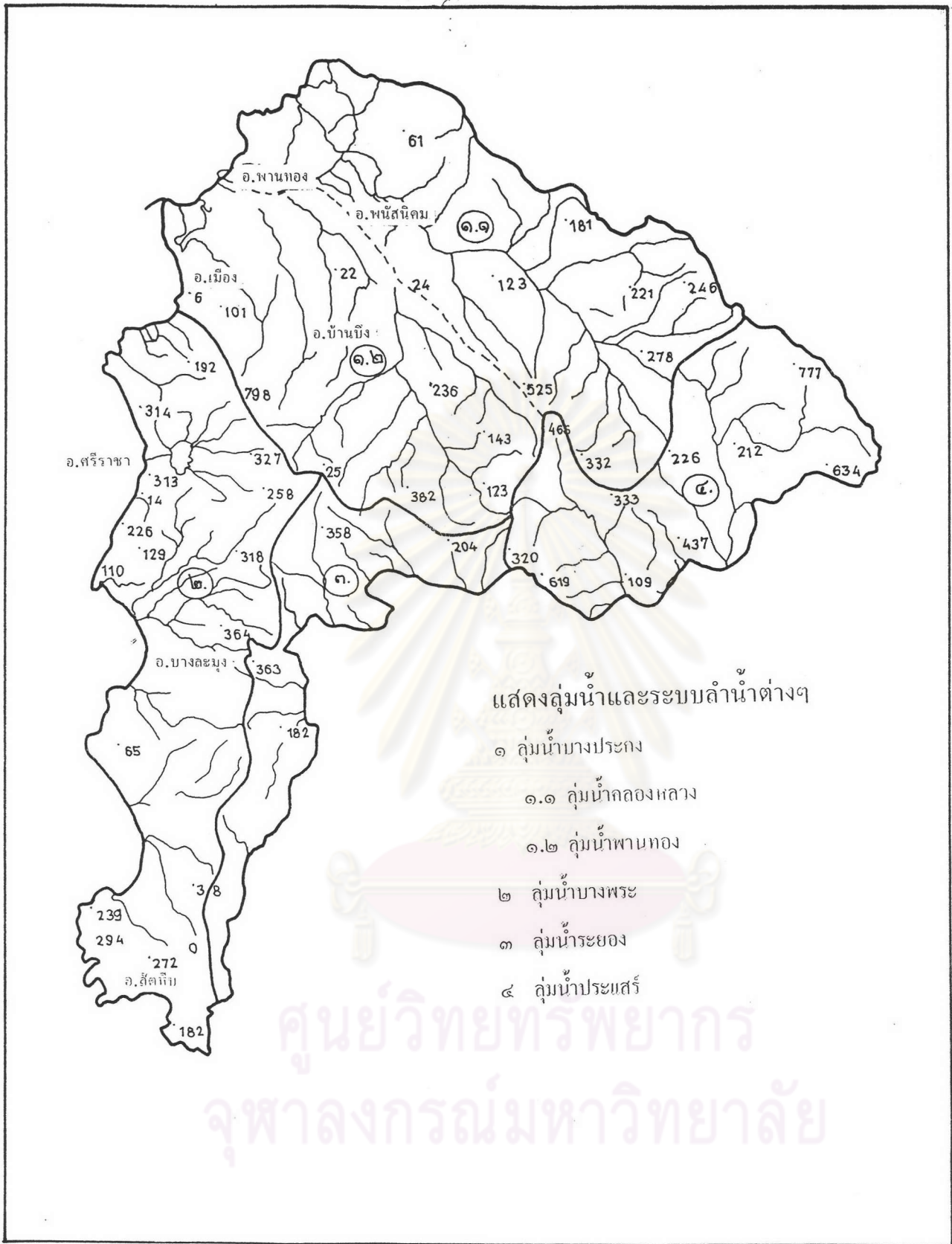
ที่มา : สถานีตรวจอากาศจังหวัดชลบุรี

4.1.2 ทรัพยากรดิน

4.1.2.1 ดิน

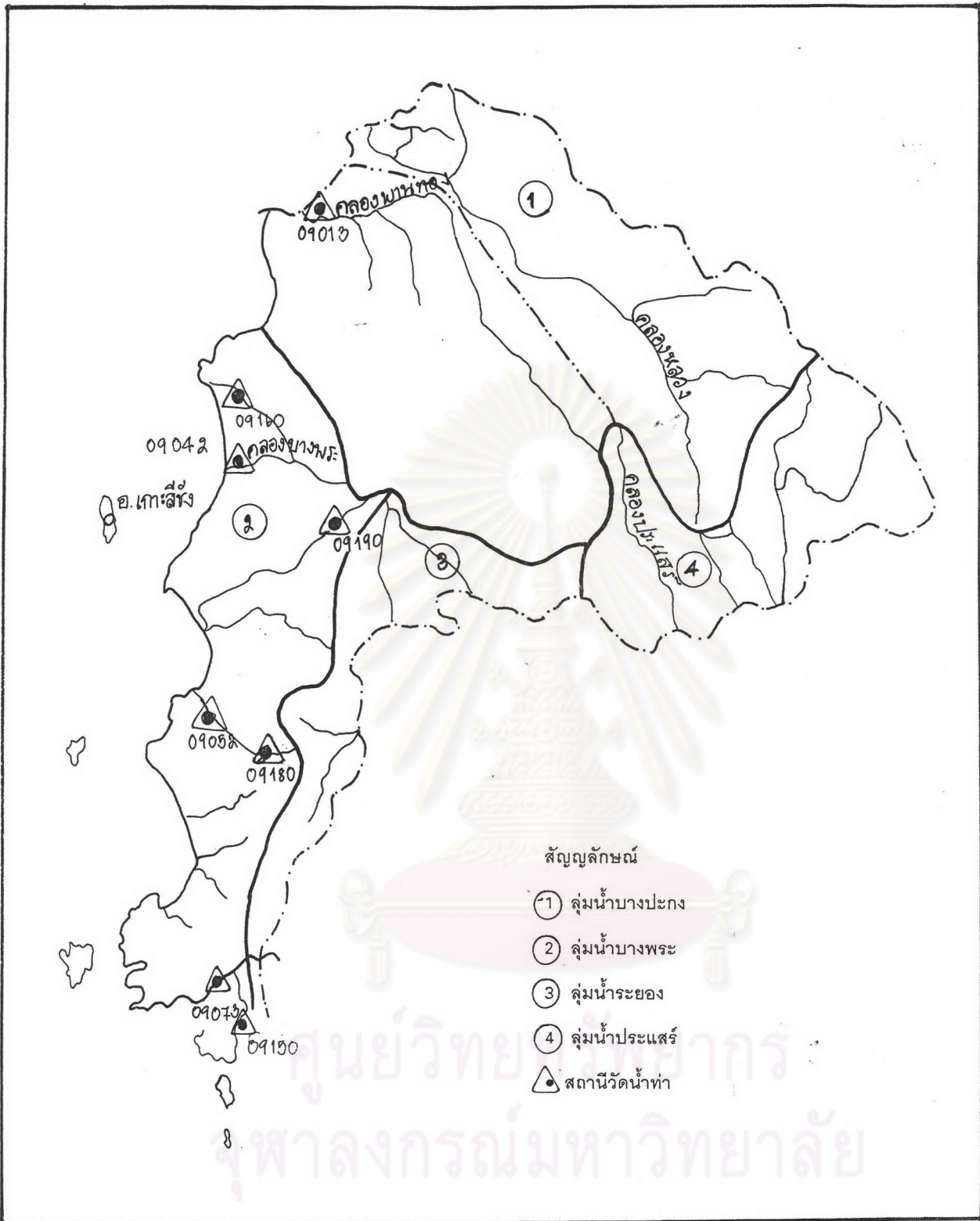
ลักษณะดินในจังหวัดชลบุรี สามารถแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ (แผนที่ 4.6)

- 1) กลุ่มดินนา มีอยู่ประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดพบมากที่อำเภอพานทอง และอำเภอนันทนิคม ซึ่งเหมาะสำหรับการปลูกข้าวโดยมาก
- 2) กลุ่มดินไร่ มีอยู่ประมาณร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด พบมากในทุกอำเภอยกเว้นในอำเภอเมืองชลบุรี เหมาะสำหรับการปลูกพืชไร่ อันได้แก่ อ้อย (น้ำตาล) ข้าวโพด
- 3) กลุ่มดินตื้น มีอยู่ประมาณร้อยละ 5 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด พบมากในอำเภอบ่อทอง และอำเภอหนองใหญ่
- 4) กลุ่มดินทราย มีอยู่ประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่จังหวัด พบมากในบริเวณทั้งหมดของจังหวัด พบมากในบริเวณใกล้ชายฝั่งทะเลตะวันออก ตั้งอยู่เขตอำเภอเมืองชลบุรีตอนเหนือลงมาถึงเขตอำเภอสัตหีบทางใต้
- 5) พื้นที่ภูเขา มีอยู่ประมาณร้อยละ 15 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด พบมากที่อำเภอสัตหีบ และอำเภอเมือง

แสดงลุ่มน้ำและระบบลำน้ำต่างๆ

แผนที่ 4.7	แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี	
------------	---	---

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนที่ 4.8	แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี	
------------	---	---

4.1.2.2 แหล่งน้ำ

แหล่งน้ำเป็นสิ่งสำคัญของการพัฒนาเนื่องจากจำเป็นต่อการผลิตและการอุปโภค บริโภค ในครัวเรือน โดยแหล่งน้ำแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

1) แหล่งน้ำธรรมชาติประกอบด้วย

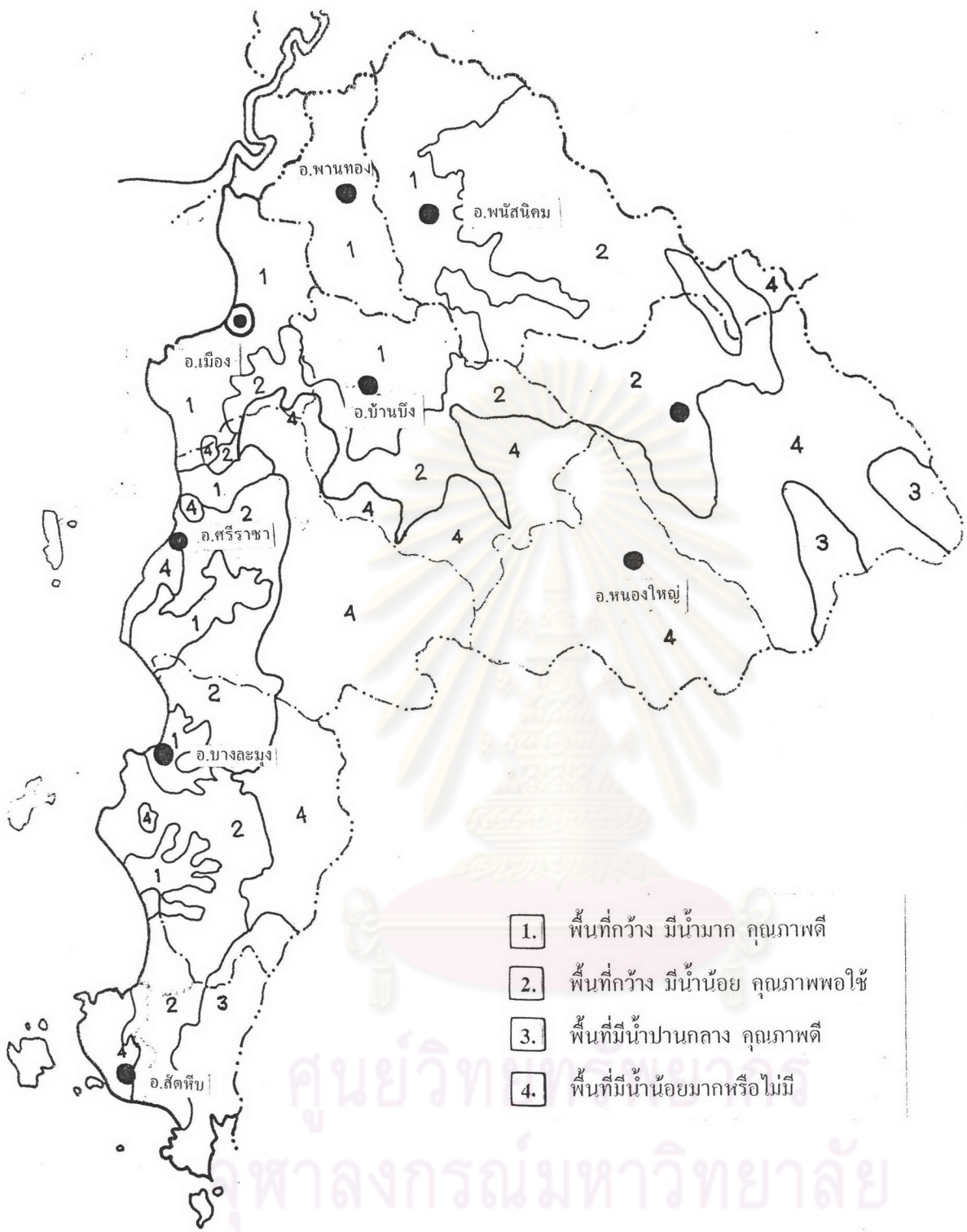
(1) น้ำฝนและการกระจายตัวของฝนในพื้นที่ น้ำฝนปัจจัยที่สำคัญของการเกษตรกรรม พื้นที่เกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ 94 ของพื้นที่จังหวัดต้องอาศัยน้ำฝนในการเพาะปลูกพืช ปริมาณน้ำฝนตกชุกในพื้นที่ทางด้านตะวันออกและทางด้านใต้ของจังหวัด ส่วนพื้นที่ที่อยู่ทางด้านตะวันตกการกระจายตัวของฝนที่ตกจะเบาบางลง (แผนที่ที่ 4.4)

(2) น้ำผิวดิน ลำน้ำที่ไหลผ่านพื้นที่ มีแต่ลำห้วยและลำธารซึ่งเป็นลำน้ำสายสั้น ๆ ไหลลงสู่แม่น้ำบางปะกงและทะเล แหล่งต้นน้ำของลำน้ำธรรมชาติเหล่านี้เกิดจากภูเขาทางด้านตะวันออกของจังหวัด ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอหนองใหญ่ บ่อทอง และอำเภอบ้านบึง ลำน้ำเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีน้ำเฉพาะช่วงฤดูฝนเท่านั้น ลำน้ำที่สำคัญคือคลองหลวง ในอำเภอพนสนิคมและห้วยคลองใหญ่ในอำเภอบ้านบึง ไหลผ่านอำเภอปานทองลงสู่แม่น้ำบางปะกง ส่วนลำน้ำที่ไหลลงสู่ทะเลนั้น ได้แก่ คลองบางพระ ในอำเภอศรีราชา คลองใหญ่ (แม่น้ำระยอง) ในอำเภอบ้านบึง ไหลออกที่อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แม่น้ำประแสร์ ในอำเภอหนองใหญ่ ไหลออกทะเลที่อำเภอแกลง จังหวัดระยอง และลำห้วยพันเสด็จ ในอำเภอบ้านบึง เป็นต้น (ตามแผนที่ 4.7)

(3) แหล่งน้ำใต้ดิน สภาพน้ำใต้ดินเมื่อพิจารณาจากแผนที่อุทกธรณี ของกรมทรัพยากรธรณีพบว่าจังหวัดชลบุรี สามารถแบ่งเขตน้ำใต้ดินตามลักษณะของหินอุ้มน้ำ Aquifers และการกักเก็บน้ำ ได้ดังนี้ (แผนที่ 4.9)

1. เขตบริเวณที่มีปริมาณน้ำมาก มีพื้นที่กว้างขวาง พบตามบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำ ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำและชายฝั่งทะเล ความหนาของชั้นหินซึ่งเป็นดินตะกอนลำน้ำประมาณ 30 เมตร ให้น้ำตั้งแต่ 10-100 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง แต่น้ำบริเวณใกล้ทะเลจะเค็มกร่อย ได้แก่ที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง

2. เขตบริเวณที่มีปริมาณน้ำน้อย มีพื้นที่กว้างขวาง และพบอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลหรืออยู่ลึกห่างจากฝั่งทะเลเข้าไป ชั้นหินซึ่งเกิดจากการทับถมบริเวณหุบเขา และหินแกรนิตผุ รวมทั้งหินแข็งใกล้เขา ความหนาของหินน้อยกว่า 50 เมตร ให้น้ำระหว่าง 2-10 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง คุณภาพดีพอใช้นอกจากใกล้ฝั่งทะเล

- 1. พื้นที่กว้าง มีน้ำมาก คุณภาพดี
- 2. พื้นที่กว้าง มีน้ำน้อย คุณภาพพอใช้
- 3. พื้นที่มีน้ำปานกลาง คุณภาพดี
- 4. พื้นที่มีน้ำน้อยมากหรือไม่มี

แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน

3. เขตบริเวณที่มีแม่น้ำปานกลาง มีบริเวณเล็กๆ ทางการตอนกลางค่อนข้างไปทางใต้ของจังหวัด ชื่อน้ำได้จากกรอยแยกหรือโพรงหินปูน ให้น้ำปานกลาง ระหว่าง 5-35 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง คุณภาพน้ำดี

4. เขตบริเวณที่มีปริมาณน้ำน้อยมากหรือไม่มีเลย ส่วนใหญ่ให้น้ำน้อยกว่า 2 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง พบบริเวณทางตอนใต้ของจังหวัดชลบุรี และตอนใต้ของพื้นที่จังหวัด

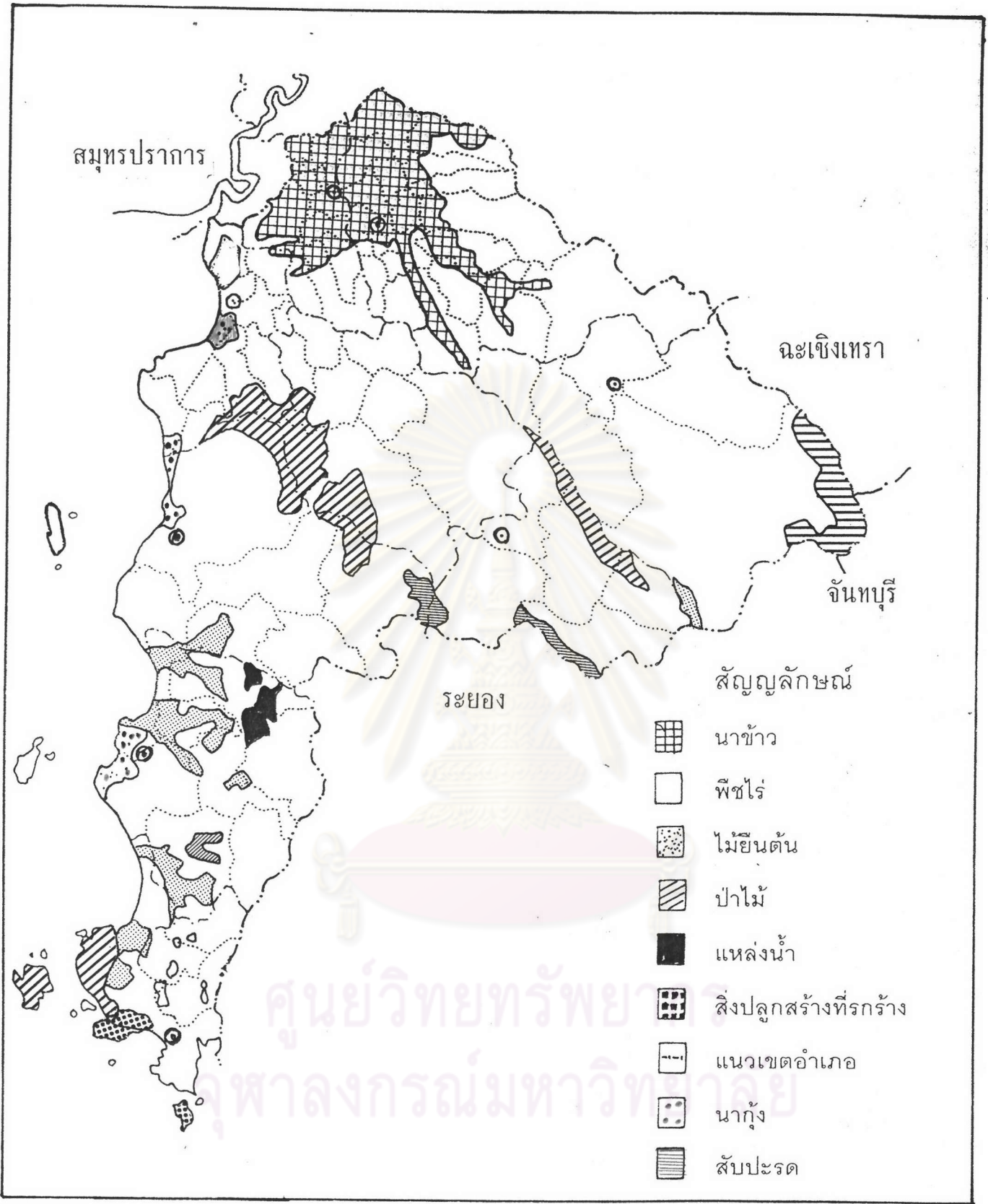
2) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เศรษฐกิจของจังหวัดชลบุรีขยายตัวอยู่ในอัตราสูง ทำให้ความต้องการน้ำดิบเพื่ออุตสาหกรรมเกษตร และการบริโภคขยายตัวอย่างรวดเร็ว ดังนั้นปริมาณน้ำธรรมชาติจึงไม่เพียงพอกับความต้องการทำให้จังหวัดจำเป็นต้องจัดสร้างแหล่งน้ำขึ้น เช่น อ่างเก็บน้ำ เนื่องจากจังหวัดชลบุรีไม่มีแม่น้ำไหลผ่านจึงจำเป็นต้องสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อกักเก็บน้ำดิบจากน้ำฝน ในปี 2537 อ่างเก็บน้ำที่สร้างเสร็จแล้วมีอยู่ทั้งหมด 12 อ่าง สามารถจุน้ำได้ 187.84 ล้านลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำที่ใหญ่ที่สุดได้แก่ อ่างเก็บน้ำบางพระ อำเภอศรีราชา ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน 8,500 ไร่ และสามารถ กักเก็บน้ำได้ปริมาณ 110 ล้านลูกบาศก์เมตร อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่รองลงมาได้แก่ อ่างเก็บน้ำหนองค้อ ครอบคลุมพื้นที่ชลประทาน 7,500 ไร่ และความจุ 21.40 ล้านลูกบาศก์เมตร

ตาราง 4.2 แสดงรายชื่ออ่างเก็บน้ำที่สร้างเสร็จแล้ว ในจังหวัดชลบุรี

อ่างเก็บน้ำ	ที่ตั้ง (อำเภอ)	ความจุ (ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
บ้านบึง	บ้านบึง	1.90	2,000
บางพระ	ศรีราชา	110.00	8,500
ศรีราชา	ศรีราชา	21.40	7,500
ห้วยสะพาน	ศรีราชา	3.80	800
หนองกลางดง	ศรีราชา	7.65	1,000
ห้วยขุนจิต	บางละมุง	4.80	1,000
มาบปะชัน	บางละมุง	16.60	3,000
ห้วยชากนอก	บางละมุง	6.50	2,400
คลองบางไผ่	สัตหีบ	12.00	NA
ภูมิอนันต์	สัตหีบ	2.80	NA
จุกเสม็ด	สัตหีบ	0.25	NA
ช่องแสมสาร	สัตหีบ	0.14	NA
รวมทั้งหมด		187.84	NA

หมายเหตุ : NA ไม่มีข้อมูล

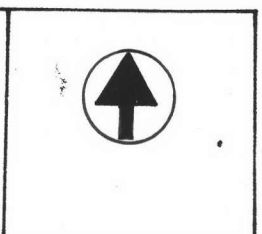
ที่มา : สำนักงานชลประทานที่ 9 จังหวัดชลบุรี

สภาพการใช้ทรัพยากร ภูมิตนทางด้านการเกษตร

แผนที่ 4.11

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี

จากตาราง 5.2 แสดงว่ามีการพยายามสร้างอ่างเก็บน้ำเพื่อใช้ในประโยชน์ในการชลประทานเพราะแหล่งน้ำเป็นสิ่งจำเป็นในการบริโภคและอุปโภคประกอบกับใช้เพื่อพัฒนาเนื่องจากลักษณะทางธรณีวิทยาของจังหวัดชลบุรี และจังหวัดชลบุรีไม่มีแม่น้ำที่เป็นสายหลัก ดังนั้นจะสามารถมีน้ำใช้เพียงพอต่ออุปโภคและบริโภค

4.1.2.3 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

1) สถานที่ท่องเที่ยว

ชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากที่มีความหลากหลายมาก ซึ่งเป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยว นักทัศนจรและผู้เยี่ยมชมทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลได้แก่ อ่าว ชายหาด และเกาะต่าง ๆ จากการสำรวจโดยสำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี 2533 พบว่าจังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดที่มีผู้สนใจจะเดินทางมาท่องเที่ยวถึงร้อยละ 13.66 และเป็นสถานที่ที่น่าสนใจอันดับสองรองจากเชียงใหม่ มีผู้สนใจมาท่องเที่ยวร้อยละ 15.41 สามารถแบ่งกลุ่มการท่องเที่ยวตามเขตการปกครองได้ 2 กลุ่มคือ (ตามแผนที่ 4.8)

ตาราง 4.3 แสดงสถานที่ท่องเที่ยว

เขตการปกครอง	ประเภทสถานที่ท่องเที่ยว		
	ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์	วัฒนธรรม
กลุ่มบางแสน-ศรีราชา	-ชายหาดบางแสน -เขาสามมุข -เกาะสีชัง -เขาชะอาง -พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ -สวนสัตว์เปิดเขาเขียว	-เมืองพระรถ -เมืองศรีโพธิ์ -พระจุฑาธุชราชฐาน	-อ่างศิลา -หนองมน -วัดใหญ่อินทาราม
กลุ่มพัทยา-สัตหีบ	-อุทยานหินล้านปีจระเข้ -ชายหาดพัทยา -ชายหาดนาจอมเทียน -ชายหาดบางเสร่ -หมู่เกาะล้าน -หมู่เกาะไผ่		-วัดญาณสังวราราม -สวนนงนุช

โดยมีรายละเอียดแบ่งเป็นกลุ่มดังนี้คือ

กลุ่มบางแสน-ศรีราชา

- ชายหาดบางแสน ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี ห่างจังหวัดชลบุรี ประมาณ 10.0 กิโลเมตร มีถนนเลียบริมทะเลที่ปรับปรุงใหม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน ทั้งสถานที่พักผ่อนอาบน้ำจืด และร้านอาหารทะเล สุดชายหาดด้านทิศเหนือมีแหลมและโขดหินที่รู้จักกันในนาม แหลมแท่น
- เขาสามมุข ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี ห่างจากแหลมแท่น ประมาณ 2.0 กิโลเมตร เป็นเขาเดี่ยวๆ สามารถชมทัศนียภาพมุมกว้าง ของแหลมแท่นและชายหาดบางแสน ได้เป็นอย่างดีมีศาลเจ้าแม่สามมุข และมีลิงป่าอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก นักท่องเที่ยวมักและสักการะเจ้าแม่สามมุข หรือรับประทานอาหารทะเล
- เกาะสีชัง เป็นที่ตั้งของอำเภอเกาะสีชัง อยู่ห่างจากอำเภอศรีราชาออกไปทางทะเลประมาณ 9.0 กิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะน้อยใหญ่ 8 เกาะ รวมพื้นที่ประมาณ 25 ตารางกิโลเมตร บนเกาะมีที่ท่องเที่ยวประเภทชายหาดเช่นช่องเขาขาด ประเภทถ้ำ เช่น ถ้ำจักรพงษ์ ถ้ำเจ้าพ่อเขาใหญ่และประเภทประวัติศาสตร์ซึ่งสร้างขึ้นสมัยรัชกาลที่ 5 นอกจากนี้ยังมีรอยพระพุทธรูปบาทจำลองอีกด้วย
- เขาชะอาง ตั้งอยู่ที่อำเภอบ่อทอง ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ่อทอง ประมาณ 16.0 กิโลเมตร เป็นส่วนหนึ่งของเทือกเขาชะอางที่มีถ้ำและเพิงผาสวยงามแตกต่างกันไป
- พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ ตั้งในมหาวิทยาลัยบูรพาเทศบาลแสนสุข ห่างจากจังหวัดชลบุรีประมาณ 9.0 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 30 ไร่ ประกอบด้วยพิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำที่ยังมีชีวิตอยู่ และห้องแสดงนิทรรศการทางนิเวศวิทยา น้ำกร่อยและน้ำเค็มเปิดให้สนใจเข้าชมทุกวัน ยกเว้นวันจันทร์
- สวนสัตว์เปิดเขาเขียว ตั้งอยู่ที่ตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา ห่างจากจังหวัดชลบุรีประมาณ 38.0 กิโลเมตร เป็นสวนสัตว์เปิด ในองค์การสวนสัตว์แห่งประเทศไทย ใช้พื้นที่บริเวณป่าเขาเขียวและเขาชมภู่ ประมาณ 56,625 ไร่ ปล่อยให้สัตว์ป่าชนิดต่างๆ อยู่ในสภาพใกล้เคียงธรรมชาติมากที่สุด มีที่พักแรมแบบบ้านพักหรือค่ายพักแรมสำหรับบริการนักท่องเที่ยวซึ่งติดต่อได้ที่สวนสัตว์ดุสิต กรุงเทพมหานคร
- เมืองพระรถ ตั้งอยู่ทางเหนือของเทศบาลเมืองพนัสนิคม ห่างอำเภพนัสนิคมออกไปประมาณ 1.0 กิโลเมตร เป็นเมืองโบราณขนาดใหญ่

850 เมตร ยาว 1,550 เมตร มีกำแพงเมืองเป็นมุลดินสูงราว 4 เมตร 2 ชั้น ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือมีฐานเจดีย์เรียกว่า เนินธาตุ

- เมืองศรีพล ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมืองชลบุรี ห่างจากจังหวัดชลบุรีประมาณ 6.0 กิโลเมตร เป็นสมัยทวารวดี ด้านหน้าเมืองเป็นหาดทรายติดต่อกับเมืองพระรถ ซึ่งอยู่ห่างออกไปประมาณ 20.0 กิโลเมตร

- พระจุฑาธุชราชฐาน ตั้งอยู่บนเกาะสีชังทางทิศใต้ ห่างจากที่ว่าการอำเภอเกาะสีชังประมาณ 2.0 กิโลเมตร เป็นพระราชวังฤดูร้อนในรัชกาลที่ 5 มีลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบ Italian Renaissance

- อ่างศิลา ห่างจากชายหาดบางแสนไปทางทิศเหนือประมาณ 5.0 กิโลเมตร เป็นหมู่บ้านชายทะเลที่สำคัญ ซึ่งรัชกาลที่ 5 ได้โปรดให้สร้างพระตำหนักราชินี ปัจจุบันอ่างศิลาเป็นชุมชนประมงซึ่งมีร้านอาหารทะเลที่นักท่องเที่ยวนิยมแวะพักรับประทานอาหารและซื้อสินค้าพื้นเมืองเช่น ครกหิน ตักตาคหิน เป็นของที่ระลึก

- หนองมน ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลแสนสุข ริมทางหลวงหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) ปากทางแยกเข้าชายหาดบางแสน ห่างจากจังหวัดชลบุรีประมาณ 9.0 กิโลเมตร เป็นตลาดจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก อาหารทะเลแห้ง และขนมต่างๆ ที่ขึ้นชื่อของจังหวัดชลบุรี

- วัดใหญ่อินทาราม ตั้งอยู่ที่ตำบลบางปลาสร้อย ในใจกลางเขตเทศบาลเมืองชลบุรี เป็นวัดเก่าแก่มีพระวิหารและอุโบสถนับเป็นแหล่งภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยาที่สำคัญแห่งหนึ่ง

กลุ่มพืทยา-สัตหีบ

- อุทยานหินล้านปีและฟาร์มจระเข้ ตั้งอยู่ในเขตตำบลหนองปลาไหล อำเภอบางละมุง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ ที่เน้นความสำคัญของหินธรรมชาติ ที่มีสีส้มและรูปทรงแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีสวนบอนไซ จระเข้ยักษ์ และการแสดงโชว์

- เมืองจำลอง ตั้งอยู่บนถนนสุขุมวิท หลักกิโลเมตรที่ 143 เป็นสถานที่รวบรวมสิ่งจำลอง ปูนปั้นสถาน โบราณสถานที่สำคัญ เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย สะพานข้ามแม่น้ำแคว ประสาทหินพิมาย เป็นต้น ในอัตราส่วน 1: 25 นอกจากนี้ยังมีมินิยุโรป เช่น หอไอเฟล เทพีสันติภาพ เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่ 7.00-22.00 น

- พัทยา ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบางละมุงห่างจากจังหวัดชลบุรีไปทางทิศใต้ตามทางหลวงหมายเลข 3 (ถนนสุขุมวิท) ประมาณ 50.0 กิโลเมตร เป็นสถานตากอากาศสาธารณะแบบหาดทรายที่มีชื่อเสียงทั่วโลกความยาวของชายหาดประมาณ 5.0 กิโลเมตร พร้อมไปด้วยที่พักอำนวยความสะดวก และสถานที่เริงรมย์ที่ได้มาตรฐานระดับนานาชาติ นอกจากนี้หาดทรายแล้วยังมีเมืองจำลองมินิสยาม ฟาร์มกล้วยไม้ สวนป่าพนารักษ์ และสวนน้ำพัทยาปาร์ค.

- นางจอมเทียน ตั้งอยู่เขตเมืองพัทยาทางทิศใต้ ห่างจากชายหาดประมาณ 3.0 กิโลเมตร เป็นสถานที่ตากอากาศสาธารณะแบบหาดทรายที่ค่อนข้างสงบเงียบ มีความยาวของชายหาดประมาณ 7.0 กิโลเมตร

- บางเสร่ ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลบางเสร่ อำเภอสัตหีบ ห่างจากเมืองพัทยา ทางทิศใต้ประมาณ 16.0 กิโลเมตร เป็นชุมชนชาวประมงที่มีชื่อเสียงของจังหวัด ทางตอนใต้ของชุมชนเป็นอ่าวน้ำลึก เหมาะแก่การตกปลา ทางทิศเหนือของชุมชนมีหาดทรายสาธารณะ ซึ่งยาวต่อเนื่องมาจากชายหาดนางจอมเทียน

- หมู่เกาะล้าน ตั้งอยู่ในอ่าวไทยห่างจากชายหาดเมืองพัทยาไปทางทิศทางตะวันตกประมาณ 9.0 กิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะล้าน เกาะครก และเกาะสาก ใช้เวลาเดินทางโดยเรือท่องเที่ยวจากพัทยา ประมาณ 45 นาที แต่หากใช้เรือเร็วจะใช้ประมาณ 15-20 นาที

- หมู่เกาะไผ่ ตั้งอยู่ในอ่าวไทยห่างจากเกาะล้านไปทางทิศตะวันตกประมาณ 9.54 กิโลเมตร และห่างจากเมืองพัทยาประมาณ 18.59 กิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะเล็ก ๆ จำนวน 5 เกาะ

- วัดญาณสังวราราม ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสัตหีบห่างจากเมืองพัทยาไปทางทิศใต้ประมาณ 15.0 กิโลเมตร โดยแยกจากทางหลวงหมายเลข 3 เข้าอีกประมาณ 5 กิโลเมตร ปัจจุบันประกอบด้วยเขตพุทธาวาส และสังฆาวาส ที่น่าสนใจซึ่งในวันสำคัญทางศาสนา จะมีพุทธศาสนิกชนเดินทางมาร่วมปฏิบัติศาสนกิจเป็นจำนวนมาก

- สวนนงนุช ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสัตหีบ ห่างจากเมืองพัทยาไปทางทิศใต้ประมาณ 17 กิโลเมตร โดยแยกจากทางหลวงหมายเลข 3 เข้าไปอีก 3.5 กิโลเมตรเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของเอกชน มีพื้นที่ประมาณ 1,000 ไร่ ภายในเป็นสวนไม้ดอกและสวนผลไม้ มีที่พักแบบหมู่บ้านไทย สวนสัตว์ และศูนย์วัฒนธรรม

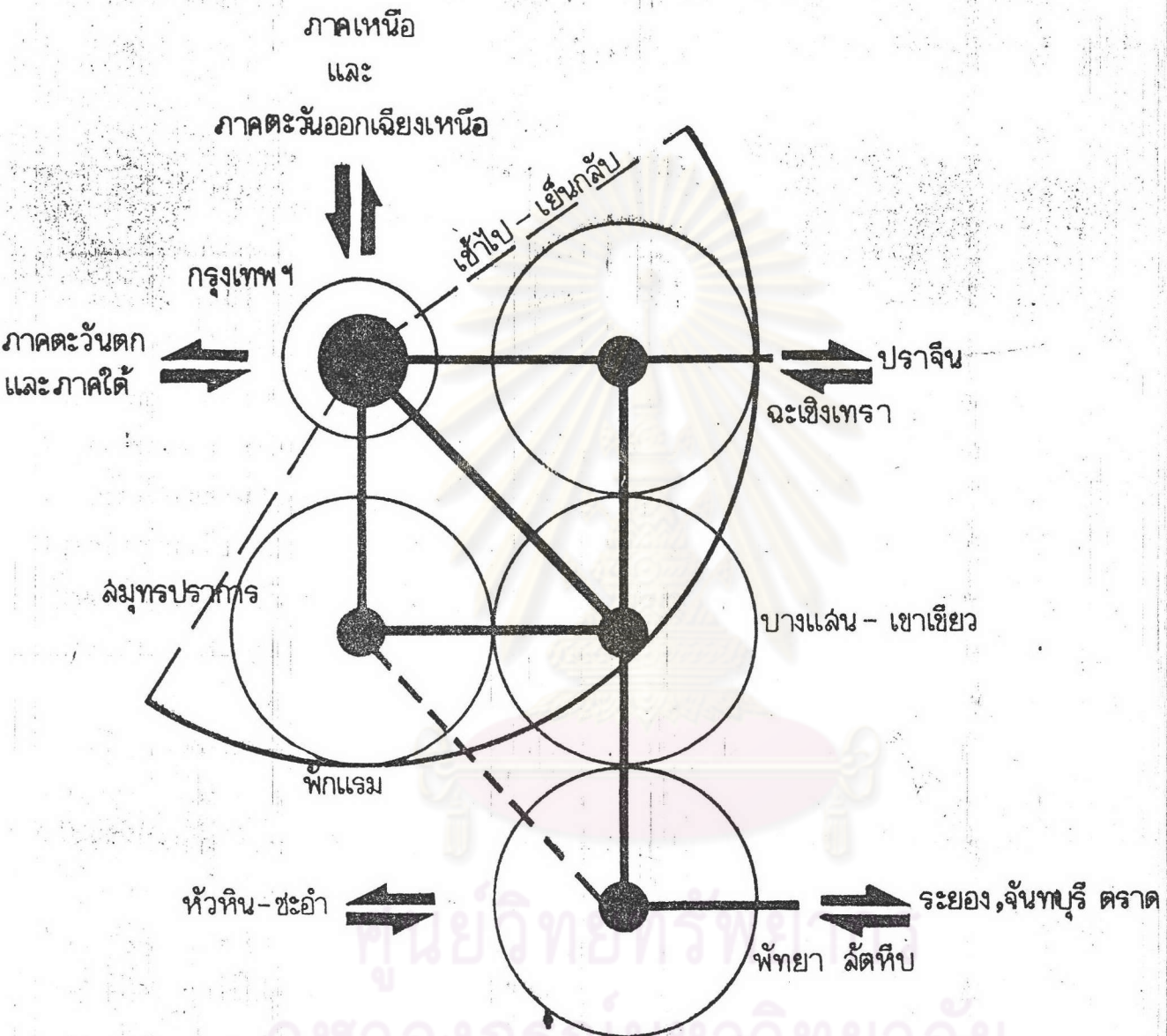
2) จำนวนนักท่องเที่ยว

จากตาราง จำนวนโรงแรม นักท่องเที่ยว นักทัศนจรของปี 2534-2537 พบว่า จำนวนโรงแรมที่จดทะเบียนในปี 2537 มีจำนวน 329 แห่ง เพิ่มจากปี 2534 จำนวน 30 แห่งและจากการเปรียบเทียบพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมากกว่าชาวไทย โดยจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศคือ 1,663,183 คน และชาวไทย 711,183 คน

โดยสรุปว่า ตลาดการท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศยังสามารถพัฒนาต่อไปได้ถ้าได้รับการประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ และส่งเสริมด้านการบริการให้มีการดึงดูดประทับใจ รวมถึงปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวเช่น ชายหาด เพื่อดึงดูดตลาดให้กว้างขึ้น จะได้เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นเนื่องจากมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาการบริการสูงอยู่แล้ว จะได้เป็นสาขาการผลิตหลักต่อไป เนื่องจากการพิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคการผลิตพบว่าในปี 2536 ของจังหวัดชลบุรี มีค่าการผลิตของภาคบริการเป็นอันดับ 2 ของภาคการผลิต จากบทบาทของจังหวัดชลบุรีในการท่องเที่ยว นับว่ามีบทบาทการท่องเที่ยวที่สำคัญต่อภาคตะวันออกเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในหมู่นักงานท่องเที่ยวโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศคือพัทยา และมีความหลากหลายให้เลือกกล่าวคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวแบบสนุกสนาน แหล่งบันเทิง เรียงรมย์ ด้านกีฬา หรือพักผ่อนเล่นน้ำทะเล ได้ แก่เมืองพัทยา ชายหาดบางแสน สนามแข่งรถ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว พิพิธภัณฑ์ขวดเมืองจำลอง เป็นต้น และส่วนที่สร้างขึ้นเพื่อพักผ่อน เช่นสวนนงนุช เป็นต้น ซึ่งจากตารางจะพบว่านักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่แวะพักเมืองพัทยา จะเป็นชายุโรปร้อยละ 68.28 รองลงมาคือชาวออสเตรเลีย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวจะสามารถพัฒนาต่อไปได้ในอนาคต

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิ แนวความคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยว จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา และสมุทรปราการ

- กรุงเทพฯ
- กลุ่มท่องเที่ยว
- โครงข่ายเชื่อมโยงทางบก
- - - โครงข่ายเชื่อมโยงทางทะเล

ตาราง 4.4 ผู้มาเยี่ยมเยือนจำแนกตามถิ่นที่อยู่ปี 2537

ถิ่นที่อยู่	นักท่องเที่ยว	นักทัศนาจร	รวมผู้เยี่ยมชม
ยุโรป	68.28	25.00	64.88
ออสเตรเลีย	15.51	25.00	16.26
อเมริกา	10.11	-	11.28
เอเชีย	5.58	25.00	7.20
แอฟริกา	0.28	-	0.26
ตะวันออกกลาง	0.14	-	0.13
รวม	100.00	100.00	100.00

ที่มา :สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : นักท่องเที่ยว หมายถึงผู้เดินทางไปเยือนเมืองพัทยาโดยวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ไม่ใช่การทำงานประจำ หรือเพื่อการศึกษาและไม่ใช่คนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพัฒนาทั้งนี้ต้องพักอย่างน้อย 1 คืน

นักทัศนาจร หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ไม่พักค้างคืน

ผู้เยี่ยมชม หมายถึง นักท่องเที่ยวและนักทัศนาจร

4.1.3 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จังหวัดชลบุรีมีเนื้อที่ทั้งหมด 4,363.00 ตารางกิโลเมตร หรือ 2,726.875 ไร่ เป็นพื้นที่ถือครองเกษตรร้อยละ 70 การใช้ที่ดินถือครองเกษตรในปี 2536 จำนวน 1,515,971 ไร่ ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่จำนวน 786,906 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.79 ปลูกข้าวจำนวน 48,982 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.96 มีรายละเอียดดังนี้

4.1.3.1 การใช้ที่ดินเพื่ออยู่อาศัย

จากตาราง แสดงให้เห็นว่า การใช้ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยเพิ่มขึ้นจากปี 2532-2535 เป็นอัตราร้อยละต่อปีเท่ากับ 163.81 แต่หากเปรียบเทียบเป็นช่วงเวลาพบว่า จากปี 2529-2532 อัตราการเพิ่มร้อยละต่อปีเท่ากับ 306.68 ซึ่งเป็นอัตราการเพิ่มที่สูงมาก ซึ่งจะเป็นกลุ่มบ้านหรือหมู่บ้านจัดสรร เนื่องจากในช่วงระยะ เวลานั้นเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องระหว่างแผนฯ 5 (2525-2529) กับแผนฯ 6 (พ.ศ. 2530-2534) เพราะสาเหตุจากเศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมจากนโยบายการพัฒนาทำให้ประชากรมีอำนาจซื้ออสังหาริมทรัพย์และนักลงทุนมีการลงทุนพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ โดยเฉพาะที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นที่รองรับแรงงานที่จะเข้ามาทำงานในจังหวัดชลบุรีเพื่อตอบสนองความต้องการ ดังนั้นการขยายตัวของที่ดินประเภทนี้ในระยะเวลานี้จึงมีอัตราเพิ่มมาก โดยเฉพาะบริเวณใกล้แหล่งชุมชนเมือง หรือระยะทางไม่ห่างมากนัก ในเขตอำเภอเมือง อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ

4.1.3.2 การใช้ที่ดินเพื่อการพาณิชย์กรรม

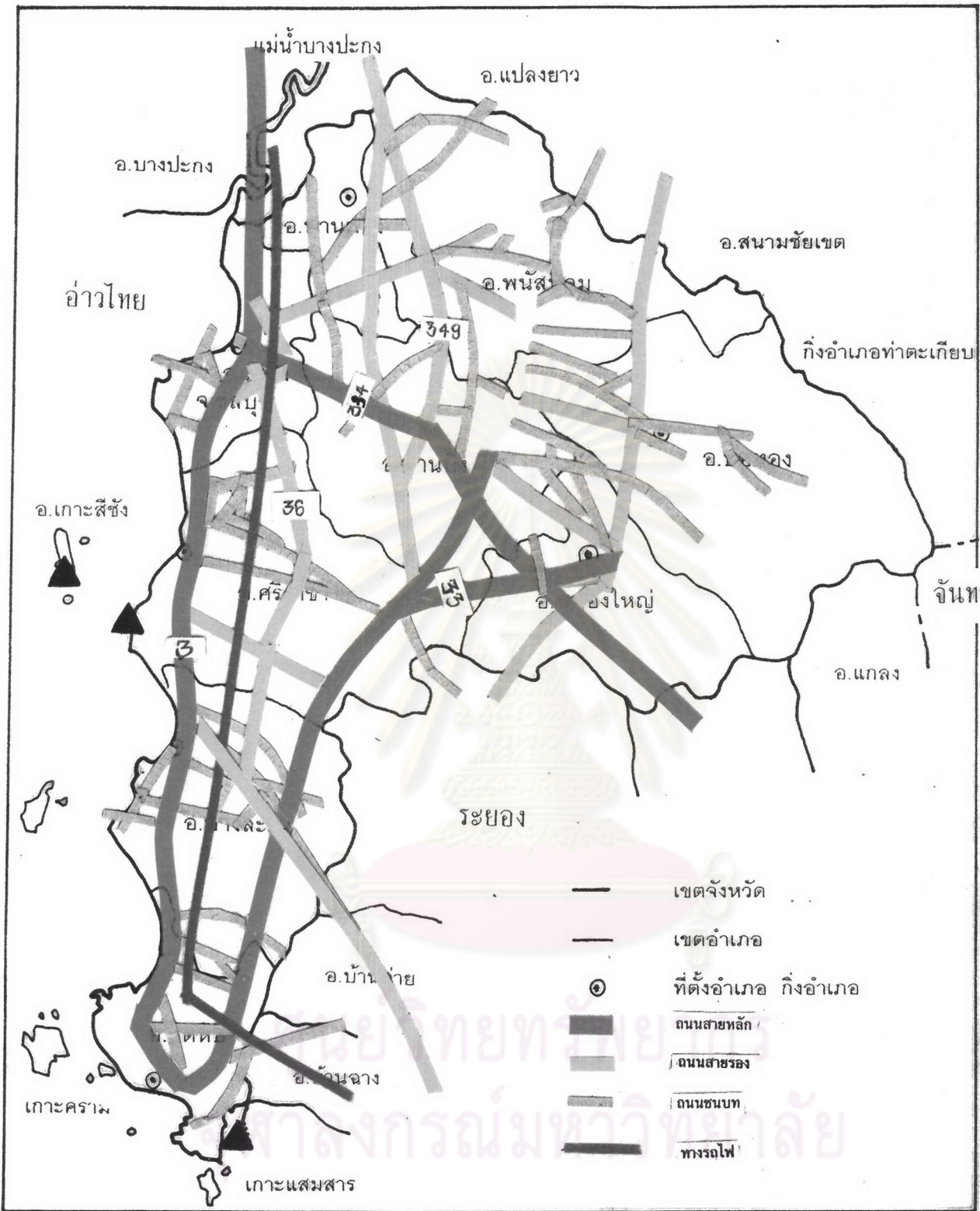
จากตารางลักษณะการใช้ที่ดินประเภทการพาณิชย์กรรม หมายถึง ลักษณะเป็นร้านค้าขายต่าง ๆ ห้างที่ปรากฏชัดเจนเป็นที่อยู่อาศัยและค้าขายอยู่ในที่เดียวกัน พบว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงจากปี 2529-2535 เป็นร้อยละ 14.12 ต่อปี หากเปรียบเทียบเป็นช่วงเวลาพบว่าจากปี 2529-2532 อัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 13.19 ต่อปี ขณะที่ 2532-2535 อัตราการเปลี่ยนแปลงเป็นร้อยละ 10.81 ต่อปี แสดงให้เห็นว่าช่วงปี 2532-2535 การใช้ที่ดินประเภทนี้ขยายตัวน้อยกว่าช่วงปี 2529-2532 ซึ่งมักจะ เป็นบริเวณชุมชน ได้แก่ ชุมชนเมืองระดับเทศบาลและสุขาภิบาล

4.1.3.3 การใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม

การเปรียบเทียบการใช้ที่ดินทั้งสามช่วง พบว่าระหว่างปี พ.ศ. 2529-2532 การเปลี่ยนแปลงเป็นร้อยละ 133.77 ต่อปีและปี พ.ศ. 2532-2535 การเปลี่ยนแปลงเป็นร้อยละ 20.12 ต่อปี แสดงให้เห็นว่าช่วงปี 2529-2532 มีอัตราการขยายตัวของการใช้ที่ดินประเภทนี้อย่างรวดเร็วซึ่งเป็นช่วงที่ได้รับการส่งเสริมแผนการ พัฒนาต่างๆ เช่น การพัฒนาเมืองหลัก การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งภาคตะวันออก เป็นต้น โดยเน้นการส่งเสริมให้ศูนย์กลางการผลิตเพื่อส่งออกดังนั้น การใช้ที่ดินประเภทนี้จึงเพิ่มมากขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงในอัตราเพิ่มที่สูง ขณะในช่วงปี 2532-2535 อัตราการเพิ่มเริ่มมีความนับว่าอยู่ในอัตราปกติการแตกต่างกันน้อยมากพื้นที่ที่ใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรม คือ บริเวณที่เป็นนิคมอุตสาหกรรม ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอศรีราชา ซึ่งอำเภอศรีราชา บริเวณแหลมฉบัง ซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่สำคัญ เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและ ปลอดภัย และอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมัน ในบริเวณอ่าวอุดม ทำให้ศรีราชาเป็นที่ตั้ง อุตสาหกรรมที่สำคัญๆ

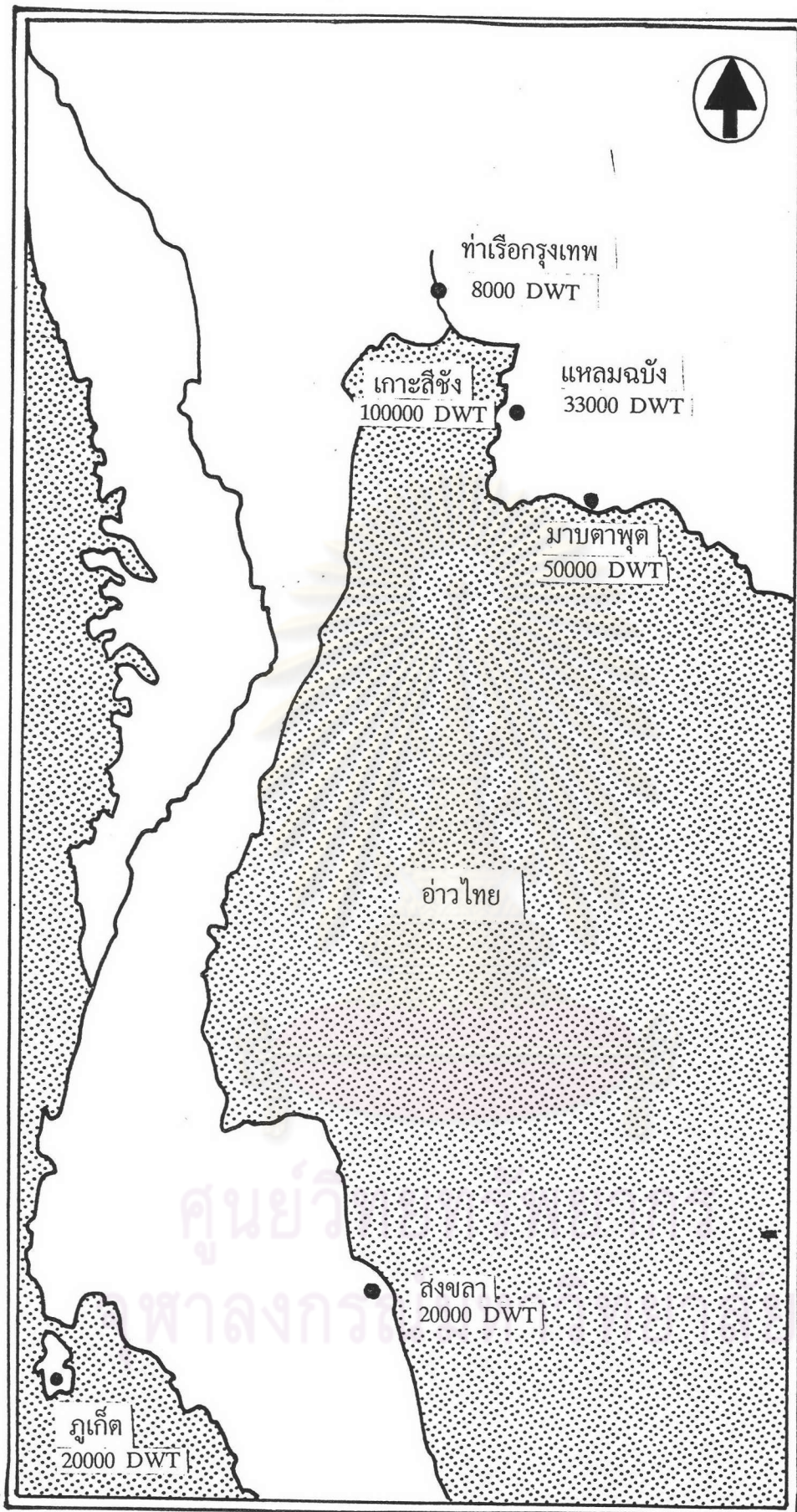
4.1.3.4 การใช้ที่ดินเพื่อการศึกษา ศาสนา และสถาบันราชการ

การใช้ที่ดินประเภทนี้จะสังเกตได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นไป อย่างปกติ อัตราการเพิ่มต่อปีเพิ่มเพียงเล็กน้อยและสม่ำเสมอ ซึ่งแสดงว่าการใช้ที่ดิน ประเภทภาวะเศรษฐกิจไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง การใช้ที่ดินประเภทนี้เป็นบริการทาง สังคม จึงกระจายตามพื้นที่ชุมชนทุกชุมชนเมืองเป็นโรงเรียน วัด โบสถ์และสถาบันราชการ อื่นๆ ที่สำคัญ เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น

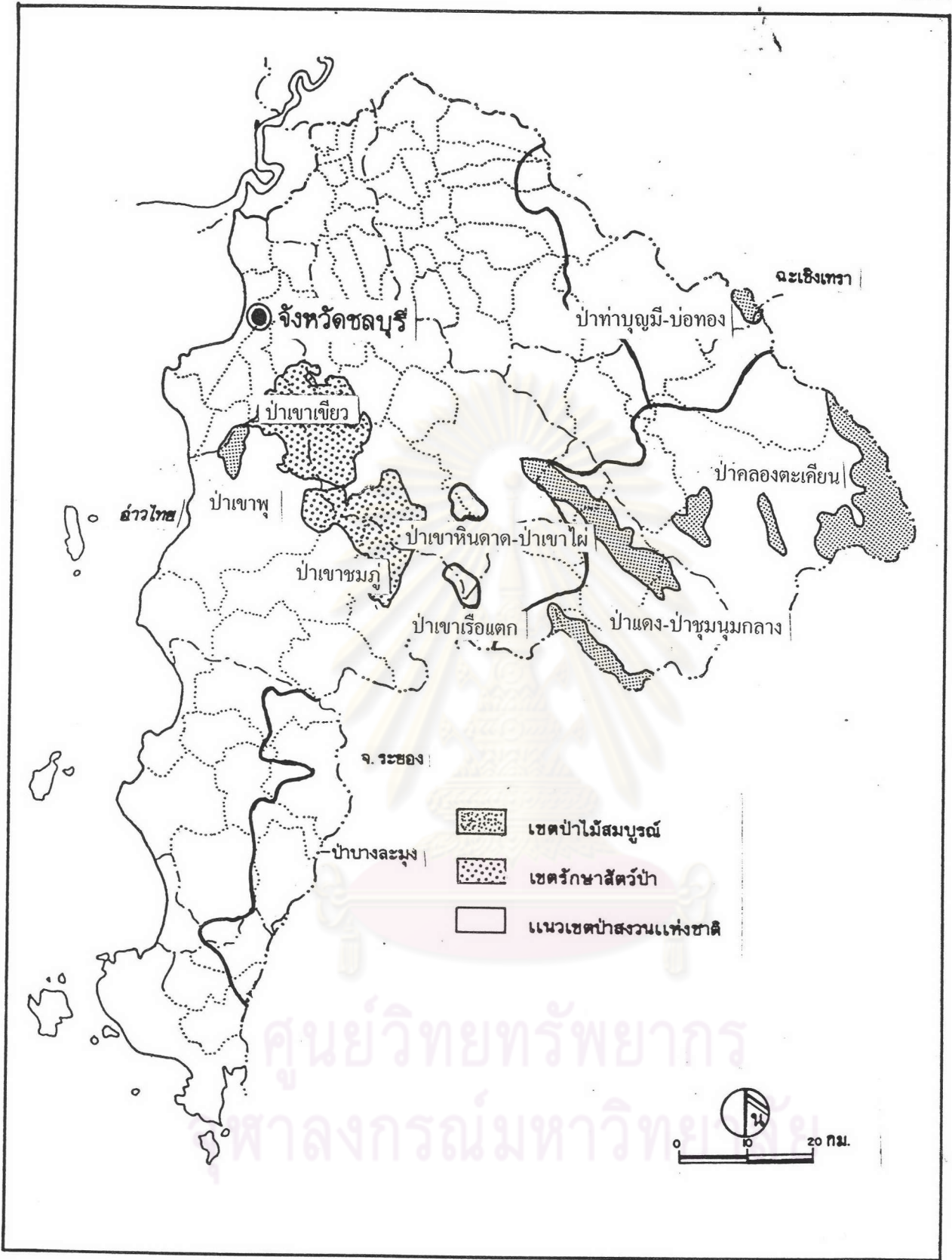
แสดงโครงข่ายการคมนาคม

แผนที่ 4.12	แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี	
-------------	---	---

แผนที่ 4.13

แผนที่อ่าวไทยแสดงที่ตั้งท่าเรือพาณิชย์
และศักยภาพการรับขนาดเรือตามระวางบรรทุกเป็น DWT

แสดงเขตป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดชลบุรี

<p>แผนที่ 4.14</p>	<p>แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี</p>
--------------------	--

8) ชายฝั่งทะเล ประกอบด้วยหาด 2 ประเภท คือ

- หาดเลน ได้แก่ หาดในเขต อ.เมือง ชลบุรี
อ่างบางเสร่ อ่าวอุดม
- หาดทราย ได้แก่ หาดบางแสน หาดพัทยา
หาดนาจอมเทียน ในจังหวัดชลบุรี

9) ที่รกร้างว่างเปล่า ปัจจุบันปี พ.ศ.2536 พบว่า
เนื้อที่ประเภทนี้มีจำนวน 33,099 ไร่

4.1.4 โครงสร้างพื้นฐาน

4.1.4.1 การคมนาคมขนส่ง

1) การคมนาคมขนส่งทางรถยนต์

(1) ทางหลวงแผ่นดิน

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 สามารถเดินทางจากกรุงเทพฯ โดยผ่านอำเภอเมืองชลบุรี อำเภอบางละมุงและอำเภอสัตหีบไปสู่จังหวัดระยอง แต่ทางหลวงหมายเลข 3 จะนิยมใช้กว่าเนื่องจากตัดตรงจากบางนาตราด ซึ่งมาบรรจบทางหลวงหมายเลข 3 ที่บางปะกงโดยทางหลวงหมายเลข 3 มีระยะทางในจังหวัดชลบุรี 145.1519 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 315 (สายอำเภอเมืองชลบุรี-อำเภอนนทบุรีไปสิ้นสุดที่อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา มีระยะทางทั้งหมด 22.320 กิโลเมตร)

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 331 (สายสัตหีบ-ฉะเชิงเทรา) เริ่มจากอำเภอสัตหีบผ่านอำเภอบางละมุง อำเภอศรีราชา อำเภอบ้านบึง อำเภอนนทบุรีและเข้าจังหวัดฉะเชิงเทราที่อำเภอแปลงยาว มีระยะทางอยู่ในจังหวัด 62.621 กิโลเมตร ทางหลวงแผ่นดินสายนี้เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ที่เชื่อมต่อด้านออกกับตะวันตก

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 332 (สายสัตหีบ-ระยอง) เป็นทางหลวงที่แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 ที่อำเภอสัตหีบตัดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 331 และมาบรรจบกับทางหลวงหมายเลข 3 ที่อำเภอบ้านแก่งในจังหวัดระยอง ทางหลวงสายนี้มีระยะทาง 13 กิโลเมตร

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 334 (สายชลบุรี-อำเภอแกลง) เป็นทางหลวงแผ่นดินที่เริ่มต้นที่อำเภอเมืองชลบุรี ผ่านอำเภอบ้านบึงและอำเภอหนองใหญ่ และเข้าจังหวัดระยองที่อำเภอแกลง ทางสายนี้มีระยะทาง 88.600 กิโลเมตร

(2) ทางหลวงจังหวัด

เป็นเส้นทางอีกลักษณะหนึ่งที่ช่วยให้การคมนาคมขนส่งเป็นไปได้สะดวก ทางหลวงจังหวัดส่วนใหญ่เชื่อมระหว่างจังหวัดกับอำเภอและเชื่อมสถานที่สำคัญๆ ของจังหวัด กรมทางหลวงเป็นผู้ดูแลและบำรุงรักษา สภาพของทางหลวงจังหวัด ใช้เมื่อการเดินทางได้ตลอดฤดูกาล ลักษณะผิวจราจรของถนนประเภทนี้มีทั้งลาดยางและผิวลูกรัง ได้แก่ กรมทางหลวง องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท เป็นต้น

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3241 แยกจากทางหลวงหมายเลข 3 ที่อำเภอศรีราชา บ้านหนองค้อ มาบรรจบกับทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3138 ลาดยางตลอดสาย ระยะทาง 24.600 กิโลเมตร

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3135 นาเกลือ-พิทยาใต้ ลาดยางสายระยะทาง 9.060 กิโลเมตร

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3138 อำเภอบ้านบึง อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ลาดยางตลอดสาย ระยะทาง 79.130 กิโลเมตร

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3245 จากอำเภอสนามชัยเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา-อำเภอพนัสนิคม-อำเภอหนองใหญ่ ตัดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 344 เป็นทางลูกรัง ยกเว้นช่วงอำเภอหนองใหญ่-ทางหลวงหมายเลข 344 เป็นทางลาดยาง ระยะทาง 51.570 กิโลเมตร

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3246 อำเภอพนัสนิคม-ทางหลวงหมายเลข 331 เป็นทางลาดยางตลอดระยะทาง 14.500 กิโลเมตร

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3340 แยกจากทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3284 ที่บ้านหนองเสม็ด ไปตัดกับทางหลวงจังหวัดหมายเลข 331 ไปสิ้นสุดที่อำเภอบ่อทอง จากนั้นเป็นทางลูกรัง ระยะทาง 21.250 กิโลเมตร

- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3341 บ้านเกาะโพธิ์ (ตำบลท่าบุญมี) - ตำบลเกาะจันทร์ เป็นทางลาดยางตลอดสาย ระยะทาง 24.750 กิโลเมตร

2) การคมนาคมขนส่งทางรถไฟ

ตามที่รัฐบาลมีโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรม โดยให้มีการพัฒนาท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ การสร้างนิคมอุตสาหกรรมท่าเรื่อน้ำลึกที่แหลมฉบังและมาบตาพุด การรถไฟจึงได้ดำเนินงานก่อสร้างทางรถไฟเป็นการสนองตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อรองรับการขนส่งสินค้าจากนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือทั้งสามแห่ง ซึ่งแยกโครงการได้ดังนี้

(1) ทางรถไฟสายฉะเชิงเทรา-สัตหีบ

เป็นทางรถไฟเลียบบนฝั่งทะเลตะวันออก จากสถานีฉะเชิงเทรา ผ่านตัวจังหวัดชลบุรีที่อำเภอพานทอง อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอศรีราชา อำเภอเมืองบางละมุง ปลายทางบริเวณท่าเรื่อน้ำลึกสัตหีบ ระยะทางประมาณ 134 กิโลเมตร

(2) ทางรถไฟสายศรีราชา-แหลมฉบัง

แยกจากทางรถไฟสายฉะเชิงเทรา-สัตหีบ บริเวณถนนศรีราชา มุ่งสู่ย่านสถานีแหลมฉบัง ระยะทาง 9.3 กิโลเมตร เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2533 ปัจจุบันได้เปิดการเดินรถจากสถานีศรีราชาเข้าสู่ย่านท่าเรือแหลมฉบังแล้ว ตั้งแต่วันที่ 9 กันยายน 2535 โดยบริการเฉพาะการขนส่งสินค้าซึ่งปัจจุบันมีการใช้บริการประมาณสัปดาห์ละ 10 เที่ยว

(3) ทางรถไฟสายสัตหีบ-มาบตาพุด

แยกจากทางรถไฟสายฉะเชิงเทรา-สัตหีบ ที่สถานีเขาชีจรรย์ (ก่อนถึงสถานีพลูดาวหลวง 4 กิโลเมตร) ผ่านนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และแยกสู่ท่าเรื่อน้ำลึกมาบตาพุด ระยะทาง 24.070 กิโลเมตร เริ่มก่อสร้างตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2535 ปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง

ปัจจุบันการใช้บริการรถไฟ ยังไม่เป็นที่นิยมทั้งในด้านการเดินทางและการขนถ่ายสินค้า ส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากอัตราค่าระวางค่อนข้างสูงและไม่สะดวกเท่าการใช้บริการทางรถยนต์

(4) โครงการรถไฟโดยสายความเร็วสูง (High

Speed Rail Link)

ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เซ็นสัญญาว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษา เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2536 ในวงเงิน 23 ล้านบาท มีกำหนดแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม 2537

3) การขนส่งทางเรือ

(1) ในปัจจุบันบริเวณอ่าวศรีราชา อ่าวอุดม และเกาะสีชังเป็นที่สามารถรองรับจอดเรือบรรทุกสินค้าขนาดใหญ่ได้เพื่อลำเลียงสินค้าขนถ่ายท่าเรือกรุงเทพฯ ได้

(2) ท่าเรือน้ำลึกสัตหีบ เป็นท่าเรือที่ได้ยกฐานะเป็นพาณิชย์ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 แต่ในปัจจุบันยังอยู่ในความดูแลของกองทัพเรือ เพราะอยู่ในเขตทหารเรือ ท่าเรือแห่งนี้มีท่าเรือ 5 ท่าเรือที่สามารถรองรับเรือขนส่งสินค้าขนาด 30,000-50,000 ตัน และท่าเรือแห่งนี้มีทางรถไฟเชื่อมกับทางรถไฟสายฉะเชิงเทรา-สัตหีบ

(3) ท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง ตั้งอยู่ในเขตอำเภออ่าวอุดม จังหวัดชลบุรี ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 130 กม. แห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อรองรับท่าเรือขนาดใหญ่ที่ขนส่งสินค้าแบบเทกองและแบบตู้ขนส่งสินค้าโดยท่าเทียบเรือ 4 ท่า

(4) ท่าเรือน้ำลึกเกาะสีชัง ท่าเรือแห่งนี้ดำเนินการโดยบริษัทสีชังทองเทอร์มินัล จำกัด ซึ่งอยู่ทางด้านใต้ของเกาะสีชัง ด้านตะวันออกของโครงการจะเป็นบริเวณท่าเทียบเรือที่สามารถรองรับเรือขนาด 10,000 ตัน

สาเหตุที่ท่าเรือแหลมฉบังยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีดังนี้

- สาธารณูปโภคไม่พร้อม กล่าวคือ ไฟฟ้าตกและไฟฟ้าดับบ่อยมาก ไฟฟ้าโดยเฉลี่ยดับประมาณ 10 ครั้งต่อเดือน ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการขนถ่ายสินค้าและการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้อุปสรรคเกิดจากความล่าช้าของโครงการสร้างถนนสายสำคัญที่เกี่ยวข้อง เช่น ทางด่วนพิเศษสายกรุงเทพฯ-ชลบุรี เป็นต้น

- โรงงานอุตสาหกรรม ในเขตใกล้เคียงกับท่าเรือแหลมฉบังเติบโตต่ำกว่าเป้าหมายมาก เช่น นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง และนิคมอุตสาหกรรมชลบุรี (บ่อวิน) สร้างเสร็จจะเปิดดำเนินการแล้ว แต่โรงงานไปตั้งไม่ถึงครึ่งหนึ่งของ

พื้นที่โครงการ เช่น นิคมอุตสาหกรรมชลบุรี มีเพียง 6 โรงงานเท่านั้น ที่ไปสร้างและเปิดดำเนินการแล้ว เป็นต้น

- ความได้เปรียบของกรุงเทพฯ ในความเป็นศูนย์กลางของธุรกิจ ทำให้บริษัทท่าเรือยังคงให้บริการของท่าเรือกรุงเทพฯ ทั้งนี้เพราะราคาที่ตกลงกันยังคงเป็นราคา CIF ที่ท่าเรือกรุงเทพฯ ดังนั้น ถ้าเรือสินค้าเข้าเทียบท่าเรือแหลมฉบังผู้นำเข้าจะต้องเสียทั้งค่าใช้จ่ายและเวลาเพิ่มขึ้น โดยการส่งสินค้าจากท่าเรือแหลมฉบังเข้ากรุงเทพฯ และราคาส่งออกก็เป็นราคา FOB ซึ่งส่งมอบที่ท่าเรือกรุงเทพฯ เช่นกัน

- การบริหารการตลาดไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากท่าเรือแหลมฉบังยังอยู่ภายใต้ควบคุมของการท่าเรือแห่งประเทศไทย ซึ่งบุคลากรที่ประจำอยู่ที่ท่าเรือแหลมฉบัง ส่วนหนึ่งมาจากท่าเรือน้ำลึกสัตหีบและท่าเรือกรุงเทพฯ การหาลูกค้าเพื่อนท่าเรือแหลมฉบังอาจทำได้ไม่เต็มที่ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันได้มีการพัฒนาแยกการบริหารงานของท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบังให้เป็นอิสระจากการท่าเรือแห่งประเทศไทย ซึ่งจะช่วยลดข้อจำกัดนี้ลงได้

4) การขนส่งทางท่อ

ในปัจจุบันการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ได้ร่วมทุนกับโรงกลั่นและบริษัทขายปลีกน้ำมันสำหรับรถยนต์ สร้างระบบการขนส่งน้ำมันทางท่อขึ้น 2 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการขนส่งน้ำมันทางท่อจากอำเภอศรีราชาไปชองนนทบุรีในกรุงเทพฯ โดยวางท่อตามทางรถไฟ (2) โครงการขนส่งน้ำมันทางท่อจากศรีราชาผ่านลำลูกกาและสิ้นสุดที่สระบุรี

โครงการเหล่านี้เสร็จภายในปี 2537 ซึ่งระบบการขนส่งจะควบคุมคอมพิวเตอร์การขนส่งทางท่อจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มความปลอดภัยจากการขนส่ง

5) การขนส่งทางคมนาคม

จังหวัดชลบุรีมีสนามบินนานาชาติระยอง-อู่ตะเภา ซึ่งตั้งอยู่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี และอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง อยู่ห่างจากเมืองพัทยาประมาณ 45 กิโลเมตร เป็นสนามบินทหารอยู่ในความรับผิดชอบของกองทัพเรือ และมีฐานะเป็นสนามบินพาณิชย์ ซึ่งปัจจุบันมีสายการบิน Bangkok Airway (บริษัทการบินกรุงเทพ จำกัด) เพียงบริษัทเดียวเปิดบริการรับส่งผู้โดยสารภายในประเทศไปยังกรุงเทพมหานครและเกาะสมุย ทุกวันจันทร์ อังคาร ศุกร์และเสาร์ โดยเที่ยวบินไปเกาะสมุย จะออก

เวลา 8.30 น. อัตราค่าโดยสารคนละ 1,480 บาทต่อเที่ยว และเที่ยวบินไปกรุงเทพ จะออก
เวลา 11.30 น. อัตราค่าโดยสารคนละ 900 บาทต่อเที่ยว

ในปัจจุบันสภาพการใช้ประโยชน์จากสนามบินยังน้อยกว่ากำลังความสามารถ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

1. ยังไม่มีการจัดตั้งองค์กรที่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการดำเนินงานด้านการตลาด
2. ความเจริญของสนามบินขึ้นอยู่กับเมืองพัทยามากเกินไป เมื่อเมืองพัทยาประสบปัญหาไม่เป็นที่นิยมของชาวต่างชาติ จึงมีผลให้ความเจริญเติบโตของสนามบินชะลอลงไป
3. สภาพการคมนาคมทางบกที่ต่อเนื่องกับสนามบิน ยังไม่ได้มาตรฐาน โดยทางเข้าสู่สนามบินที่แยกจากถนนสุขุมวิท (ทางหลวงหมายเลข 3) ยังไม่มีการพัฒนาและถนนสายสุขุมวิทซึ่งเป็นทางสายหลักเอง ปัจจุบันอยู่ระหว่างการปรับปรุงขยายช่องทางการจราจรให้เป็น 4 ช่องทาง

4.1.4.2 ไฟฟ้า

1) การบริการกระแสไฟ

การบริการไฟฟ้าพบว่าจังหวัดชลบุรีมีการบริการไฟฟ้าทุกอำเภอ และทุกหมู่บ้านยกเว้น เกาะสีชังที่มีการบริการกระแสไฟไม่ครบทุกหมู่บ้าน นอกนั้นทุกหมู่บ้านของอำเภอจังหวัดชลบุรีได้รับบริการทั่วถึงทุกหมู่บ้าน

2) การจำหน่ายกระแสไฟฟ้าและปริมาณการใช้

จังหวัดชลบุรีมีการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าทั้งหมดภายในปี 2537 จำนวน 2,106.059/1,000,000 ยูนิต โดยจำหน่ายให้สถานธุรกิจและอุตสาหกรรมเป็นอันดับแรก (1,658.188) รองลงมาคือ ที่อยู่อาศัย (360.071) และมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งหมด คือ 223,086 ถ้าหากพิจารณาเป็นรายอำเภอ พบว่าอำเภอที่มีการใช้ไฟฟ้าสูงสุดคือ อำเภอศรีราชา (798.612) เป็นการใช้ในสถานธุรกิจและอุตสาหกรรม 705.696 (1,000,000 ยูนิต) ขณะที่ใช้เพื่อที่อยู่อาศัย (63.850) และอื่นๆ (29.066) รองลงมาคือ อำเภอบางละมุง (517.271) แบ่งออกเป็น สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม (412.120) ที่อยู่อาศัย (90.871) และอื่นๆ (14.28) อำเภอเมืองชลบุรี (460.976) สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม (332.6) ที่อยู่อาศัย (95.962) และอื่นๆ (32.414) อำเภอพนัสนิคม (04.563) สถานธุรกิจและอุตสาหกรรม (64.779) ที่อยู่อาศัย (34.911) และ

อื่น ๆ (4.873) ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระแสไฟฟ้า จะให้บริการทางด้านอุตสาหกรรมมากกว่าที่อยู่อาศัย ดังนั้นในอนาคตปริมาณไฟฟ้าอาจไม่เพียงพอสำหรับอุตสาหกรรมกับที่อยู่อาศัย หากมีการสนับสนุนอุตสาหกรรมมากขึ้น เช่น บริเวณนิคมอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ นิคมแหลมฉบัง ที่อำเภอศรีราชา สวนอุตสาหกรรมศรีพัฒน์ เป็นต้น

4.1.4.3 การประปา

ในปัจจุบันระบบการประปาในจังหวัดชลบุรีอยู่ในความรับผิดชอบหลายหน่วยงานด้วยกัน โดยจังหวัดชลบุรีมีสำนักงานการประปาแก่ประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอต่างๆ 8 อำเภอ สำหรับอำเภอหนองใหญ่ มีการประปาสุขาภิบาลหนองใหญ่ 1 แห่ง มีผู้ใช้บริการ 520 ราย และมีประปาหมู่บ้านจำนวน 10 หมู่บ้าน ส่วนกิ่งอำเภอเกาะสีชัง ใช้ถังน้ำซึ่งสร้างโดยงบประมาณของรัฐจำนวน 46 ใบ สำหรับกักเก็บน้ำฝน นอกจากนี้ ยังมีอ่างเก็บน้ำในเขตพระราชวังโบราณ ขนาดความจุ 90,000 ลูกบาศก์เมตร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 4.8 การคาดประมาณประชากรจำแนกหมวดอายุ เพศ ของจังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2541 2543 2547 และ 2548

หมวดอายุ	2541			2543			2547			2548		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
0-14	168,898	102,327	211,225	108,315	102,159	210,474	107,537	101,774	209,311	107,149	101,733	208,882
15-64	359,803	298,813	658,616	356,972	355,972	712,944	387,654	375,500	763,154	345,334	378,310	723,644
65 ปีขึ้นไป	25,438	28,882	54,320	27,994	31,614	59,608	33,125	51,293	84,418	34,773	38,918	73,691
รวม	491,658	480,428	972,085	503,744	492,889	996,634	525,513	513,383	1,038,896	530,684	518,199	1,048,883

ที่มา : จากการคำนวณ

หมายเหตุ : กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานกฤษฎีกา

4.2 ลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจ

4.2.1 ผลผลิตจังหวัด

จังหวัดชลบุรีมีมูลค่าผลผลิตทั้งหมดรวมในปี 2532 และปี 2536 เท่ากับ 20,059.5 ล้านบาท และ 26,143.8 ล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2 ต่อปี ภาคการผลิตที่สำคัญคือ ภาคอุตสาหกรรมมีมูลค่า 70,609,115 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 57 ของมูลค่าผลผลิตทั้งหมด จังหวัด นับว่าสูงสุดในภาคการผลิต โดยสามารถเปรียบเทียบเป็นอัตราส่วนร้อยละภาคเกษตร : ภาคอุตสาหกรรม : ภาคบริการของปี 2532 และปี 2536 เท่ากับ 5:47:45 และ 4:57:38 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่าสาขาอุตสาหกรรมอัตราร้อยละสูงสุดในภาคการผลิตของภาคตะวันออก

4.2.2 โครงสร้างการผลิตรายสาขา

พบว่าเศรษฐกิจในปี 2536 ของจังหวัดชลบุรีขยายตัวเพิ่มขึ้นเกือบทุกภาคการผลิต ยกเว้นภาคเกษตรที่มีอัตราลดลงโดยพิจารณาเป็นรายภาคการผลิตดังต่อไปนี้

1) ภาคอุตสาหกรรม

ภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญๆ คือ สาขาอ้อยอุตสาหกรรมแปรรูป สาขาที่เด่นที่สุดในภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวสูงมาก รองลงมาคือสาขาก่อสร้าง ซึ่งมีมูลค่าผลผลิตทั้งหมดรวมน้อยมากหากเทียบภายในภาคของอุตสาหกรรม ในปี 2536 มีมูลค่า 63,252 บาท และ 71,699 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 51 และ 6 ตามลำดับ

1) สาขาอุตสาหกรรม

(1) การกระจายตัวของการประกอบการอุตสาหกรรม

การประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร 33.56% ในปี 2537 จากสถิติอุตสาหกรรมพบว่า มีจำนวนโรงงานทั้งหมด 1,305 แห่ง และอำเภอที่มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมสูงสุดคืออำเภอเมือง มีโรงงาน 505 แห่ง รองลงมาคือ อำเภอศรีราชา (200 แห่ง) อำเภอบ้านบึง (173 แห่ง) อำเภอพนัสนิคม (152 แห่ง) และอำเภอที่ไม่มีโรงงานตั้งอยู่เลยคืออำเภอเกาะสีชัง ตามลำดับ

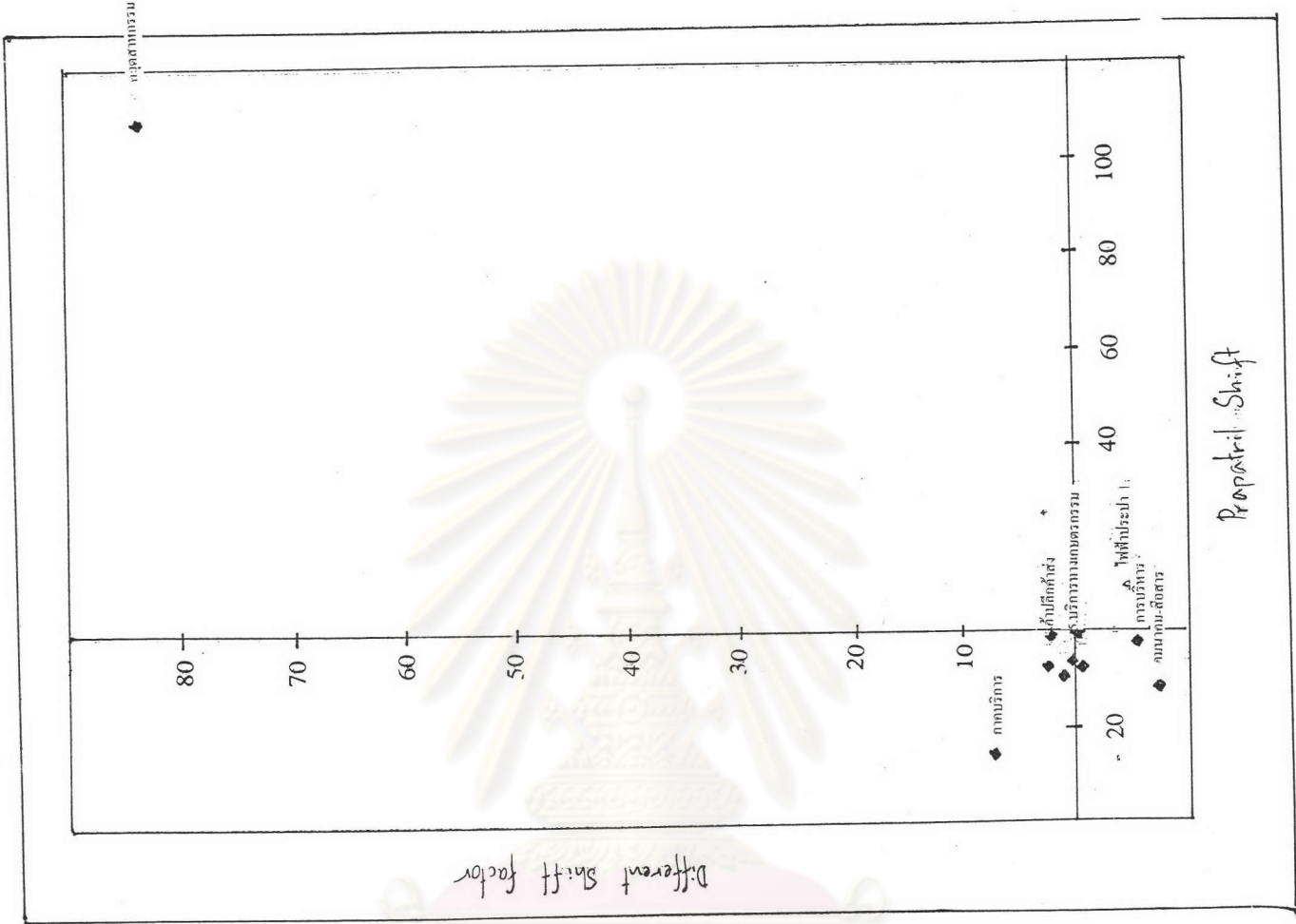
ตาราง 4.9 แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวม ของจังหวัดชลบุรี

สาขาการผลิต	GDP-ชลบุรี (1000 บาท)		อัตราการเติบโต						Location Quotient
	2532 #	2538 %	32-35	share	p-thirt	p-fifth	2532	2538	
ภาคเกษตรกรรม	6,686,288	5459200	4.43	26.388	30.695	7.963	0.481	0.377	
1.การเกษตร	2,700,737	1870806	1.52	10.659	11.629	7.329	0.370	0.239	
2.ปศุสัตว์	1,434,793	1285964	1.03	5.899	-7.572	-0.615	0.603	0.517	
3.ประมง	1,902,332	1818483	1.48	7.508	-9.382	1.036	0.692	0.66	
4.ป่าไม้	20,001	0	0	0.079	-0.237	-0.042	0.201	0	
5.บริหารทางเกษตรกรรม	272,664	187818	0.15	1.076	-1.636	-0.286	0.516	0.402	
6.การผลิตสินค้าเกษตร	295,761	316129	0.26	1.167	-0.764	-0.199	0.94	0.333	
ภาคอุตสาหกรรม	3,728,121	70609115	57.32	146.956	85.223	101.55	1.18	1.238	
7.เหมืองแร่ ขอยหิน	138,237	186801	0.15	0.546	0.008	0.066	0.025	0.022	
8.อุตสาหกรรม	31,523,008	63252326	51.35	124.409	109.364	83.52	1.429	1.48	
9.การก่อสร้าง	5,574,876	7169988	5.82	22.002	-6.283	0.232	1.387	1.251	
ภาคบริการ	35,460,065	47108203	38.24	139.947	-8.744	-14.721	1.046	0.912	
10.ไฟฟ้า-ประปา	1,913,748	2143661	1.74	4.711	9.489	-4.699	0.548	0.404	
11.คมนาคม สื่อสาร	3,363,204	3993405	3.24	13.273	0.228	-7.2	0.958	0.729	
12.ค้าปลีก ค้าส่ง	5,929,406	777375	6.31	23.401	-7.347	2.39	0.691	0.641	
13.การธนาคาร	247,076	3997207	3.25	8.868	5.968	2.665	0.936	0.902	
14.ที่อยู่อาศัย	1,174,892	1739069	1.41	4.637	-1.133	2.138	0.553	0.567	
15.การบริหาร	149,212	1317755	1.07	5.889	-2.205	-5.49	0.813	0.518	
16.การบริการ	20,059,527	26143181	2.22	79.167	-25.556	7.225	1.511	1.397	
รวม	79382474	12376518	100	313.291	0	124.65	1	1	
มูลค่าผลิตภัณฑ์ต่อคน	94735	168214							

บริษัท ชลบุรี
 ภูมิภาคตะวันออก
 สาขา 532

สาขาการผลิต	SHARE	P-SHIFT	D-SHIFT
ภาคเกษตร	26.38811	30.6989	7.631
1.กลีกรวม	10.65873	7.5722	7.328871
2.ปศุสัตว์	7.507744	9.38231	0.61511
3.ประมง	0.507744	0.237724	1.036072
4.ป่าน้ำ	0.078936	1.638724	0.04471
5.บริการทางเกษตรกรรม	1.076096	1.63879	0.28577
6.การผลิตสินค้าเกษตร	1.16956	0.76431	0.19926
ภาคอุตสาหกรรม	0.545566	85.2243	101.5501
7.เหมืองแร่-ย่อย	124.4087	0.006344	0.06621
8.อุตสาหกรรม	22.00181	109.361	83.52018
9.การก่อสร้าง	169.9467	6.28308	0.232389
ภาคบริการ	149.9467	8.74437	14.721
10.ไฟฟ้า-ประปา	47.711216	9.74437	4.6993
11.คมนาคม-สื่อสาร	13.271221	0.228314	7.19951
12.ค้าปลีก-ค้าส่ง	23.401	7.31749	2.38688
13.การธนาคาร	8.868311	5.967879	2.66512
14.ที่อยู่อาศัย	4.636829	1.13294	2.137876
15.การบริหาร	5.889161	22.2462	542911
16.การบริการ	7916694	25557	722558
รวม	313.29.9	0	7724.6495

Different Shift factor

Propatrial Shift

(2) ขนาดของทุนดำเนินการและการจ้างงาน

ในปี พ.ศ. 2537 การประกอบการอุตสาหกรรมในจังหวัดชลบุรี มีการลงทุนเป็นเงินประมาณ 99,175.6 ล้านบาท โดยอำเภอที่มีการลงทุนสูงสุดคือ อำเภอบางละมุง (73,762 พันล้านบาท) รองลงมาคือ อำเภอเมือง (7,322) อำเภอศรีราชา (6,442) ตามลำดับ หากพิจารณาในส่วนการจ้างงานจะพบว่า การประกอบอุตสาหกรรมก่อให้เกิดการจ้างงานในจังหวัดชลบุรีประมาณ 75,795 คน โดยกระจายอยู่ในอำเภอบางละมุง (25,806) เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ อำเภอศรีราชา (16,385) อำเภอเมือง (15,730) ตามลำดับ

(3) ประเภทของอุตสาหกรรม

ประเภทของอุตสาหกรรมที่มีจำนวนเงินลงทุนรวมมากที่สุดคือ (1) โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม (2) การผลิตอาหารและ (3) การผลิตสิ่งทอสิ่งถัก เครื่องแต่งกาย หนังสัตว์และผลิตภัณฑ์หนังสัตว์ และอำเภอที่เป็นสถานที่ตั้งโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมคือ อำเภอศรีราชา โดยมีจำนวนเงินลงทุนในปี 2537 เป็น 61,724.24 ล้านบาท ประเภทอุตสาหกรรมที่มีจำนวนคนงานรวมมากที่สุดคือ (1) การผลิตอาหาร (2) การผลิตเครื่องจักร เครื่องมือ และเครื่องใช้ไฟฟ้า (3) การผลิตประเภทอื่นๆ

2) ภาคบริการ

สาขาของภาคบริการที่เด่นโดยพิจารณาจากสัดส่วนร้อยละในปี 2536 สาขาที่มีการขยายตัวสูงสุดคือ สาขาไฟฟ้า-ประปา รองลงมาคือสาขานาการ ซึ่งต่างกับปี 2532 ซึ่งพบว่าสาขาบริการมีบทบาทหลักของภาคการผลิตนี้

(1) สาขาบริการ เนื่องจากจังหวัดชลบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ เมืองพัทยา บางแสน ซึ่งอยู่ในอำเภอเมือง นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวที่มีหลายประเภทนอกจากแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลแล้ว ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ คือ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาชมภู่ (รายละเอียดตาม 4.1.4.5 ทรัพยากร การท่องเที่ยว)

(2) สาขาค้าปลีก-ค้าส่ง ที่มูลค่าการค้าปลีก-ค้าส่ง มีค่ารองลงมาจากบริการ มูลค่ามาจากการที่มีลักษณะกิจกรรมการค้าที่เป็นลักษณะค้าส่งขนาดใหญ่มาตั้งในพื้นที่จังหวัด เช่น แม็คโคร อำเภอเมืองชลบุรี โลตัส อำเภอบางละมุง ซึ่งทำให้มูลค่าของสาขานี้สูงขึ้น

ตาราง 4.10 การจำแนกประเภทอุตสาหกรรม จำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรม เงินทุน
และจำนวนคนงานปี 2534 และ 2537 ของจังหวัดชลบุรี

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนสถานประกอบการ อุตสาหกรรม		จำนวนเงินลงทุน		จำนวนคนงาน	
	2534	2537	2534	2537	2534	2537
อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	730	446	4,318.57	5,788.29	13,028	12,372
สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม การผลิต ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือ	54	72	3,311.65	6,179.03	10,130	15,804
การผลิตไม้ การผลิตภัณฑ์จากไม้	139	146	1,391.44	3,559.06	4,404	5,199
การผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์ กระดาษ และอุตสาหกรรมการพิมพ์	14	15	38.86	82.95	84	230
การผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมีฯ รวมถึงน้ำมันปิโตรเลียมและ ผลิตภัณฑ์จากยางและพลาสติก	71	95	34,172.75	65,206.86	5,858	7,689
ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ	107	126	648.36	1,446.48	3,305	5,029
อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้ามูลฐาน	6	18	76.89	1,744.94	433	1,251
ผลิตภัณฑ์โลหะ	307	295	7,933.14	9,196.31	103,067	17,736
การทำเหมืองแร่	32	32	197.57	409.32	410	396
การผลิตประเภทอื่นๆ	34	60	1,228.69	2,287.90	4,414	7,965
รวม	1,494	1,305	53,317.92	95,901.14	55,133	73,761

า : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 จำนวนโรงงานที่ประกอบกิจการในจังหวัดชลบุรี

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2537

TABLE : NUMBER OF ESTABLISHMENTS OPERATED IN CHON BURI
AS AT DECEMBER 31, 1994

ปี เปิด ดำเนินการ	จำนวนโรงงาน NO. OF FACTORIES	เงินลงทุน (ล้านบาท) INVESTMENT (MIL.BAHT)	จำนวนคนงาน NO. OF PERSONS ENGAGED			OPERATED YEAR
			ชาย MALE	หญิง FEMALE	รวม TOTAL	
2513	17	34,840.90	1,572	185	1,757	1970
2514	26	24.20	85	2	87	1971
2515	99	28,080.12	1,894	2,431	4,325	1972
2516	31	56.05	204	12	216	1973
2517	26	14.01	125	10	135	1974
2518	19	12.89	78	0	78	1975
2519	16	227.89	211	20	231	1976
2520	28	411.21	678	535	1,213	1977
2521	28	54.74	231	116	347	1978
2522	33	840.61	548	1,574	2,122	1979
2523	44	357.44	1,686	440	2,126	1980
2524	27	244.84	435	29	464	1981
2525	26	76.83	530	795	1,325	1982
2526	31	433.23	436	297	733	1983
2527	21	139.15	232	241	473	1984
2528	21	258.51	301	725	1,026	1985
2529	50	172.61	559	70	629	1986
2530	30	365.46	641	1,156	1,797	1987
2531	32	1,120.11	2,010	5,075	7,085	1988
2532	62	4,745.88	3,471	5,103	8,574	1989
2533	76	2,593.73	3,136	6,073	9,209	1990
2534	111	4,445.98	3,595	6,300	9,895	1991
2535	163	2,292.31	3,800	3,347	7,147	1992
2536	122	7,563.33	4,109	2,250	6,359	1993
2537	166	6,529.11	3,636	2,682	6,318	1994
รวม	1,305	95,901.14	34,203	39,468	73,671	TOTAL

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี

Source : Chon buri Provincial Industry Office.

รวบรวมโดย : ศูนย์ข้อมูลอุตสาหกรรม

Prepared by : Industrial Information Center,

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

The Office of Industrial Economics,

กระทรวงอุตสาหกรรม

Ministry of Industry.

ตาราง 4.12 ใ้ตราการแสดงการเปลียนแปลงมูลค่าผลิตภันท์มวลรวมจังหวัดชลบุรี ปี 2529-2531

สาขาการผลิต	2530-29	%	2531-30	%	2532-31	%
1. การเกษตร	1,515,341	3.68	1,117,288	16.60	707,633	4.18
- กสิกรรม	-104,216	-2.53	571,776	8.49	36,044	0.21
- ปศุสัตว์	-41,591	-1.01	-21,587	-0.32	104,894	0.61
- ประมง	279,904	6.80	532,257	7.91	570,643	3.37
- ป่าไม้	7,471	0.18	-219	-0.003	10,745	0.06
- บริการทางเกษตร	13,206	0.32	13,773	0.20	33,713	0.19
- การผลิตสินค้าเกษตร	-3,243	-0.07	21,288	0.003	10,745	0.06
2. ภาคอุตสาหกรรม	-601,015	-14.61	1,659,329	24.66	10,793,985	63.78
- เหมืองแร่และการย่อยหิน	-4,182	-0.10	-2,492	-0.03	25,088	0.148
- อุตสาหกรรม	-740,995	-18.01	1,636,088	24.31	6,400,796	37.82
- ก่อสร้าง	144,162	3.50	25,733	0.38	4,368,101	25.81
3. ภาคบริการ	4,508,481	109.61	3,951,056	58.72	5,420,186	32.03
- ไฟฟ้าและประปา	79,505	1.93	135,624	2.01	250,523	1.48
- คมนาคมและขนส่ง	635,698	15.45	-286,618	-4.26	775,379	4.58
- คำส่งและค้าปลีก	467,735	11.37	668,544	9.93	1,609,652	9.51
- ธนาคาร ประกันภัยและ อสังหาริมทรัพย์	230,580	5.60	621,609	9.23	613,011	3.62
- ที่อยู่อาศัย	59,893	1.45	108,947	1.61	122,249	0.72
- การบริหารและการป้องกัน ประเทศ	65,369	1.58	146,029	2.17	63,333	0.37
- การบริการ	3,023,701	73.5	2,556,921	38.00	1,986,039	11.73
มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด	4,112,982	100.0	6,727,674	100.0	16,921,804	100.0

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มูลค่าการผลิตทั้งหมดรวม-LQ และอัตราการเพิ่มเฉลี่ยของภาคตะวันออก และจังหวัดชลบุรีปี 2532 และ 2536

ตาราง 4.13

ภาคตะวันออก

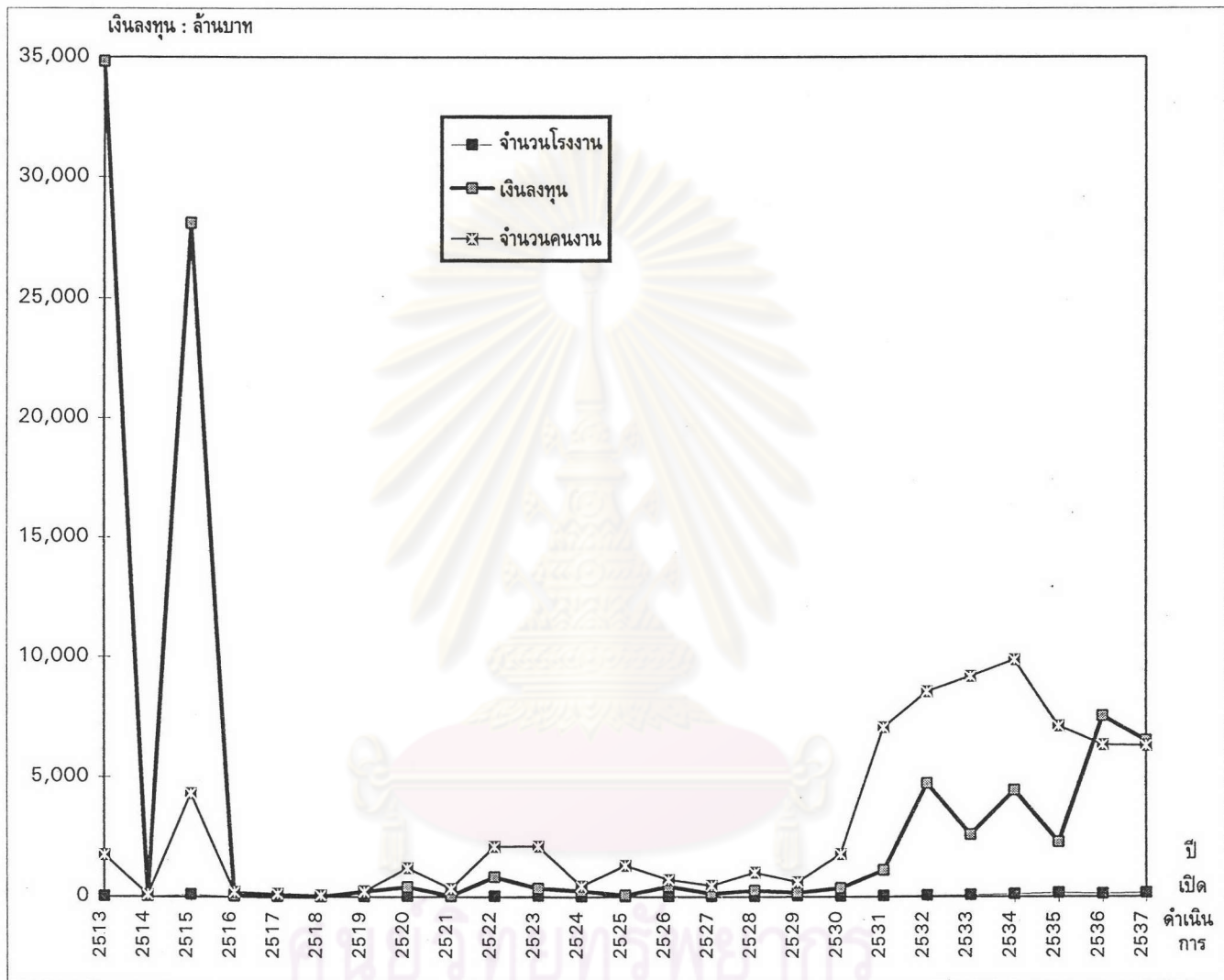
จังหวัดชลบุรี

ภาค

สาขาการผลิต	2532		2536		อัตรา เพิ่มเฉลี่ย 32-36	2532		2536		อัตรา เพิ่มเฉลี่ย 32-35	Locataion Quotiont	
	มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ		มูลค่า	ร้อยละ	มูลค่า	ร้อยละ		2532	2536
1. ภาคเกษตร	28,974,758	17.53	27,107,998	11.76	-1.61	6,686,288	8	5,459,200	4	-5	1.108	1.007
1. กสิกรรม	15,215,639	9.21	14,668,812	6.36	-.90	2,770,737	3	1,870,806	2	8	0.920	0.900
2. ปศุสัตว์	5,163,915	3.12	4,586,013	1.99	-2.80	1,434,793	2	1,265,964	1	-4	1.923	1.531
3. ประมง	5,722,010	3.46	5,158,187	2.24	-2.46	1,902,332	2	1,818,483	1	-1	2.168	1.528
4. ป่าไม้	207,344	0.13	43,235	0.02	-19.79	20,001	0	0	0	-25	0.259	0.117
5. บริการทางเกษตร	1,104,134	0.67	873,894	0.38	-5.16	272,664	0	187,818	0	-8	1.171	1.063
6. การผลิตสินค้าเกษตร	1,564,686	0.95	1,777,857	0.77	3.41	295,761	0	316,129	0	2	0.620	0.581
2. ภาคอุตสาหกรรม	65,725,496	39.76	106,707,514	46.29	15.59	3,726,121	47	70,609,115	57	22	1.177	1.209
7. เหมืองแร่ย่อยหิน	11,430,300	6.92	15,993,594	6.94	9.98	138,237	0	186,801	0	9	4.287	4.226
8. อุตสาหกรรม	45,927,160	27.78	79,986,461	34.70	18.54	31,523,008	40	63,252,326	51	25	1.040	1.135
9. การก่อสร้าง	8,368,036	5.06	107,727,459	4.65	7.05	5,574,876	7	7,169,988	6	7	0.927	0.763
3. ภาคบริการ	70,594,825	42.71	96,714,929	41.95	9.25	35,460,065	45	47,108,205	38	8	0.847	0.839
10. ไฟฟ้า-ประปา	4,538,760	2.75	9,937,918	4.31	29.74	1,913,748	2	2,143,861	2	20	1.137	1.694
11. คมนาคม สื่อสาร	7,311,730	4.42	10,247,014	4.44	10.04	3,363,204	4	3,993,405	3	5	0.601	0.587
12. ค้าปลีก ค้าส่ง	17,858,297	10.80	22,693,321	9.84	6.77	5,929,406	7	777,375	6	8	0.637	0.602
13. การธนาคาร	4,988,002	3.02	8,297,904	3.60	16.51	2,247,076	3	3,997,207	3	19	0.638	0.488
14. ที่อยู่นาคาร	4,422,855	2.68	5,741,888	2.49	7.46	1,174,892	1	1,739,069	1	12	0.804	0.910
15. การบริหาร	3,820,072	2.31	4,763,317	2.07	6.17	149,212	2	1,317,755	1	-3	0.706	0.733
16. การบริการ	27,645,109	16.32	35,033,567	15.2	6.68	20,059,527	25	26,143,181	21.24	8	1.342	1.430
รวม	165,295,079	100.00	230,530,441	100.00	9.87	7,982,474	100	123,176,518	100	2	1.00	1.00
เฉลี่ยต่อคน	50,068		77,322			94,735		168,214				

แผนภูมิที่ 4-1 จำนวนโรงงาน เงินลงทุน คนงาน ของโรงงานที่ประกอบกิจการ
ในจังหวัดชลบุรี ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2537

FIGURE 4.1 NUMBER OF FACTORIES, INVESTMENT AND EMPLOYEES
IN CHON BURI AS AT DECEMBER 31, 1994

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี

รวบรวมโดย : ศูนย์ข้อมูลอุตสาหกรรม

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม

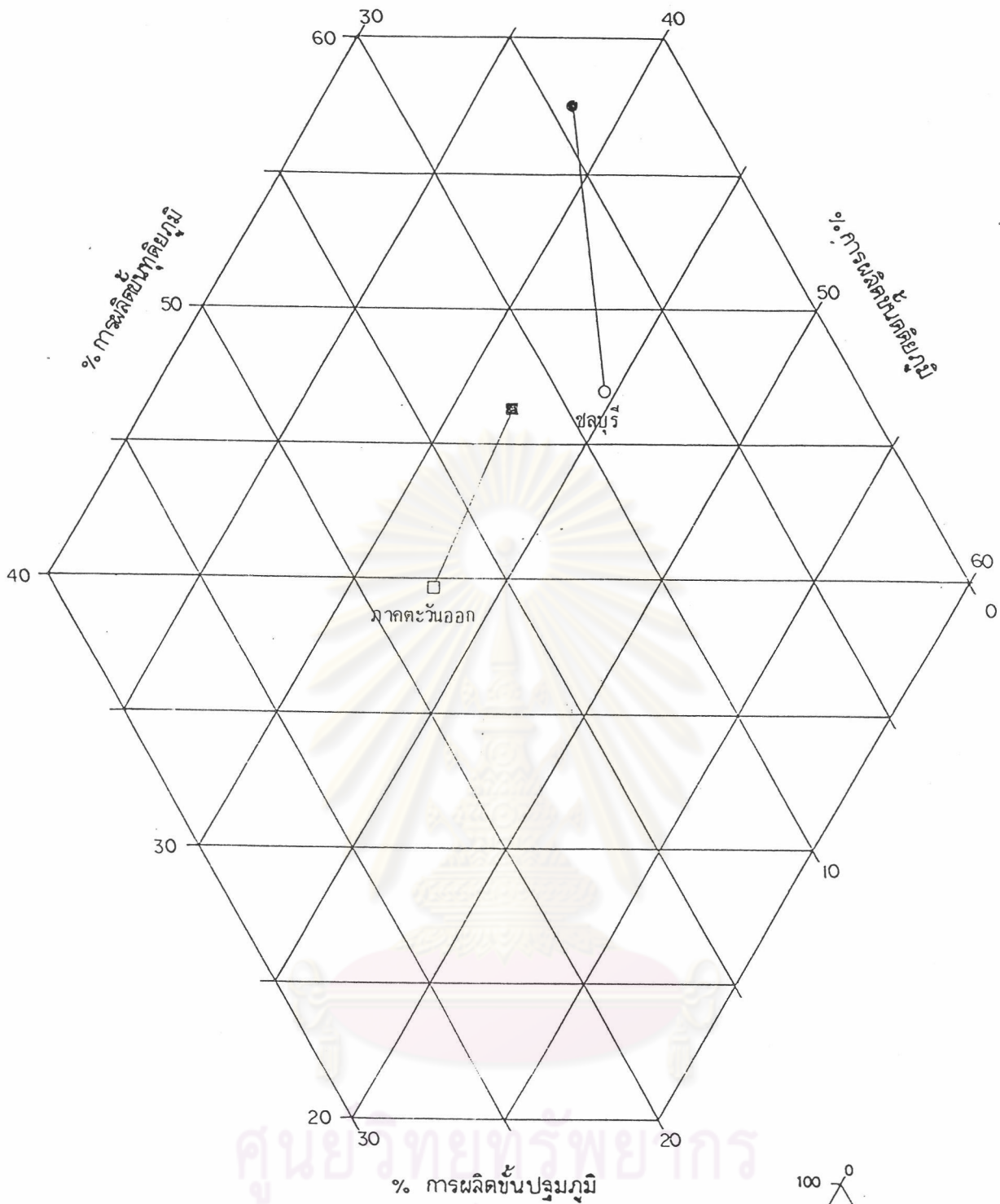
กระทรวงอุตสาหกรรม

Source : Chon buri Provincial Industry Office.

Prepared by : Industrial Information Center,

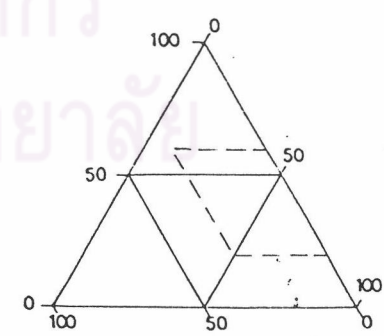
The Office of Industrial Economics,

Ministry of Industry.

ศูนย์วิทยุโทรพยากรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

	ภาค	จังหวัด
พ.ศ. 2532	□	○
พ.ศ. 2536	■	●

(3) สาขาการธนาคาร จำนวนสาขาการธนาคารในจังหวัดชลบุรี มีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบในภาค โดยมีจำนวนธนาคารทั้งหมด

4.2.3 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

4.2.3.1 อัตราการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์จังหวัด

จังหวัดชลบุรีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดตามราคาคงที่ปี พ.ศ. 2536 มีรายได้ประชากร 168,214 บาท หรือเพิ่มในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 14.1 ต่อปี

1) การอุตสาหกรรม

จากตารางแสดงการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวม พบว่าในปี 2530-2535 ภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวของภาคการผลิตสูง หากพิจารณาเป็นช่วงเวลาจะเห็นได้ว่าในปี 2529-2531 อัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 18.45 ต่อปี และในปี พ.ศ. 2532-2536 อัตราการเพิ่มเฉลี่ยเป็นร้อยละ 62.21 ต่อปี ซึ่งแสดงถึงภาวะการณ์ทางอุตสาหกรรมที่การขยายตัวสูงมาก ซึ่งต่อเนื่องจากการเริ่มพัฒนาในพื้นที่นี้ตั้งแต่แผนฯ ฉบับที่ 5 (2525-2529) ฉบับที่ 6 (2530-2534) และฉบับที่ 7 (2535-2538) เป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แต่หากพิจารณาเป็นสาขาย่อยซึ่งพบว่าในปี 2530-2532 สาขาอุตสาหกรรมเป็นสาขาที่ทำรายได้หลัก ขณะที่สาขาก่อสร้างเริ่มมีบทบาทในปี 2532 แต่เป็นบทบาทที่ไม่แน่นอนมีการเปลี่ยนแปลงระหว่างปี ส่วนสาขาเหมืองแร่และยอหินมีบทบาทน้อยมากสำหรับภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากทรัพยากรแร่ของชลบุรีไม่เพียงพอต่อการลงทุนและการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านนี้ พบว่าในปี 2534 อัตราการขยายตัวของสาขาย่อยอุตสาหกรรมมากที่สุดแสดงว่าการขยายตัวของการลงทุนด้านอุตสาหกรรมต่อเนื่องมาถึงปี 2536

2) การบริการ

จะพบว่าจากปี พ.ศ. 2529-2536 อัตราเฉลี่ยของมูลค่าการบริการเป็นร้อยละ 35.06 ต่อปี โดยหากพิจารณาเป็น 2 ช่วงคือ ในปี พ.ศ. 2529-2532 และ 2532-2536 พบว่าในช่วงปี 2529-2536 ภาคการบริการมีอัตราเฉลี่ยของมูลค่าการบริการเป็นร้อยละ 50.09 ต่อปี ขณะที่ปี 2532-2536 อัตราการเฉลี่ยของมูลค่าภาคบริการลดลงเป็น 20.10 ต่อปี หากพิจารณาสาขาย่อยพบว่าจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าภาคบริการในปี 2535 สาขาย่อยที่มีบทบาทต่อการลดลงคือสาขาการบริการ

ตารางที่ 4.14

อัตราการเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดชลบุรี ปี 2532-2536

สาขาการผลิต	33-32	%	34-33	%	35-34	%	36-35	%	29-36
- ภาคเกษตรกรรม	344,815	-2.72	(384,892)	-4.45	(105,536)	-1.42	(391,245)	-2.60	1.715
1. กสิกรรม	61,260	-0.48	(346,898)	-4.01	(118,159)	-1.59	(303,614)	-2.02	-0.24
2. ปศุสัตว์	196,518	-1.55	(56,153)	-0.65	102,269	1.37	(78,427)	-0.52	-0.41
3. ประมง	64,986	-0.51	42,127	0.49	(83,375)	-1.12	22,385	0.15	2.13
4. ป่าไม้	17,887	-0.14	(2,114)	-0.02	225	0.00	(225)	0.00	0.009
5. บริการทางเกษตรกรรม	22,144	-0.17	(23,328)	-0.27	(15,072)	-0.20	(23,702)	-0.16	-0.01
6. การผลิตสินค้าเกษตร	17,980	0.14	1,474	0.02	8,576	0.12	(7,662)	-0.05	0.027
- ภาคอุตสาหกรรม	6,993,737	55.20	6,376,198	73.73	10,182,717	136.83	9,820,342	65.32	50.61
7. เหมืองแร่ย่อยหิน	15,464	0.12	14,571	0.17	4,372	0.06	14,157	0.09	0.65
8. อุตสาหกรรม	3,945,573	54.82	4,920,424	56.90	10,319,468	138.67	9,543,853	63.48	45.93
9. การก่อสร้าง	32,700	0.26	1,441,203	16.67	(141,123)	-1.90	262,332	1.74	4.93
- ภาคบริการ	6,021,902	47.53	2,656,742	30.72	(2,635,175)	-35.41	5,604,669	37.28	35.06
10. ไฟฟ้า-ประปา	158,921	1.25	253,950	2.94	220,797	2.97	316,445	2.10	1.835
11. คมนาคม สื่อสาร	259,933	2.05	210,565	2.44	(664,819)	-8.93	824,131	5.48	2.1
12. ค่าปลีก ค้าส่ง	409,482	3.23	512,343	5.92	295,247	3.97	627,247	4.17	6.01
13. การธนาคาร	550,021	4.34	(311,389)	-3.60	434,099	5.83	1,077,400	7.17	4.01
14. ที่อยู่อาศัย	121,495	0.96	171,208	1.98	186,123	2.50	85,351	0.57	1.22
15. การบริหาร	116,206	0.92	89,257	1.03	72,251	0.97	(452,171)	-3.01	0.5
16. การบริการ	4,405,844	34.77	1,730,417	20.01	(3,178,873)	-42.72	3,126,266	20.79	19.51
รวม	12,670,824	100.00	8,648,048	100.00	7,442,006	100.00	15,033,766	100.00	87.386

ที่มา จากการคำนวณ

3) การเกษตร

จากการพิจารณามูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมปี พ.ศ. 2529-2539 พบว่ามูลค่าการผลิตของภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลง อัตราเฉลี่ยร้อยละของภาคเกษตรเป็น 1.715 ต่อปี หากพิจารณาเป็น 2 ช่วงเวลาคือ ปี พ.ศ. 2529-2532 และปี พ.ศ. 2532-2536 อัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยเป็นร้อยละ 6.15 และ 2.38 ต่อปีตามลำดับ

4.2.4 บทบาทของภาคการผลิต

4.2.4.1 ลักษณะของบทบาท

1) บทบาทของอุตสาหกรรม

จากการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงการประกอบการอุตสาหกรรมของจังหวัดชลบุรีระหว่างปี พ.ศ. 2532-2537 จะพบว่า มีการเพิ่มจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและทุนดำเนินงานในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 20 และ 20 ต่อปีตามลำดับแต่มีแนวโน้มการจ้างงานลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 20 ต่อปีซึ่งเราสามารถพิจารณาบทบาทของอุตสาหกรรมในแต่ละอำเภอ โดยเปรียบเทียบสัดส่วนของจำนวนโรงงานการจ้างงานและทุนที่ดำเนินกิจการของโรงงานที่กระจายอยู่ในแต่ละอำเภอในปี 2532 และ 2537 เพื่อให้สามารถทราบถึงการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของปัจจัยทั้ง 3 ด้าน สามารถนำไปประกอบกับปัจจัยอื่นๆ ของการพัฒนา เพื่อการศึกษาลักษณะเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

(1) จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม อำเภอที่มีการเพิ่มจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมสูงสุดคือ อำเภอศรีราชา จำนวนเพิ่มของโรงงานคือ 50 แห่ง คิดสัดส่วนการเพิ่ม 1.33 คิดเป็นร้อยละ 48.44 อำเภอพนัสนิคม (29) สัดส่วนที่ 1.22 คิดเป็นร้อยละ 45.31 ส่วนอำเภอที่มีจำนวนโรงงานลดลงคือ อำเภอเมืองลดลงถึง 99 โรงงาน (ตามตารางที่ 5) หากพิจารณาในแง่สัดส่วนของจำนวนโรงงานในจังหวัด

กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่เพิ่มบทบาท/สัดส่วนโรงงานขึ้น คือ อำเภอพนัสนิคม อำเภอศรีราชา อำเภอบ้านบึง อำเภอสัตหีบ อำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง

กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มที่ลดบทบาท/สัดส่วนโรงงานลง คือ อำเภอบางละมุง อำเภอเมือง

ตาราง 4.15 จำนวนร้อยละของจำนวนสถานประกอบการ จำนวนเงินทุน และจำนวนคนงาน
ปี 2534-2537

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนสถานประกอบ อุตสาหกรรม		จำนวนเงินลงทุน		จำนวนคนงาน	
	2534	2537	2534	2537	2534	2537
- อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร	48.86	34.18	8.10	6.04	23.6	16.80
- สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม การผลิต เกี่ยวกับหนังสือ	3.61	5.52	6.21	6.44	18.4	21.50
- การผลิตไม้ การผลิตภัณฑ์จากไม้	9.30	11.19	2.61	3.71	8.0	7.10
- การผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์ กระดาษ และอุตสาหกรรมการพิมพ์	0.94	1.15	0.07	0.09	0.2	0.30
- การผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมีฯ โรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและ ผลิตภัณฑ์จากยางและพลาสติก	4.75	7.28	64.09	67.99	10.6	10.40
- ผลิตภัณฑ์จากแร่โลหะ	7.16	9.66	1.22	1.51	6.0	6.80
- อุตสาหกรรมเหล็กและเหล็กกล้ามาตรฐาน	0.40	1.38	0.14	1.82	0.8	1.70
- ผลิตภัณฑ์โลหะ	20.55	22.61	14.88	9.59	23.7	24.10
- การทำเหมืองแร่	2.14	2.45	0.37	0.43	0.7	0.50
- การผลิตประเภทอื่นๆ	2.28	4.60	2.30	2.39	8.0	10.80
รวม	100	100	100	100	100	100

ที่มา : จากการคำนวณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มที่สาม กลุ่มที่ไม่มีโรงงานแต่มีแรงงานคือ อำเภอ
เกาะสีชัง

(2) การจ้างงาน อำเภอที่มีการเพิ่มการจ้างแรงงานในการประกอบอุตสาหกรรมสูงสุดคือ อำเภอสัตหีบ (28.51) รองลงมาคืออำเภอบางละมุง (12.85) ตามลำดับ และหากพิจารณาในบทบาท/สัดส่วนของการจ้างงานในจังหวัดสามารถแบ่งกลุ่มอำเภอออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก เป็นกลุ่มที่มีการเพิ่มบทบาท/สัดส่วน การจ้างงาน ประกอบด้วย 7 อำเภอคือ อำเภอเมือง อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ อำเภอศรีราชา อำเภอพนัสนิคม อำเภอบ่อทอง อำเภอพานทอง

กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มที่มีการลดบทบาท/สัดส่วนการจ้างงานประกอบด้วยอำเภอ 1 อำเภอ คือ อำเภอบ้านบึง

กลุ่มที่สาม เป็นกลุ่มที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทประกอบด้วยอำเภอ 2 อำเภอคือ อำเภอหนองใหญ่ อำเภอเกาะสีชัง

(3) ทุนดำเนินการ อำเภอที่มีการเพิ่มการลงทุนในการประกอบการอุตสาหกรรมในอัตราสูงสุดคือ อำเภอบางละมุง (122.98) รองลงมาคือ อำเภอเมือง (8.94%) อำเภอพนัสนิคม (3.72%) อำเภอสัตหีบ (1.71%) ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในบทบาท/สัดส่วนของการลงทุน สามารถแบ่งกลุ่มอำเภอออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มแรก เป็นกลุ่มอำเภอที่มีการเพิ่มบทบาท/สัดส่วนการลงทุนประกอบด้วยอำเภอ 7 อำเภอ คือ อำเภอบางละมุง อำเภอเมือง อำเภอบ่อทอง อำเภอสัตหีบ อำเภอพนัสนิคม อำเภอเมือง อำเภอพานทอง

กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มอำเภอที่มีการลดบทบาท/สัดส่วนการลงทุน ประกอบด้วย อำเภอ 2 อำเภอคือ อำเภอศรีราชา อำเภอหนองใหญ่

2) บทบาทของการบริการ

(1) สาขาบริการ

จากการที่จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญจึงสามารถพิจารณาบทบาทที่สำคัญคือ จำนวนแหล่งท่องเที่ยวสำคัญที่มีอยู่ในอำเภอ

(2) การเงินการธนาคารและการคลัง

1. การเงินการธนาคาร

จังหวัดชลบุรี สาขาธนาคาร

พาณิชย์ 96 สาขา ในปี 2537 พบว่า อำเภอเมืองชลบุรีสาขาธนาคารสูงสุดคือ 31 แห่ง รองลงมาคือ อำเภอบางละมุง 20 แห่ง อำเภอศรีราชา 18 แห่ง อำเภอที่มีสาขาธนาคารเพียงแห่งเดียวคือ อำเภอพานทอง

ตาราง 4.16 แสดงจำนวนธนาคารของแต่ละอำเภอในปี 2537

ลำดับ	อำเภอ	จำนวนธนาคาร
1.	อำเภอเมือง	31
2.	อำเภอบางละมุง	20
3.	อำเภอศรีราชา	18
4.	อำเภอบ้านบึง	8
5.	อำเภอพนัสนิคม	7
6.	อำเภอสัตหีบ	8
7.	อำเภอพานทอง	1
8.	อำเภอบ่อทอง	1
9.	อำเภอหนองใหญ่	1
10.	อำเภอเกาะสีชัง	1
	รวม	96

- เงินฝาก ในปี พ.ศ.2537 ธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดชลบุรี สามารถระดมเงินฝากจากประชาชนได้รวม 3,305 ล้านบาทหรือ 34,346 บาทต่อคน มีสัดส่วนระหว่างเงินฝาก/สินเชื่อเป็นร้อยละ 1.02 โดยแบ่งเป็นเงินฝากกระแสรายวัน 1,580,371 บาท เงินฝากประจำ 46,087,353 บาท เงินฝากออมทรัพย์ 13,394,655 บาท และเงินฝากอื่น ๆ 27,724 บาท รวมเป็นเงินฝากทุกประเภท 61,090,103 บาท

- สินเชื่อ ในปีพ.ศ.2537 ธนาคารพาณิชย์ได้ให้สินเชื่อแก่ประชาชนทั่วไปเป็นจำนวนทั้งสิ้น 36,516.4 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 64 ของสินเชื่อ ทั้งหมดในปี 2537 รูปแบบของสินเชื่อที่มีมากที่สุด คือสินเชื่อประเภทกู้ยืมแสดงให้เห็นถึงภาวะในการลงทุนรูปแบบต่าง ๆ ที่มีการเจริญเติบโตในอัตราสูงมาก

2. การคลัง

ในปีพ.ศ.2537 จังหวัดชลบุรีสามารถจัดเก็บรายได้จากภาษีอากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 2,985,626,526.23 บาท โดยที่เป็นภาษีเงินได้หรือภาษีทางตรงร้อยละ 35.67 ในด้านบทบาทการคลังระดับอำเภอ ในจังหวัดชลบุรีนั้นสามารถพิจารณาได้จากสัดส่วนของรายได้ที่สรรพากรอำเภอจัดเก็บได้ในแต่ละอำเภอและสัดส่วนภาษีเงินได้ สัดส่วนรายได้จากภาษีรวมที่จัดเก็บได้ แสดงถึงบทบาททางด้านการคลังของพื้นที่อำเภอที่มีเสถียรภาพของฐานการคลังในพื้นที่นั้นๆ ดังนั้นสามารถแบ่งกลุ่มอำเภอออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่มีบทบาทสูงสุดคือ
อำเภอศรีราชา และอำเภอเมือง

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มที่มีบทบาทอันดับที่ 2 คือ
อำเภอบางละมุง อำเภอบ้านบึง

กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่มีบทบาทเป็นอันดับที่ 3
คือ อำเภอพนัสนิคม อำเภอสัตหีบ อำเภอพานทอง

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่มีบทบาทเป็นอันดับที่ 4 คือ
อำเภอบ่อทอง อำเภอหนองใหญ่ และอำเภอเกาะสีชัง

3) บทบาทด้านเกษตรกรรม

(1) การกสิกรรม

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นพื้นที่ถือครองการเกษตร 2,046,794 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 69.19 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด โดยพื้นที่จังหวัดทั้งหมด 2,958,107 ไร่ แยกเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่มากที่สุด รองลงมาคือพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้น ทำนา ปลูกพืชผัก และเลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ จึงนับได้ว่าการกสิกรรมเป็นสาขาการผลิตที่สำคัญที่สุดสาขาหนึ่ง ซึ่งสามารถทำรายได้ให้จังหวัดมีมูลค่าหลายพันล้านบาท แต่สถานการณ์ในปัจจุบันถือครองที่ดินได้เปลี่ยนไปจากพื้นที่การกสิกรรมเป็นพื้นที่ก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมและที่พักอาศัย โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ข้าวนาปี สับปะรด มะพร้าวแก่ มะม่วง ยางพารา และขนุน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

- มันสำปะหลัง เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีการปลูกง่าย ขึ้นได้กับทุกสภาวะ พื้นที่ถือว่าเป็นแหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญคือ อำเภอบ่อทอง อำเภอศรีราชา อำเภอพนัสนิคม และอำเภอบางละมุง

- อ้อยโรงงาน มีการปลูกโดยทั่วไป แต่แหล่งเพาะปลูกที่สำคัญคือ อำเภอบ่อทอง อำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ้านบึง และอำเภอฟนสนิคม
- ข้าวนาปี พื้นที่ปลูกข้าวที่สำคัญคือ อำเภอฟนสนิคมอำเภอบานทอง อำเภอบ้านบึง และอำเภอศรีราชา
- สับปะรด เป็นพืชที่นับว่าสำคัญในเศรษฐกิจของจังหวัดชลบุรีประเภทหนึ่ง พื้นที่เป็นแหล่งที่สำคัญคือ อำเภอศรีราชา อำเภอบ้านบึง อำเภอบางละมุง และอำเภอหนองใหญ่
- มะพร้าวแก่ ปลูกโดยทั่วไป เนื่องจากเป็นพืชที่ขึ้นกับดินในลักษณะของดินที่ระบายน้ำดี อำเภอที่เป็นแหล่งที่สำคัญคือ อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ อำเภอบ้านบึง และอำเภอศรีราชา
- มะพร้าวอ่อน อำเภอที่ปลูกที่สำคัญคือ อำเภอบ้านบึง อำเภอสัตหีบ อำเภอศรีราชา และอำเภอบางละมุง
- มะม่วง เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีแหล่งปลูกที่สำคัญคือ อำเภอบ่อทอง อำเภอฟนสนิคม อำเภอบ้านบึงและอำเภอบางละมุง
- ขนุน แหล่งเพาะปลูกที่สำคัญคือ อำเภอศรีราชา อำเภอฟนสนิคม อำเภอบ้านบึงและอำเภอสัตหีบ
- ยางพารา พื้นที่เป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญของจังหวัดคือ อำเภอหนองใหญ่ ซึ่งเป็นอำเภอเดียวของจังหวัดชลบุรีที่ปลูกยางพารา

2) ปศุสัตว์

การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพที่สำคัญที่ทำรายได้ให้กับประชากร และมีการเลี้ยงไก่เนื้อมากที่สุดในประเทศ ปริมาณการเลี้ยงไก่มีแนวโน้มลดลง (จากตาราง 5.) เลี้ยงกันในเชิงพาณิชย์โดยเลี้ยงเป็นฟาร์มขนาดใหญ่เพื่อบริโภคภายในจังหวัดส่งไปขายต่างจังหวัด สำหรับไก่ส่งออกไปต่างประเทศอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพเสริมด้วยได้แก่ช้าง ม้า ห่าน แพะ แกะ เป็นต้น ซึ่งสามารถพิจารณาแหล่งผลิตสำคัญดังนี้

- ไก่เนื้อ อำเภอที่เลี้ยงมากที่สุดคือ อำเภอบ่อทอง (1,696,000) คิดเป็นร้อยละ 25.9 รองลงมาคืออำเภอพนัสนิคม (18%) อำเภอศรีราชา (13.2%) อำเภอบ้านบึง (10.7%) อำเภอบางละมุง (8.4%) ตามลำดับ

- ไก่ไข่อำเภอที่เลี้ยงมากที่สุดคือ อำเภอพานทอง (28.0%) รองลงมาคืออำเภอพนัสนิคม (24.2%) อำเภอบางละมุง (18.8%) อำเภอบ่อทอง(17.3%) อำเภอ บ้านบึง (15.3%) ตามลำดับ

- เป็ด อำเภอที่เลี้ยงมากที่สุดคืออำเภอพนัสนิคม(16.10%) รองลงมาคืออำเภอบ้านบึง (11.34%) อำเภอพานทอง (11.30%) อำเภอเมืองชลบุรี (8.6%) อำเภอบ่อทอง (4.27%) ตามลำดับ

- สุกร อำเภอที่เลี้ยงมากที่สุดคือ อำเภอบ่อทอง(38.26%) รองลงมาคืออำเภอพนัสนิคม (16.10%) อำเภอศรีราชา (11.60%) อำเภอพานทอง (9.0%) อำเภอบ้านบึง (8.0%) ตามลำดับ

- โค อำเภอที่เลี้ยงมากที่สุดคือ อำเภอบางละมุง(22.40%) รองลงมาคืออำเภอพนัสนิคม(16.48%) อำเภอศรีราชา (13.27%) อำเภอบ่อทอง(9.18%) อำเภอสัตหีบ(9.00%) ตามลำดับ

- กระบือ อำเภอที่เลี้ยงมากที่สุดคืออำเภอพนัสนิคม(33.6%) รองลงมาคืออำเภอบ่อทอง(20.7%) อำเภอบ้านบึง(17.5%) อำเภอหนองใหญ่(12.0%) อำเภอเมืองชลบุรี(5.66%) ตามลำดับ

3) การประมง

จากสภาพที่ตั้งและอาณาเขตของ จังหวัดชลบุรี ด้านทิศตะวันตก ซึ่งได้แก่ อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง และอำเภอสัตหีบ ติดต่อกับทะเลฝั่งตะวันออกของอ่าวไทย ก่อให้เกิดอาชีพประมง ลักษณะการประกอบอาชีพประมงของจังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ประมงทะเล ประมงน้ำจืด และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง (ประมงน้ำกร่อย)

4.3 ลักษณะโครงสร้างทางด้านประชากร

4.3.1 ลักษณะประชากร

4.3.1.1 ขนาดและความหนาแน่นของประชากร

ในปีพ.ศ. 2537 จังหวัดชลบุรีมีประชากรอยู่ประมาณ 962,402 คน ซึ่งหากพิจารณาถึงสัดส่วนของประชากรที่กระจายตัวอยู่ตามพื้นที่อำเภอต่างๆ จะพบว่า อำเภอที่สัดส่วนประชากร(ตามขนาดประชากร) สูงสุดคืออำเภอเมือง (23.59%) รองลงมาคืออำเภอศรีราชา (16.29%) อำเภอพนัสนิคม(15.08%) อำเภอ บางละมุง (14.36%) ตามลำดับ อำเภอที่มีประชากรสัดส่วนต่ำที่สุดคืออำเภอเกาะสีชัง (0.44%) อำเภอหนองใหญ่ (2.12%) รองลงมาคืออำเภอบ่อทอง (4.07%) อำเภอพานทอง (4.60%) ส่วนความหนาแน่นของประชากรจังหวัดชลบุรี มีความหนาแน่นประชากรรวมทั้งจังหวัด 220.583 คนต่อตารางกิโลเมตร อำเภอที่มีความหนาแน่นประชากรสูงที่สุดคือ อำเภอเมือง (993.683) รองลงมาคือ อำเภอบางละมุง (514.589) อำเภอสัตหีบ (308.411) อำเภอพานทอง (256.130) อำเภอศรีราชา (254.730) อำเภอที่มีความหนาแน่นประชากรต่ำที่สุดคืออำเภอหนองใหญ่ (51.548) และอำเภอบ่อทอง (50.222)

4.3.1.2 โครงสร้างอายุ

ในปี 2537 อำเภอที่มีประชากรวัยพึ่งพิงมากที่สุด (0-4 ปี) และ 65 ปีขึ้นไป คืออำเภอเมือง มีจำนวน 56,117 คน และอำเภอที่มีช่วงรับแรงงานมากที่สุด คือ อำเภอเมืองมีจำนวน 135,272 คน (ตามตารางที่ 4.16)

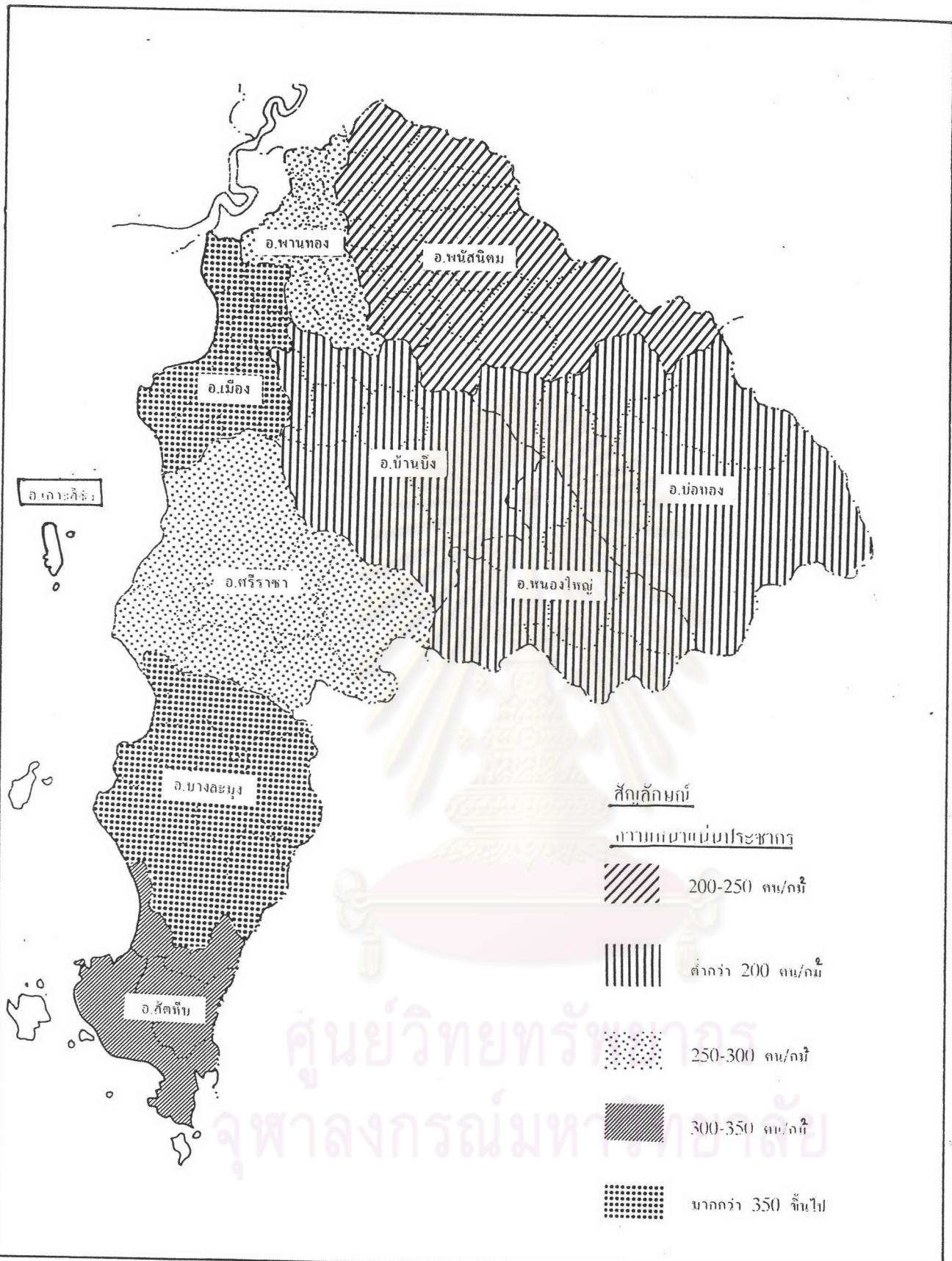
ตาราง 4.17 แสดงจำนวนประชากรรายอำเภอ ของจังหวัดชลบุรี ระหว่างปี 2528-2532

อำเภอ	พ.ศ. 2528		พ.ศ. 2529		พ.ศ. 2530		พ.ศ. 2531		พ.ศ. 2532	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เมืองชลบุรี	197,008	24.43	204,840	24.51	207,643	24.4	217,146	24.2	202,824	22.6
พนัสนิคม	135,022	16.74	138,334	16.55	139,983	16.47	143,906	15.98	144,563	16.12
ศรีราชา	117,441	14.56	121,577	14.55	123,973	14.58	129,109	14.39	132,195	14.74
บ้านโป่ง	79,613	9.87	80,230	9.60	80,276	9.45	91,893	10.24	92,329	9.07
บางละมุง	94,380	11.7	100,113	11.98	104,547	12.3	111,886	12.47	117,707	13.13
พานทอง	40,682	5.04	41,556	4.97	41,966	4.94	43,555	4.85	44,545	4.97
สัตหีบ	86,919	10.77	91,748	10.98	93,169	10.96	98,886	11.02	100,808	11.25
หนองใหญ่	19,861	2.46	20,348	2.43	20,381	2.4	20,849	2.31	20,891	2.33
บ่อทอง	32,268	4	33,689	4.03	34,419	2.87	36,31	4.05	36,704	4.09
เกาะสีชัง	3,02	0.39	3,333	0.4	3,450	0.4	3,654	0.41	3,774	0.42
รวม	806,396	100	835,766	100	849,807	100	897,207	100	896,340	100

ตาราง 4.18 แสดงจำนวนประชากรรายอำเภอ ของจังหวัดชลบุรี ปี 2533-2537

อำเภอ	พ.ศ.2533		พ.ศ.2534		พ.ศ. 2535		พ.ศ. 2536		พ.ศ. 2537	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เมืองชลบุรี	206,668	22.7	208,558	22.55	223,325	24.08	224,015	23.63	227,346	23.62
พนัสนิคม	146,474	16.09	147,883	15.99	146,017	15.74	144,726	15.26	145,733	15.08
ศรีราชา	134,489	14.77	137,126	14.82	142,435	15.36	153,646	16.2	157,024	16.3
บ้านบึง	92,685	10.18	93,386	10.1	81,940	8.83	82,439	8.69	83,121	8.62
บางละมุง	121,283	13.32	125,576	13.58	142,435	15.36	135,220	14.26	138,994	14.44
พานทอง	44,437	4.88	44,816	4.85	44,201	4.77	43,991	4.64	44,320	4.6
สัตหีบ	102,356	11.24	104,657	11.31	100,337	10.82	101,796	10.74	102,831	10.68
หนองใหญ่	20,972	2.3	21,212	2.3	20,654	2.23	20,149	2.12	20,489	2.13
บ่อทอง	37,278	4.09	37,692	4.07	37,451	4.04	38,032	4.01	39,251	4.08
เกาะสีชัง	3,928	0.43	4,086	0.44	4,065	0.44	4,151	0.44	4,293	0.45
รวม	910,570	100	924,992	100	927,458	100	948,165	1000	962,402	100

ที่มา : สำนักทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

ความหนาแน่นประชากรระดับอำเภอ พ.ศ.2537

แผนที่ 4.16

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี

ตาราง 4.19 อัตราความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดชลบุรี ปี 2537

อำเภอ	จำนวนประชากร(คน)			พื้นที่ ตร.กม.	จำนวนหลังคาเรือน	ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)
	ชาย	หญิง	รวม			
เมืองชลบุรี	115,873	111,473	227,346	226.791	73,300	993.684
ในเขตเทศบาล	42,349	40,045	82,394	4.567	14,380	18041.165
นอกเขตเทศบาล	73,524	71,428	145,952	224.224	54,920	646.404
พนัสนิคม	72,345	72,388	145,333	669.202	30,769	202.202
ในเขตเทศบาล	7,659	8,106	15,765	2.76	3,251	5711.957
นอกเขตเทศบาล	64,686	64,882	129,568	696.942	27,518	185.909
บ้านบึง	42,236	40,783	83,121	846.414	22,242	88.204
ในเขตเทศบาล	6,097	6,302	12,399	208.1	4,495	59.582
นอกเขตเทศบาล	36,239	34,483	70,722	638.314	17,926	110.795
ศรีราชา	79,684	77,340	157,024	616.434	58,506	254.73
ในเขตเทศบาล	28,957	28,609	57,566	4.058	24,788	14185.806
นอกเขตเทศบาล	50,727	48,731	99,485	612.376	33,718	16.413
บางละมุง	69,865	68,329	138,394	266.941	77,965	514.588
ในเขตเทศบาล	35,081	34,811	69,892	8.02	58,451	8714.713
นอกเขตเทศบาล	34,784	33,718	68,502	260.921	19,514	262.539
พานทอง	21,988	22,332	44,320	173.037	10,081	256.13
สัตหีบ	56,723	46,108	102,831	333.422	34,463	308.411
หนองใหญ่	10,692	9,797	20,489	397.476	4,285	51.548
บ่อทอง	19,943	19,308	39,251	781.544	9,390	50.548
เกาะสีชัง	2,196	2,097	4,293	17.239	1,192	249.028
ในเขตเทศบาล	238,016	120,143	117,873	227.505	115,365	1046.201
นอกเขตเทศบาล	371,502	352,884	724,386	4,135.50	213,507	175.163
รวม	491,645	470,757	962,402	4,363.00	328,872	220.583

อำเภอ

ตาราง 4.20 แสดงจำนวนประชากรตามโครงสร้างอายุ เป็นรายอำเภอ ปี 2537

โครงสร้างอายุ	อ.เมือง	พนสนิมคม	บ้านบึง	ศรีราชา	บางละมุง	พานทอง	สัตหีบ	หนองใหญ่	เกาะสีชัง	ปอทอง	รวม
0-4	8,034	10,230	5,819	12,071	11,792	3,177	7,049	1,585	356	3,259	63,372
5-9	15,728	10,625	5,619	10,728	10,182	3,218	6,889	1,653	329	3,406	68,377
10-14	18,399	12,288	6,868	10,702	11,591	3,638	6,963	2,051	346	4,012	76,858
15-19	19,844	13,560	7,812	12,000	11,208	4,048	7,413	2,140	401	4,352	82,778
20-24	22,593	14,737	8,115	13,785	13,132	4,337	9,887	2,197	335	4,195	93,066
25-29	21,781	14,392	8,264	15,608	14,842	4,460	11,601	2,207	456	3,817	97,428
30-34	19,351	13,181	7,286	14,343	14,427	3,979	11,608	1,689	433	3,239	89,716
35-39	14,931	10,543	5,731	11,512	11,392	3,268	9,348	1,282	368	2,569	70,944
40-44	10,697	8,298	3,986	8,598	8,131	2,547	6,268	964	268	2,163	51,920
45-49	8,460	6,389	2,868	5,915	5,566	2,148	4,351	656	173	1,606	38,132
50-54	7,740	5,808	2,349	5,138	4,147	1,676	3,579	635	132	1,445	32,649
55-59	5,791	5,230	2,138	5,034	3,606	1,561	3,173	541	114	1,212	28,426
60-64	4,084	4,371	1,670	3,664	2,818	1,267	2,640	428	112	925	21,979
65-69	2,719	3,218	1,067	2,481	1,921	985	1,361	299	59	654	14,764
70-74	1,763	2,233	628	1,588	1,149	663	775	146	44	347	9,336
75-79	1,005	1,509	374	988	754	457	435	71	22	234	5,849
80-84	4,050	999	222	620	460	327	256	25	12	124	7,093
85 ขึ้นไป	4,419	4,218	13,399	9,587	6,218	2,293	11,058	1,435	132	885	53,644
รวม	191,389	141,829	84,215	144,362	133,336	44,049	104,654	20,004	4,092	38,444	906,374

ตาราง 4.21 แสดงจำนวนประชากรตามโครงสร้างเป็นรายอำเภอ อายุ ปี 2537

โครงสร้างอายุ	อำเภอ										รวม
	อ.เมือง	อ.พนัสนิคม	อ.บ้านบึง	อ.ศรีราชา	อ.บางละมุง	อ.พานทอง	อ.สัตหีบ	อ.หนองใหญ่	อ.เกาะสีชัง	อ.บ่อทอง	
0-14	42,161	33,143	18,306	33,501	33,565	10,033	20,901	5,289	1,037	10,757	208,887
14-64	135,272	96,509	50,219	95,597	89,269	29,291	69,868	12,739	2,792	25,523	607,079
65 ขึ้นไป	13,956	12,177	15,690	15,264	10,502	4,725	13,885	1,976	269	2,244	90,688

ที่มา : สำนักบริหารงานทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ตารางแสดง 4.22 จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือน พื้นที่ อัตราความหนาแน่นประชากร ปี 2537

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)			มีพื้นที่ (ตร.กม.)	อัตราความหนาแน่น (คน/ตรอกม.)
		ชาย	หญิง	รวม		
เมืองชลบุรี	79,300	115,873	111,473	227,346	228.791	993.634
ศรีราชา	58,506	79,684	77,340	157,024	616.434	254.730
บางละมุง	77,965	68,865	68,529	138,394	469.021	514.589
สัตหีบ	34,463	56,723	46,108	102,831	333.422	308.411
พนัสนิคม	30,769	72,345	72,988	145,333	699.702	207.707
บ้านบึง	22,421	42,336	40,785	83,121	646.334	98.204
พานทอง	10,081	21,988	22,332	44,320	173.037	256.130
บ่อทอง	9,890	19,943	19,308	39,251	781.544	256.130
หนองใหญ่	4,285	10,692	9,797	20,489	397.476	51.548
เกาะสีชัง	1,192	2,196	2,097	4,293	17.239	249.028
รวม	328,872	491,645	470,757	962,402	4363.00	220.583

ที่มา : ข้อมูลการคาดปี 2537

4.3.1.3 การเปลี่ยนแปลงประชากร

1) อัตราการเปลี่ยนแปลง

ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2528-2537 จะพบว่าจังหวัดชลบุรีมีประชากรในอัตราการเพิ่มประชากรร้อยละ 11.03 ต่อปี และอำเภอที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรสูงที่สุดคืออำเภอเกาะสีชัง (9.5%) รองลงมาคืออำเภอพานทอง (4.61%) อำเภอศรีราชา (3.58%) อำเภอบ่อทอง (2.11%) จะเห็นว่าอำเภอที่มีประชากรลดลงคือ อำเภอหนองใหญ่ (-6.23%) และอำเภอบางละมุง (-6.2%) แต่อย่างไรก็ตามอำเภอที่มีอัตราการเพิ่มประชากรต่ำมากคือ อำเภอบ้านบึง(0.53%) อำเภอพานทอง (1.11%) (แผนที่ 4)

ถ้าหากพิจารณาถึงขนาดการเพิ่มประชากรระดับอำเภอเมื่อเทียบกับขนาดของการเพิ่มประชากรรวมทั้งจังหวัด พบว่าอำเภอบางละมุงมีส่วนจำนวนประชากรเพิ่มสูงสุด (39.05%) รองลงมาคืออำเภอศรีราชา (34.65%) อำเภอเมืองชลบุรี (26.55%) อำเภอสัตหีบ (13.28%) อำเภอพนัสนิคม (9.02%) อำเภอที่มีการเพิ่มประชากรที่มีบทบาทน้อยในจังหวัดชลบุรีคือ อำเภอพานทอง (1.83%) อำเภอหนองใหญ่ (0.27%) และอำเภอเกาะสีชัง (0.79%) (ตามตารางที่ 4.18)

ตาราง 4.23 อัตราการเปลี่ยนแปลงประชากรรายอำเภอของจังหวัดชลบุรี ระหว่างปี 2528-2534

อำเภอ	พ.ศ. 2528-2529		พ.ศ. 2529-2530		พ.ศ. 3530-2531		พ.ศ.2531-2532		พ.ศ.2532-2533		พ.ศ.2533-2534	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เมืองชลบุรี	7,832	26.67	2,803	19.96	9,503	27.36	-14,322	108.1	3,844	41.68	1,890	9.74
พนัสนิคม	3,312	11.27	1,649	11.74	3,923	11.29	657	-4.95	1,911	20.7	1,409	7.25
ศรีราชา	4,136	14.08	2,396	17.06	5,136	14.79	3,086	-23.2	2,294	24.85	2,637	13.57
บ้านบึง	617	2.1	46	0.32	11,617	33.45	436	-3.29	356	3.85	701	3.6
บางละมุง	5,733	19.5	4,434	31.57	-92,661	-266.8	5,821	-43.9	3,576	38.74	4,293	22.1
พานทอง	874	2.97	410	2.92	1,589	4.57	990	-7.47	-108	-1.17	379	1.96
สัตหีบ	4,829	16.44	1,421	10.12	5,717	16.46	383	-2.89	1,548	16.77	2,301	11.85
หนองใหญ่	487	1.65	33	0.23	468	1.34	-12,340	93.1	81	0.87	240	1.24
บ่อทอง	1,419	4.83	732	5.21	1,902	5.47	120	-0.9	-4,426	-47.95	5,414	27.87
เกาะสีชัง	131	0.44	117	0.83	204	0.58	1,922	-14.5	154	1.66	158	0.82
รวม	8,857	100	2,759	100	21,497	100	-19,247	100	9,230	100	19,42	100

ตาราง 4.24 แสดงร้อยละของอัตราการเปลี่ยนแปลงประชากร ปี พ.ศ. 2529-2537

อำเภอ	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)									
	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536	2537	เฉลี่ย
เมืองชลบุรี	-3.90	1.34	4.57	-6.59	1.89	0.91	7.08	0.30	14.88	2.27
พนัสนิคม	2.45	1.19	2.80	0.45	1.32	0.96	-1.26	-0.88	0.41	0.82
ศรีราชา	3.52	1.97	4.14	2.39	1.73	1.96	3.87	7.87	2.19	3.29
บ้านบึง	0.77	0.05	14.47	0.47	0.38	0.75	-12.25	0.6	0.08	0.53
บางละมุง	6.07	4.42	-88.63	5.20	3.03	3.53	13.42	-5.67	2.79	-6.20
พานทอง	2.14	0.98	3.78	2.27	-0.24	0.85	-0.01	-0.47	0.74	1.11
สัตหีบ	5.55	1.54	6.13	0.38	1.53	19.8	4.132	1.45	1.01	2.11
หนองใหญ่	2.45	0.16	2.29	-59.18	0.38	1.14	-2.60	-2.44	1.68	1.37
บ่อทอง	4.39	2.17	5.52	0.33	-12.45	14.52	-0.63	1.55	3.2	-0.23
เกาะสีชัง	10.89	3.5	5.91	52.59	4.08	4.02	-0.51	2.11	3.42	9.50
รวม	3.90	5.55	-4.87	-0.18	0.18	5.38	1.24	0.442	3.04	1.55

ที่มา จากการคำนวณ

2) ปัจจัยการเปลี่ยนแปลง

(1) อัตราการเกิดและอัตราการตาย มีอัตราการเกิดต่อประชากร 1,000 คน ในปี 2537 เท่ากับ 22.50 คน อำเภอที่มีการเกิดสูงสุดคือ อำเภอเมืองชลบุรี มีอัตราการเกิดต่อประชากร 1,000 คนเท่ากับ 7.12 รองลงมาคือ อำเภอศรีราชา มีอัตราการเกิดต่อประชากร 1,000 คน มีเท่ากับ 7.41 คน อำเภอบางละมุงมีอัตราการเกิดต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 1.82 คน อำเภอที่มีอัตราการเกิดต่ำที่สุดคือ อำเภอเกาะสีชัง ซึ่งมีอัตราการเกิดต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 0.05 คน

(2) อัตราการตาย มีอัตราการตายต่อประชากร 1,000 คนในปี 2537 เท่ากับ 2.98 อำเภอที่มีอัตราการตายสูงสุดคือ อำเภอเมือง มีอัตราการตายต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 0.68 คน รองลงมาคือ อำเภอพนัสนิคม มีอัตราการตายต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 0.52 คน อำเภอศรีราชา มีอัตราการตายต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 0.50 คน อำเภอที่มีอัตราการตายต่ำที่สุดคือ เกาะอำเภอสีชัง มีอัตราการตายต่อประชากร 1,000 คน เท่ากับ 0.01 คน

(3) อัตราการย้ายสุทธิ

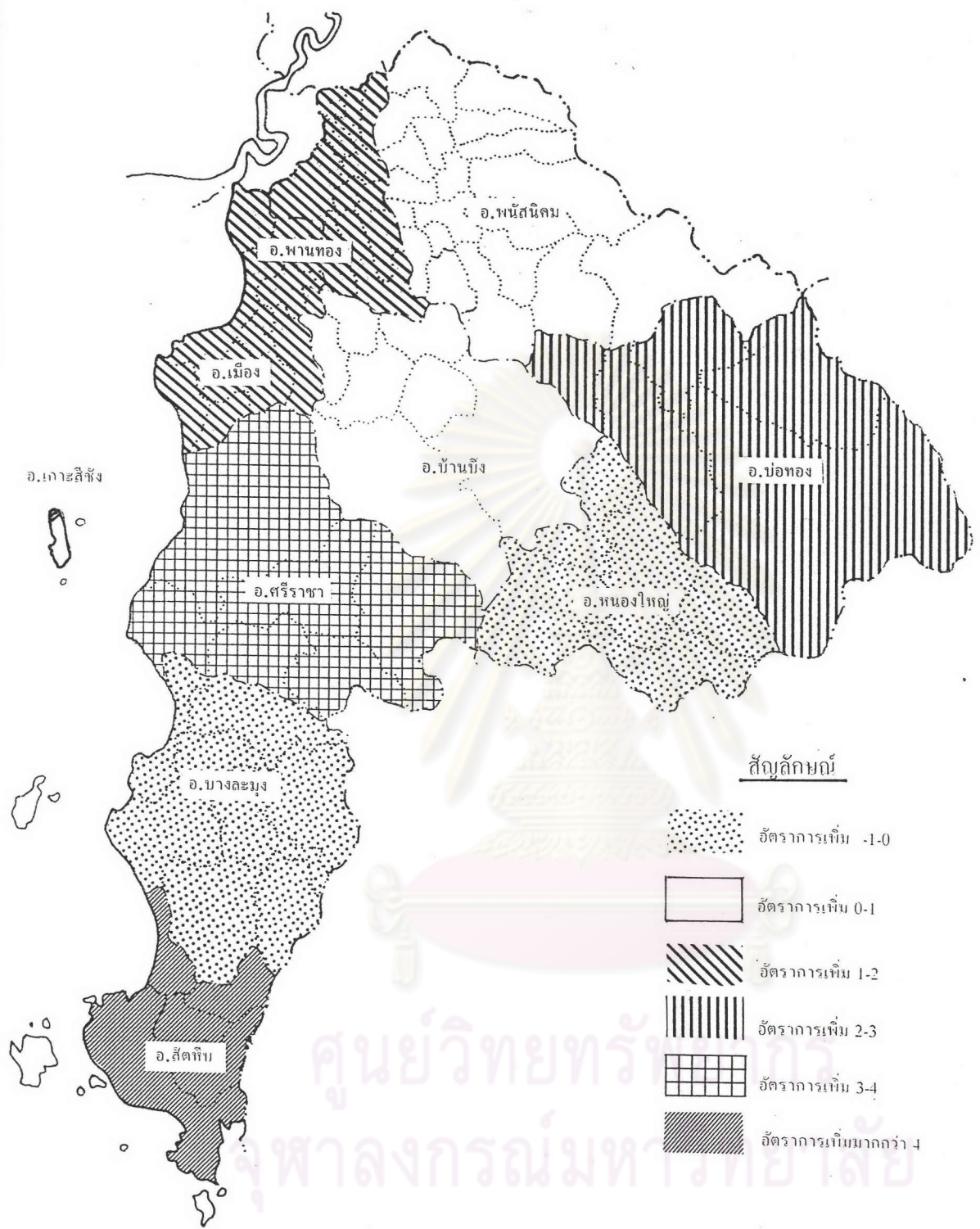
- อัตราการย้ายเข้า จังหวัดชลบุรีมีอัตราการย้ายเข้า 71.78 คน/ประชากร 1,000 คน ในปี 2537 อำเภอที่มีอัตราการย้ายเข้าสูงสุดคือ อำเภอเมือง (21.10) รองลงมาคือ อำเภอบางละมุง (12.06) และอำเภอศรีราชา (12.05) ตามลำดับ

- อัตราการย้ายออก จังหวัดชลบุรีมีอัตราการย้ายออก 85.15 คน/ประชากร 1,000 คน ในปี 2537 อำเภอที่มีอัตราการย้ายออกสูงสุดคือ อำเภอเมือง (20.11) รองลงมาคือ อำเภอพนัสนิคม (15.10) อำเภอศรีราชา (12.60) ตามลำดับ อำเภอที่มีการย้ายออกน้อยที่สุดคือ (0.31) อำเภอเกาะสีชัง เมื่อเทียบกับปี 2532 พบว่าทุกอำเภอ การย้ายออกมีจำนวนลดลงจากปี 2532

- อัตราการย้ายสุทธิ จังหวัดชลบุรีมีอัตราการย้ายถิ่นสุทธิ ปี 2537 เท่ากับ 10.20 แสดงว่ามีการย้ายเข้ามามากกว่าย้ายออก อำเภอที่มีการย้ายถิ่นสุทธิสูงสุดคือ อำเภอบางละมุง (4.04) รองลงมาคือ อำเภอเมืองชลบุรี (1.20) อำเภอบ้านบึง (1.15) อำเภอพนัสนิคม (1.14)

ตาราง 4.29 แสดงจำนวนอัตราการเกิด อัตราการตาย อัตราการย้ายเข้าและอัตราการย้ายออก ต่อจำนวนประชากร 1,000 คน ปี 2532 และ 2537

อำเภอ	อัตราการเกิด		อัตราการตาย		อัตราการย้าย		อัตราการย้ายออก		อัตราการย้ายถิ่นสุทธิ	
	2537	2532	2537	2532	2537	2532	2537	2532	2532	2537
1. เมืองชลบุรี	7.12	9.52	0.68	0.99	21.10	22.62	20.11	25.10	-2.48	1.20
-ในเขตเทศบาล	0.41	0.46	0.19	0.29	6.84	5.39	4.98	5.61	-0.27	1.85
-นอกเขตเทศบาล	6.71	9.06	0.90	0.70	14.47	17.22	15.10	19.49	-2.26	-0.64
2. พันธ์นิคม	1.65	2.95	0.52	0.84	6.78	6.11	5.64	7.61	-1.49	1.14
-ในเขตเทศบาล	0.001	0.003	0.04	0.10	0.81	1.00	0.61	1.07	-0.07	0.19
-นอกเขตเทศบาล	1.649	2.94	0.48	0.74	5.97	5.11	5.03	6.54	-1.42	0.95
3. บ้านบึง	1.07	1.03	0.28	0.42	5.82	5.51	4.66	5.66	-0.14	1.15
-ในเขตเทศบาล	1.00	0.75	0.02	0.06	1.12	1.09	1.48	0.95	0.14	-0.37
-นอกเขตเทศบาล	0.07	0.27	0.26	0.035	4.70	4.42	3.18	4.71	-0.28	1.52
4. ศรีราชา	7.41	7.63	0.50	0.67	12.05	12.81	12.60	15.79	-2.98	-0.55
-ในเขตเทศบาล	7.36	6.57	0.10	0.14	4.24	2.01	8.63	7.04	-5.04	-4.39
-นอกเขตเทศบาล	0.07	0.46	0.40	0.53	7.81	10.80	3.97	8.75	-2.06	3.84
5. บางละมุง	1.82	1.89	0.33	0.61	12.06	17.04	8.00	11.91	5.12	4.04
-ในเขตเทศบาล	1.70	1.47	0.11	0.26	7.11	10.85	5.65	7.50	3.35	1.46
-นอกเขตเทศบาล	0.12	0.38	0.22	0.35	4.95	6.18	2.36	4.41	1.77	2.81
6. พานทอง	0.39	0.74	0.21	0.26	2.06	4.66	1.45	4.06	0.60	0.60
7. สัตหีบ	1.8	2.29	0.20	0.33	7.17	10.00	5.42	10.04	-0.04	-4.75
8. หนองใหญ่	0.24	0.50	0.07	0.09	1.69	1.39	1.14	1.72	-0.32	0.43
9. บ่อทอง	1.02	0.89	0.14	0.15	2.81	2.58	2.19	2.87	-0.28	0.62
10. เกาะสีชัง	0.05	0.06	0.01	0.02	0.63	0.43	0.31	0.34	0.003	0.27
รวม	22.5	26.90	2.98	4.42	71.78	83.32	61.27	85.15	-1.93	10.20

แผนที่แสดงอัตราเพิ่มประชากรต่อปี

แผนที่ 4.18

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี

4.3.1.4 การพิจารณาแนวโน้มของระดับการพัฒนาบนพื้นที่

1) ความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นขนาดประชากรและอัตราการเปลี่ยนแปลง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความหนาแน่นของประชากรรวมและอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรบนพื้นที่ ถ้าหากพื้นที่อำเภอใดมีความหนาแน่นของประชากรรวมและอัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรบนพื้นที่ โดยมีความหนาแน่นของประชากรสูงและมีอัตราการเพิ่มประชากรสูง ก็นับได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีแนวของการรวมตัวประชากรในพื้นที่นั้นสูงมาก อันจะสื่อแสดงแนวโน้มของระดับการพัฒนาพื้นที่ได้ทางหนึ่ง จากการพิจารณาความสัมพันธ์ดังกล่าวดังแสดงในแผนภูมิที่ 4-3 และแผนที่ 4 สามารถแบ่งกลุ่มพื้นที่อำเภอออกเป็น 3 กลุ่มย่อยคือ

กลุ่มที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ

1.1 กลุ่มที่มีความหนาแน่นปานกลาง แต่อัตราการเพิ่มประชากรสูง คือ อำเภอเกาะสีชัง

1.2 กลุ่มที่มีความหนาแน่นประชากรปานกลาง อัตราการเพิ่มปานกลาง คือ อำเภอพานทอง อำเภอศรีราชา

กลุ่มที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ

2.1 ความหนาแน่นค่อนข้างสูง อัตราการเพิ่มปานกลาง คือ อำเภอสัตหีบ อำเภอนนทบุรี

2.2 ความหนาแน่นต่ำ อัตราการเพิ่มปานกลาง คือ อำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ้านบึง

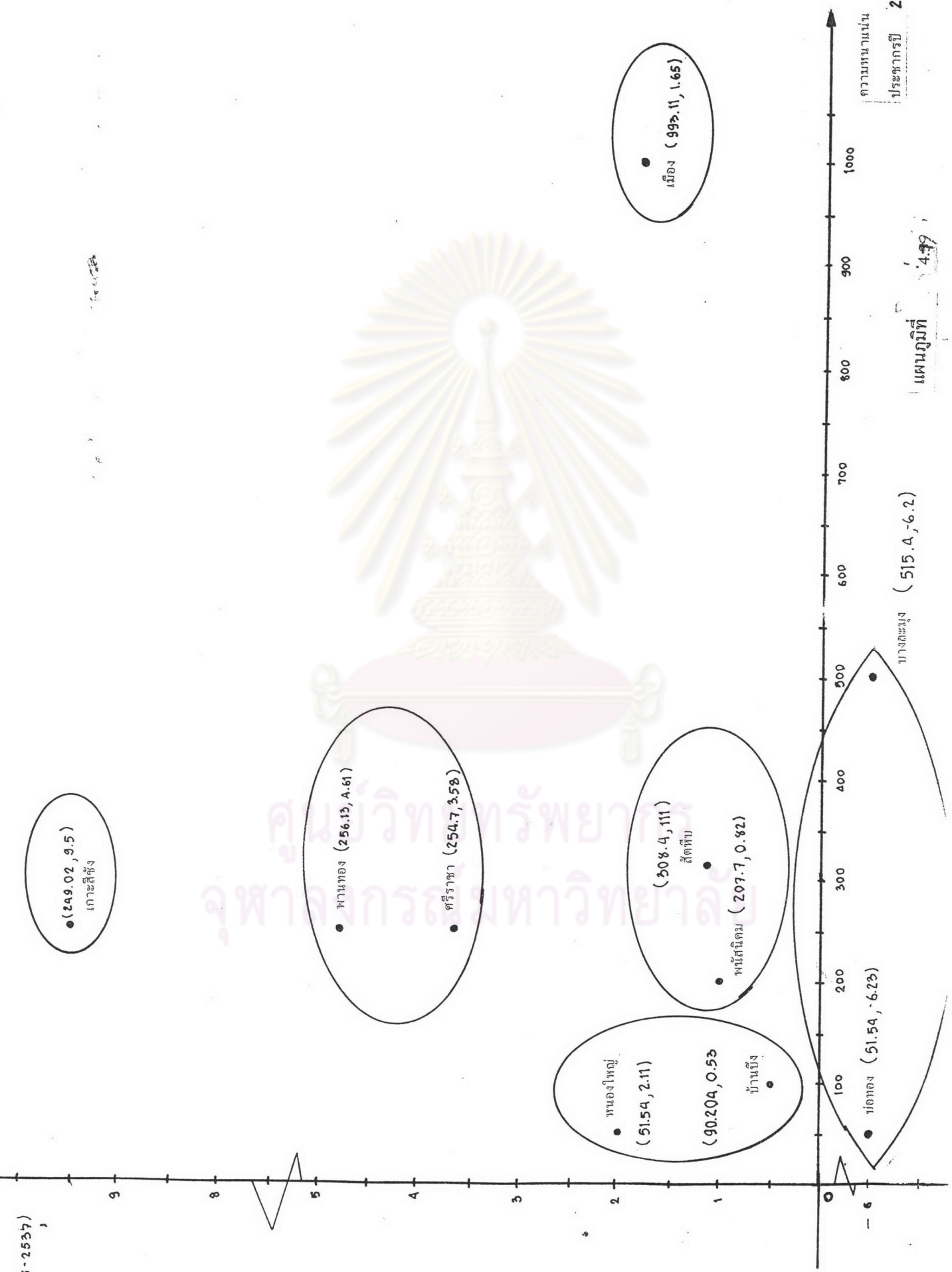
กลุ่มที่ 3 ความหนาแน่นสูง อัตราการเพิ่มต่ำ คือ อำเภอเมืองชลบุรี

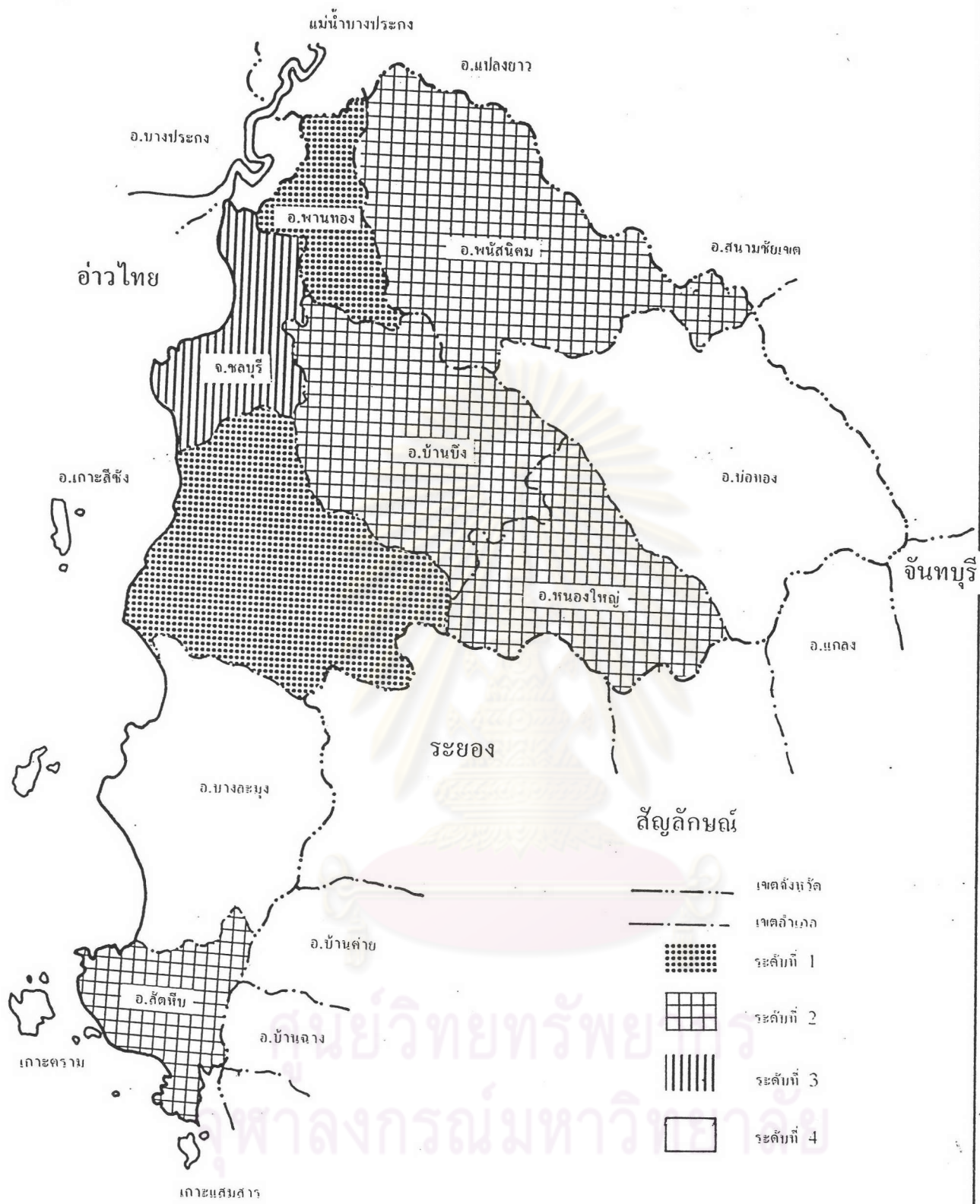
กลุ่มที่ 4 ความหนาแน่นประชากรต่ำ อัตราการเพิ่มต่ำ คือ อำเภอบ่อทอง และอำเภอบางละมุง

2) ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงเปรียบเทียบปี 2532 และ 2537

(1) อัตราการเกิด เมื่อเทียบอัตราการเกิดจากปี 2532 พบว่า แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

(2528-2537)

แผนที่ขยายขอบเขตของระดับการพัฒนาด้านที่ (จากภาพสัมพันธ์ของประชากร)

แผนที่ 4.19

แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาจังหวัดชลบุรี

- กลุ่มแรก กลุ่มที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น คืออำเภอ
บ้านบึง อำเภอศรีราชา

- กลุ่มที่สอง กลุ่มที่มีสัดส่วนลดลงคือ
อำเภอเมือง อำเภอพนัสนิคม อำเภอบางละมุง
อำเภอพานทอง อำเภอสัตหีบ อำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง อำเภอเกาะสีชัง

การที่อัตราการเกิดลดลงการเกิดจากการได้ผลใน
การวางแผนครอบครัวและค่านิยมของการมีครอบครัวสมัยใหม่ ทำให้อัตราการเกิดลดลงซึ่ง
การลดลงอยู่ในสัดส่วนที่ปกติ แสดงว่านอกจากวิทยาการแพทย์ก้าวหน้าแล้วสังคมยังเปลี่ยน
แปลงจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมมากขึ้น จำนวนสมาชิกในครอบครัว
จึงน้อยลงเป็นสังคมครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น

(2) อัตราการตาย

เมื่อเทียบกับปี 2532 พบว่า สามารถแบ่งอำเภอ
ได้เป็น 2 กลุ่มคือ

- กลุ่มแรก คือ กลุ่มที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น คือ
อำเภอพนัสนิคม อำเภอบ้านบึง อำเภอหนองใหญ่ อำเภอเกาะสีชัง อำเภอบ่อทอง

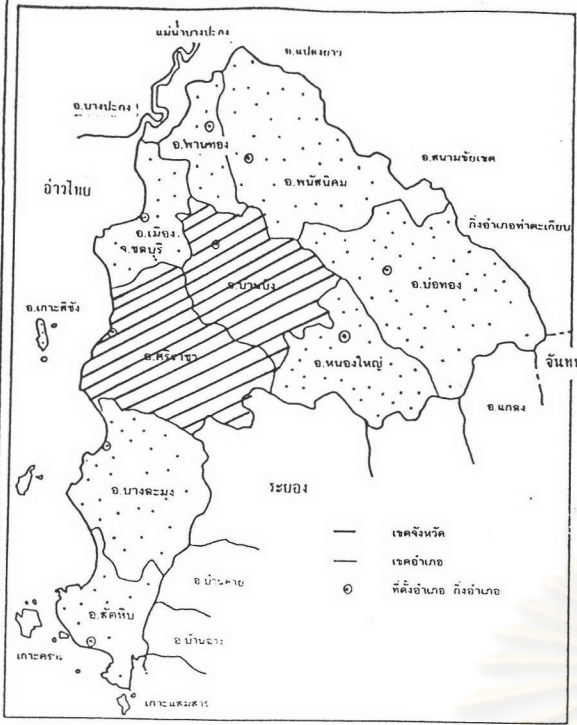
- กลุ่มสอง คือ กลุ่มที่สัดส่วนลดลง คือ อำเภอ
เมือง อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง อำเภอพานทอง อำเภอสัตหีบ

4.3.2 ลักษณะโครงสร้างทางด้านสังคม

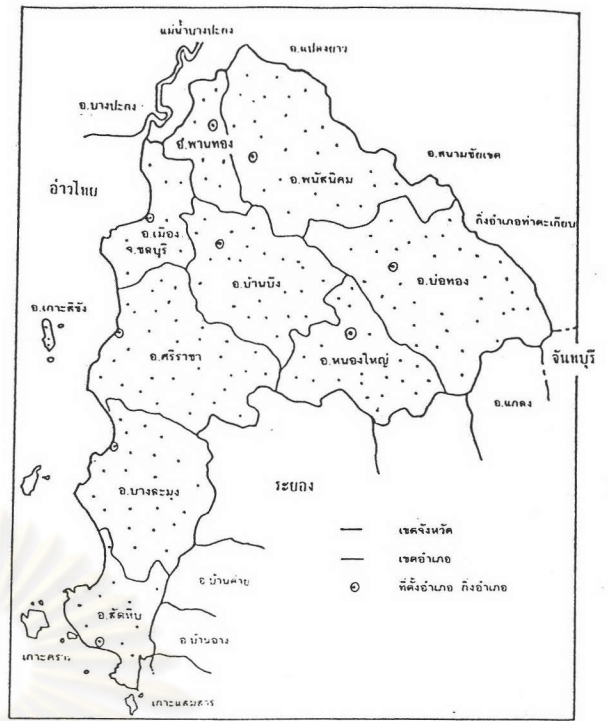
4.3.2.1 การศึกษาภาคบังคับ

(1) การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

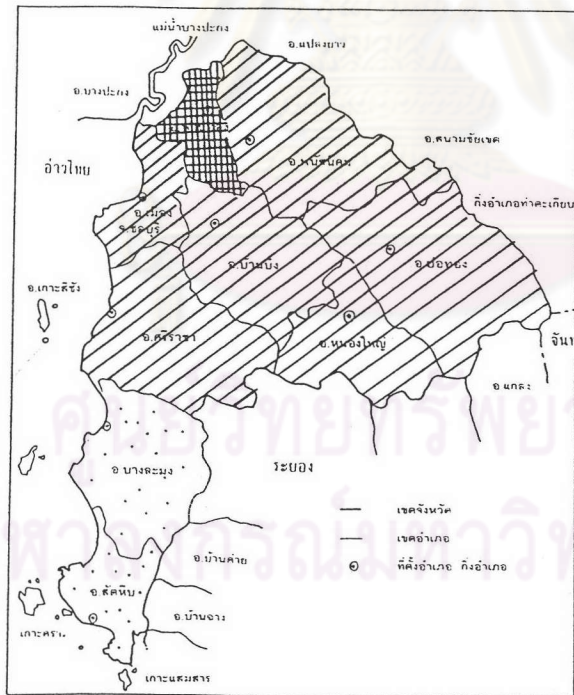
การศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาถือได้
ว่าเป็นหัวใจที่สำคัญของระบบการศึกษาของจังหวัดชลบุรี เนื่องจากเป็นระดับการศึกษาที่
กระจายอยู่ทั่วไปในระดับอำเภอ และประชากรส่วนใหญ่มีโอกาสได้รับบริการมากกว่าการ
ศึกษาระดับอื่น ซึ่งสามารถพิจารณาในระดับอำเภอพอสรุปได้ดังนี้

อัตราการเกิด

อัตราการตาย

อัตราการย้ายถิ่นสุทธิ

ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงประชากรเปรียบเทียบ ปี 2532-2534

1. ระดับประถมศึกษา

จากการพิจารณา ถึงขนาดของจำนวนโรงเรียน ห้องเรียน นักเรียนและครู ในระดับประถมศึกษาแต่ละอำเภอในปี พ.ศ. 2537 จะพบว่าอำเภอเมืองเป็นอำเภอที่มีขนาดการให้บริการสูงสุด รองลงมาคืออำเภอพนัสนิคม อำเภอบางละมุง อำเภอศรีราชา อำเภอบ้านบึง ตามลำดับ อำเภอที่มีขนาดน้อยที่สุดคือ อำเภอเกาะสีชัง (ตามรายละเอียดตามตารางที่ 4.21) อำเภอที่มีจำนวนโรงเรียนระดับประถมศึกษามากที่สุดคือ อำเภอพนัสนิคม (70) รองลงมาคือ อำเภอเมืองชลบุรี (67) อำเภอบางละมุง (52) อำเภอศรีราชา (49) ตามลำดับ อำเภอที่มีจำนวนครูสูงสุด คือ อำเภอเมืองชลบุรี (1,133) รองลงมาคืออำเภอบางละมุง (734) อำเภอพนัสนิคม (732) อำเภอศรีราชา (687) และหากพิจารณาอัตราส่วน/ห้องเรียนพบว่าอำเภอเมืองชลบุรีมีอัตราส่วนครู/ห้องเรียนมากที่สุด (1:47) รองลงมาคืออำเภอศรีราชา (1:35) อำเภอสัตหีบ (1:30) ตามลำดับ (ตามตารางที่ 4.22)

2. ระดับมัธยมศึกษา

ในระดับมัธยมศึกษาพบว่า อำเภอที่มีขนาดการให้บริการสูงสุดคืออำเภอเมือง รองลงมาคือ อำเภอสัตหีบ อำเภอศรีราชา อำเภอพนัสนิคม อำเภอบางละมุง ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่มีขนาดน้อยที่สุดคืออำเภอหนองใหญ่ ตามลำดับ (ตารางที่ 5.) อำเภอที่มีจำนวนโรงเรียนระดับมัธยมมากที่สุด คือ อำเภอเมืองชลบุรี (17) รองลงมาคือ อำเภอเมืองพนัสนิคม (13) อำเภอศรีราชา (12) อำเภอบ้านบึง (10) อำเภอที่มีจำนวนครูสูงสุดคือ อำเภอเมืองชลบุรี (758) รองลงมาคือ อำเภอศรีราชา (459) อำเภอพนัสนิคม (33) อำเภอสัตหีบ (297) และหากพิจารณาอัตราส่วนนักเรียน/ห้องเรียน พบว่าอำเภอเมืองชลบุรี มีอัตราส่วนสูงสุดคือ (40:1) รองลงมาคืออำเภอศรีราชา (39:1) อำเภอพนัสนิคม (38:1) อำเภอบ้านบึงและอำเภอบางละมุง (36:1) ตามลำดับ (ตามตารางที่ 4.23)

ตาราง 4.26 จำนวนสถานศึกษา จำนวนนักเรียน จำนวนห้องเรียน และจำนวนครู
ปีพ.ศ. 2532-2537

ปี พ.ศ.	สถานศึกษา โรงเรียน	จำนวนนักเรียน ประถมและมัธยมศึกษา	จำนวนห้องเรียน	จำนวน ครู
2532	488	171,149	5,372	9,519
2533	471	174,925	5,622	8,309
2534	469	171,744	5,707	8,400
2535	470	205,509	6,035	8,115
2536	474	181,141	6,135	8,914
2537	486	109,128	6,547	10,692

ที่มา:สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี

ตาราง 4.27 สถิติการศึกษาของจังหวัดชลบุรี ปี 2537 ระดับประถมศึกษา

อำเภอ	ระดับประถมศึกษา							
	จำนวนโรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนครู	อัตราส่วนนร./ห้องเรียน	อัตราส่วนนร./ครู	อัตราส่วนครู/ห้องเรียน	
เมือง	67	773	23,144	1,133	30	20	1:47	
พนัสนิคม	70	613	14,620	732	24	20	1:19	
บ้านบึง	39	386	9,318	453	24	21	1:17	
ศรีราชา	49	500	15,628	687	31	23	1:37	
บางละมุง	5	542	15,468	734	29	21	1:35	
พานทอง	3	197	4,164	236	21	18	1:20	
สัตหีบ	20	305	8,795	396	29	22	1:30	
หนองใหญ่	15	122	2,691	144	22	19	1:18	
บ่อทอง	24	218	5,009	244	23	21	1:12	
เกาะสีชัง	1	12	378	16	32	24	1:33	
รวม	360	3,668	99,215	4,775	27	21	1:30	

ที่มา: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ตาราง 4.28 แสดงสถิติการศึกษา จังหวัดชลบุรี ประจำปีการศึกษา 2537 ระดับมัธยมศึกษา

อำเภอ	ระดับมัธยมศึกษา							
	จำนวนโรงเรียน	จำนวนห้องเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนครู	อัตราส่วนนร./ห้องเรียน	อัตราส่วนนร./ครู	อัตราส่วนนร./ครูต่อห้องเรียน	
เมือง	17	378	14,984	758	40	40	20	
พนัสนิคม	13	186	7,155	333	38	38	21	
บ้านบึง	10	123	4,473	209	36	36	21	
ศรีราชา	12	239	9,364	459	39	39	20	
บางละมุง	5	150	5,485	254	36	37	22	
พานทอง	6	76	2,679	114	35	35	24	
สัตหีบ	8	241	6,207	297	25	26	21	
หนองใหญ่	3	19	577	26	30	30	22	
บ่อทอง	6	41	1,411	65	34	34	22	
เกาะสีชัง	1	9	185	12	20	21	15	
รวม	81	1,462	52,520	2,527	35	36	21	

ที่มา: สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี

4.3.2.2 การสาธารณสุข

จากสถานการณ์การให้บริการทางสาธารณสุขของจังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2537 จะเห็นได้ว่าจังหวัดชลบุรีมีโรงพยาบาลจังหวัดและชุมชนเท่ากับ 25 โรงพยาบาล ตามลำดับ มีจำนวนแพทย์ทั้งหมด 342 คน ทันตแพทย์ 65 คน

4.3.2.3 ความปลอดภัยของสังคม

1) อัตรากำลังเจ้าหน้าที่

จังหวัดชลบุรีมีสถานีตำรวจ 17 แห่ง กระจายอยู่ทั่วไปทุกอำเภอ โดยมีกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรทั้งจังหวัดในปี 2537 เท่ากับ 2,240 คน ซึ่งต้องดูแลความสงบสุขของประชาชนทั้งจังหวัดจำนวน 930,162 คน หรือคิดเป็นอัตราเฉลี่ยเจ้าหน้าที่ 1 คน ต่อประชาชน 415 คน โดยเจ้าหน้าที่ในเขตอำเภอสัตหีบมีภาระดูแลความสงบสุขมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่ 1 คน ต้องดูแลประชาชนถึง 832 คน ในขณะที่เมืองพัทยา ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 คน ต่อประชาชน 178 คน ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับอำเภออื่นแสดงว่า เมืองพัทยามีความพร้อมด้านกำลังเจ้าหน้าที่มากที่สุด

2) การเกิดคดีและผลการปราบปราม

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชากร สามารถดูได้จากจำนวนคดี ความร้ายแรงของคดีและผลของการปราบปราม ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงสภาพอาชญากรรมของเขตพื้นที่ต่างๆในจังหวัดชลบุรี ในช่วงปี 2533-2536 เฉพาะกลุ่มประเภทคดีเป้าหมาย ตลอดจนกลุ่มประเภทคดีที่กรมตำรวจให้ความสนใจในการปราบปรามอาชญากรรม และกลุ่มคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหายที่สำคัญบางประเภท โดยการเปรียบเทียบจำนวนคดีที่จับกุมได้กับจำนวนคดีที่รับแจ้งในช่วงเวลา ตั้งแต่ปี 2533-2536

จากการพิจารณาเป็นรายอำเภอ สามารถสรุปประเภทคดีที่เกิดขึ้นในแต่ละอำเภอ พบว่าอำเภอที่มีการพัฒนาความเป็นเมืองสูงจะมีการเกิดคดีประเภทต่างๆ

1. อำเภอที่มีจำนวนการเกิดความผิดทางเพศสูงที่สุด คือ อำเภอเมือง
2. อำเภอที่มีจำนวนความผิดต่อชีวิตสูงที่สุดคือ อำเภอเมือง

สูงสุด คือ อำเภอเมือง

สุดคือ อำเภอบางละมุง

สุดคือ อำเภอบางละมุง

3. อำเภอที่มีจำนวนการเกิดความผิดปกติร้ายร่างกาย

4. อำเภอที่มีจำนวนการเกิดความผิดปกติทรัพย์สินสูงที่

5. อำเภอที่มีจำนวนการเกิดความผิดปกติโทษมากที่สุด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าชุมชนที่มีความเจริญประชาชนรวม
ตัวอยู่อาศัยกันหนาแน่น มีแนวโน้มเกิดปัญหาความปลอดภัยในทางสังคมมากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. อำเภอที่มีจำนวนการเกิดความผิดปกติร้ายร่างกาย
สูงสุด คือ อำเภอเมือง
4. อำเภอที่มีจำนวนการเกิดความผิดปกติทรัพย์สินสูงที่
สุดคือ อำเภอบางละมุง
5. อำเภอที่มีจำนวนการเกิดความผิดปกติสุขอนามัย
สุดคือ อำเภอบางละมุง

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าชุมชนที่มีความเจริญประชาชนรวมตัว
อยู่อาศัยกันหนาแน่น มีแนวโน้มเกิดปัญหาความปลอดภัยในทางสังคมมากขึ้น

4.4 แนวทาง/โครงการ/การพัฒนาพื้นที่

4.4.1 โครงการพัฒนาที่สำคัญ

โครงการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ซึ่งจัดเป็นโครงการขนาดใหญ่
อันมาจากนโยบายระดับชาติอันจะมีผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การพัฒนาชุมชน
เมือง ตลอดจนสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคตของจังหวัดชลบุรีเป็นอันมาก โดยการ
พัฒนาดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นโครงการต่อเนื่องหรือสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล
ตะวันออก และจนถึงปัจจุบันการพัฒนาโครงการฯ ได้เสร็จไปบ้างแล้ว และบางโครงการยัง
อยู่ในระหว่างดำเนินการ

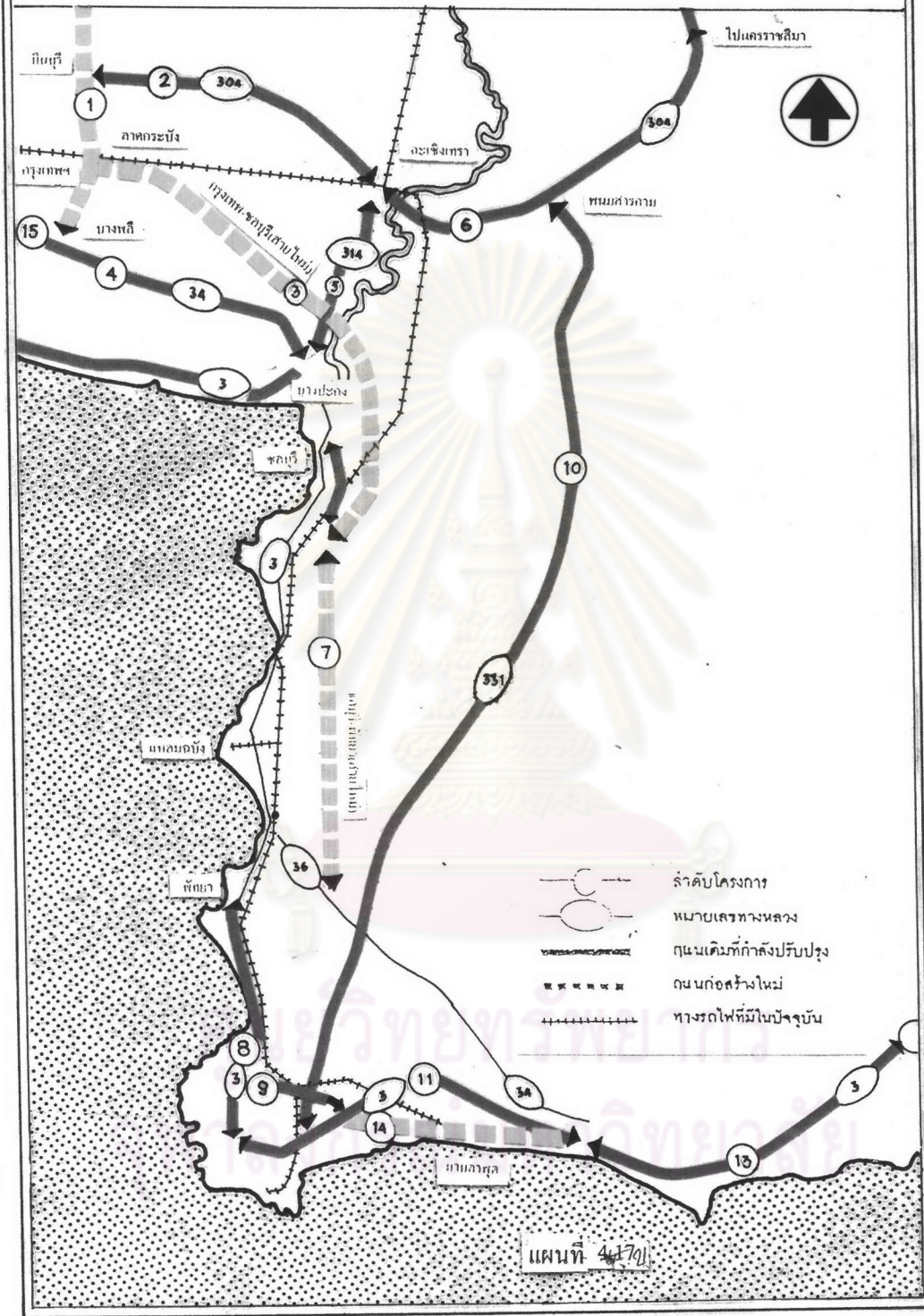
4.4.1.1 โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก¹ (Eastern
Seaboard Project) โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกนับเป็นแผนงานที่มีผลต่อ
ทิศทางของจังหวัดชลบุรีเป็นอันมาก

1) นโยบายหลัก

- การกระจายความเจริญและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
ออกจากกรุงเทพมหานครสู่ภูมิภาคอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะเป็นแหล่งจ้างงานใหม่ในการ
รองรับแรงงานและประชากรที่เพิ่มขึ้นในอนาคต

¹ รายงานความก้าวหน้าแผนงานพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2537), น. 10

แผนที่แสดงโครงการทางหลวงสายสำคัญ ปี 2539

- เพิ่มประสิทธิภาพในการค้าขายแข่งขันกับตลาดโลก โดยการเปิดประตูของประเทศสู่นานาชาติ และสร้างฐานการผลิตทางอุตสาหกรรมที่มีขีดความสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) พื้นที่เป้าหมาย

- พื้นที่บริเวณแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี โดยกำหนดเป็นเมืองท่าสมัยใหม่ของประเทศที่มีท่าเรือน้ำลึกมาตรฐานระดับนานาชาติและเป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อยที่ไม่มีปัญหาทางมลพิษ

- พื้นที่บริเวณมาบตาพุด จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นบริเวณที่มีท่าอากาศยานพาณิชย์ขึ้นที่นี้ กำหนดให้เป็นเมืองอุตสาหกรรม โดยระยะแรกจะเป็นอุตสาหกรรมหลักที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นวัตถุดิบ และระยะต่อไปจะมีอุตสาหกรรมต่อเนื่องเกิดตามมา

3) กลยุทธ์การพัฒนา

- พัฒนาท่าเรือน้ำลึกควบคู่ไปกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม เพื่อลดต้นทุนการผลิตของสินค้าไทยสามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้

- พัฒนาชุมชนใหม่ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการทางสังคมอย่างพร้อมมูลซึ่งไม่เพียงพอแต่จะรองรับแรงงานเท่านั้นหากจะสามารถนำครอบครัวมาอาศัยอยู่ได้อย่างถาวร และมีการควบคุมสภาวะสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับอนาคต

4) ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

- ก่อให้เกิดการจ้างงานโดยตรงและโดยอ้อมในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นประมาณ 300,000 คน

- ประหยัดเงินตราต่างประเทศได้ ประมาณปี ละ 40,000 ล้านบาท

- ชุมชนในอนาคตที่จะเกิดขึ้น/เปลี่ยนแปลงจากผลการพัฒนาเมืองชลบุรีเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคในเชิงธุรกิจการค้า และการบริหารงานภาครัฐบาล

ธุรกิจการค้า

แหลมฉบัง เป็นเมืองท่าสมัยใหม่ของประเทศ

พัทยา เป็นเมืองท่องเที่ยวควบคู่ไปกับศูนย์พาณิชย์และ

ด้านเทคโนโลยี

มาบตาพุด เป็นเมืองอุตสาหกรรมสมัยใหม่ของประเทศ

เมืองระยอง เป็นศูนย์บริการและฐานการศึกษาและวิจัย

โดยมีโครงการในพื้นที่ดังนี้ คือ

(1) ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง

- เปิดให้บริการแล้ว 7 ท่า ประกอบด้วย
ท่าเรือเนกประสงค์ 1 ท่า ท่าเรือคอนเทนเนอร์ 3 ท่า ท่าเรือชายฝั่ง 1 ท่า และท่าเรือสินค้า
เกษตร 2 ท่า งานจะขยายท่าเรือสินค้าคอนเทนเนอร์อีก 1 ท่า ให้เปิดบริการได้ในปี 2539

- การท่าเรือแห่งประเทศไทย กำลังส่งเสริมการ
ใช้ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง โดยมีเป้าหมายที่จะลดปริมาณตู้สินค้าผ่านท่าเรือกรุงเทพฯ

(2) นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง

- ก่อสร้างโครงการระยะที่ 1 แล้วเสร็จในปี
2534

- การนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังระยะที่ 2
ซึ่งได้กำหนดการประกวดราคาก่อสร้างกลางเดือนมิถุนายน 2537

- การจัดสรรที่ดินเขตอุตสาหกรรมทั่วไปหมด
แล้ว และเขตอุตสาหกรรมส่งออกระยะที่ 1 คงเหลือพื้นที่ 161 ไร่ และเขตพาณิชย์กรรม
เหลือ 130 ไร่

(3) ทางรถไฟสายใหม่

- สายศรีราชา-แหลมฉบัง ก่อสร้างแล้วเสร็จ
ในเดือนกันยายน 2535

- การศึกษาโครงข่ายรถไฟความเร็วสูงโดย
เน้นการเชื่อมโยงกรุงเทพฯ-พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

(4) ระบบสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ

- พื้นที่เป้าหมายของรัฐบาล แหลมฉบัง มีน้ำเพียงพอ
- การประปาภูมิภาค ได้จัดตั้งบริษัทจัดการ/พัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออกเฉียงใต้เป็นองค์กรพัฒนาบริหารจัดการและดูแลรักษาระบบท่อส่งน้ำภาคตะวันออกเฉียงใต้ให้สามารถสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ
- ใช้ไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนร่วมระยองการไฟฟ้าฝ่ายผลิตซึ่งในการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า โดยความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ได้มีการดำเนินการให้แก่อุตสาหกรรมและชุมชนเพียงพอต่อความต้องการ
- จัดตั้งชุมสายโทรศัพท์ในพื้นที่แหลมฉบัง
- ดำเนินการบริการด้านโทรคมนาคมภายใต้โครงการ TELEPORT โดยการก่อสร้างชุมสายโทรศัพท์ที่แหลมฉบัง และก่อสร้างรับชุมสายโทรศัพท์ TELEPORT ระหว่างประเทศ

(5) แผนงานพัฒนาเมืองพัทยา

- โครงการเร่งด่วนเพื่อฟื้นฟูบูรณะเมืองพัทยารวมประกอบด้วย 9 โครงการย่อยได้แก่ (1) โครงการถมทะเลบริเวณพัทยาใต้ (2) โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือท่องเที่ยวเมืองพัทยา (3)โครงการฟื้นฟูบูรณะหาดพัทยา (4) โครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือเกาะล้าน (5) โครงการก่อสร้างถนนพัทยาสาย 3 (6) โครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย (7) โครงการปรับปรุงถนนเมืองพัทยา (8) โครงการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลและ (9) โครงการปรับปรุงและขยายระบบประปา
- ปัจจุบันทั้ง 9 โครงการอยู่ระหว่างดำเนินการโดย 4 หน่วยงาน คือ (1) กรมโยธาธิการ (2)เมืองพัทยา (3)การประปาส่วนภูมิภาค และ (4) กรมควบคุมมลพิษกำหนดแล้วเสร็จตั้งแต่ปี 2537-2539

4.4.1.2 ความก้าวหน้าโครงการศึกษาระบบรถไฟโดยสารความเร็วสูง

1) ความเป็นมา

- 3 มีนาคม 2535 ครม. มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (สพอ.) ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ดำเนินการโครงการศึกษาระบบรถไฟโดยสารความเร็วสูง

2) สาระสำคัญของการศึกษา

- วัตถุประสงค์ของการศึกษามี 2 ประการ คือ (1) ศึกษาประเด็นนโยบาย และยุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูงของประเทศ(รวมทั้งโอกาสที่จะขยายโครงข่ายเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน) และ (2) ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นไปได้เบื้องต้นของการพัฒนาโครงข่ายรถไฟความเร็วสูงจากกรุงเทพมหานครผ่านสนามบินหนองงูเห่าเชื่อมต่อไปยังพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

- การศึกษานี้จะครอบคลุมถึง แนวทางการใช้ประโยชน์รถไฟความเร็วสูงเพื่อสนับสนุน การพัฒนาพื้นที่เฉพาะ การพัฒนาเมือง และการพัฒนาเศรษฐกิจทั่วไป ตลอดจนจะศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการลงทุน บทบาทของเอกชนในการลงทุน ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมด้วย

3) การดำเนินงานของ สศช.

- 7 พฤษภาคม 2536 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ว่าจ้างกลุ่มบริษัทที่ปรึกษา Wilbur Smith Associates (สหรัฐฯ) /TRANSMARK (อังกฤษ) /AEC (ไทย) /TEAM (ไทย) เพื่อดำเนินการโครงการศึกษาดังกล่าว วงเงิน 25 ล้านบาท

- 24 พฤษภาคม 2536 บริษัทที่ปรึกษาได้เริ่มเข้ามาทำการศึกษาแล้วเสร็จเมษายน 2537

4) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

(1) ผลการศึกษาโครงข่ายทั่วประเทศ

- รายงานได้ศึกษาความเหมาะสมในการก่อสร้างรถไฟโดยสารความเร็วสูงในโครงข่ายรถไฟทั่วประเทศ 6 เส้นทาง ได้แก่ กรุงเทพฯ-

เชียงใหม่ กรุงเทพฯ-หนองคาย กรุงเทพฯ-อุบลราชธานี กรุงเทพฯ-อรัญประเทศ
 กรุงเทพฯ-พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และกรุงเทพฯ-ชายแดนมาเลเซีย พร้อมทั้ง
 วิเคราะห์เทคโนโลยี ระบบรถไฟความเร็วสูงขนาดรางที่เหมาะสมได้แก่

- รางมาตรฐาน(1.435 เมตร)ความเร็วสูงสุด
 300 กม./ชม.

- รางมาตรฐาน(1.435 เมตร)ความเร็วสูงสุด
 200 กม./ชม.

- รางมาตรฐาน(1.067 เมตร)แต่ใช้ตู้รถไฟที่
 เป็นเทคโนโลยีใหม่

(2) ผลการศึกษาเฉพาะพื้นที่สรุปได้ว่า

- เส้นทางรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพฯ-
 ชายฝั่งทะเลตะวันออกให้ผลตอบแทนคุ้มค่าทางการเงิน และอยู่ในข่ายเป็นไปได้ที่จะให้เอกชน
 รับสัมปทานซึ่งบริษัทที่ปรึกษาจะได้ทำการศึกษาในรายละเอียดต่อไป

- เส้นทางรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพฯ-ชาย
 แดนมาเลเซีย ยังไม่เหมาะสมทางการเงิน เพราะมีระยะทางยาวเกินไปและมีผู้โดยสารน้อย

- สำหรับเส้นทางที่เหลืออีก 4 เส้นทาง ให้ผล
 ตอบแทนทางการเงินพอประมาณ แต่หากเลื่อนกำหนดการก่อสร้างออกไปประมาณ 5 ปี
 และก่อสร้างเฉพาะส่วนที่เริ่มจากกรุงเทพฯไปยังจังหวัดใกล้เคียงก่อนก็จะทำให้ผลตอบแทน
 สูงขึ้น

- เทคโนโลยีเหมาะสมจะเป็นรถไฟความเร็วสูง
 ประมาณ 150 กม./ชม.

- การลงทุนก่อสร้างควรเริ่มจากกรุงเทพฯ เป็น
 รัศมีออกไปยังจังหวัดใกล้เคียงก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกรุงเทพฯ ไปยังชายฝั่งทะเล
 ตะวันออก

(3) การวิเคราะห์ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ และ
 วิศวกรรม สายกรุงเทพฯ-ชายฝั่งทะเลตะวันออก สามารถสรุปได้กับนั้น

- เป็นโครงการที่จะช่วยกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่ดังกล่าวให้ก้าวหน้า ไปอย่างรวดเร็ว จึงเป็นโครงการที่มีเหตุผลที่รัฐบาลควรนำมาดำเนินการต่อไป
- โครงการนั้นให้ผลตอบแทนคุ่มค่าทางเศรษฐกิจ และอาจผลตอบแทนคุ่มค่าทางการเงิน
- เนื่องจากยังไม่แน่ชัดว่าเอกชนจะสนใจขอรับสัมปทานก่อสร้าง และให้บริการเดินรถไฟโครงการนี้หรือไม่ ทั้งนี้พบการศึกษาแสดงว่า รัฐบาลอาจจะจำเป็นต้องออกค่าใช้จ่ายบางส่วน ของโครงการสนับสนุนการลงทุนของเอกชนด้วย
- แนวเส้นทางซึ่งเป็นแนวคูขนานไปกับทางหลวงสายกรุงเทพฯ ฯ-ชลบุรี (ใหม่) โดยไม่ผ่านฉะเชิงเทรา เป็นแนวทางเส้นทางรถไฟความเร็วสูงที่ดีที่สุด
- รถไฟความเร็วสูงระดับ 160 กม./ชม บนรางมาตรฐาน(1.435 เมตร) ขับเคลื่อนด้วยไฟฟ้าชนิดที่ประหยัดและมีประสิทธิภาพสามารถบรรทุกผู้โดยสารได้จำนวน 200,400 และ 600 คน แล้วแต่ว่าจะพ่วงตู้รถไฟกี่ตู้ในหนึ่งขบวน มีความเหมาะสมที่สุด
- รถไฟความเร็วโครงการนี้ เป็นระบบขนส่งที่จะไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแต่อย่างใด
- โครงการนี้จะเหมาะสมอย่างยิ่ง ถ้าต่อเชื่อมเส้นทางรถไฟเข้าไปในสนามบินนานาชาติ-กรุงเทพฯ ฯ แห่งที่สอง และมีการก่อสร้างรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนในกรุงเทพฯ ฯ เชื่อมต่อโครงข่ายกับรถไฟความเร็วสูงที่สถานีห้วยขวาง
- ยังคงมีความเสี่ยงจากการดำเนินงานโครงการบ้าง ได้แก่ เรื่องทางรถไฟต่อเชื่อมโครงข่ายเข้าสนามบินนานาชาติกรุงเทพฯ ฯแห่งที่สอง และการต่อเชื่อมกับระบบรถไฟฟ้า ขนส่งมวลชน รวมถึงการได้ก่อสร้างในที่ดินของการรถไฟแห่งประเทศไทยด้วย

4.4.1.3 โครงการสนามบินอุตะเกา

ประกอบด้วยการพัฒนาท่าอากาศยานในเชิงพาณิชย์ ทั้ง
การปรับปรุงสนามบินและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องระยะแรก ได้แก่

- (1) อาคารผู้โดยสาร
- (2) ลานจอดเครื่องบิน
- (3) ทางขับ
- (4) ถนนเข้า-ออก
- (5) ที่จอดรถ
- (6) อาคารซ่อมแซม
- (7) ระบบเชื้อเพลิง
- (8) สถานีดับเพลิง

ซึ่งเมื่อสร้างเสร็จแล้วจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาโครงการ
ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกในด้านการขนส่งทางอากาศ เพื่อติดต่อกับภูมิภาคอื่นและ
ประเทศอื่น ๆ ในอนาคต

4.4.1.4 โครงการทำเรื่อน้ำลึกเกาะสีชัง

1) ลักษณะพื้นที่บริเวณที่ตั้งโครงการ

โครงการทำเรื่อน้ำลึกตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก
ทางตอนใต้ของเกาะสีชังหรือแหลมมู มีร่องน้ำธรรมชาติลึก 18 เมตร พื้นที่บริเวณนี้มีความ
แห้งแล้งกันดาร เพราะส่วนใหญ่เป็นหิน และไม่มีชุมชนอาศัยอยู่ มีการใช้ประโยชน์เพื่อการ
เพาะปลูกตามสมควร หากมีการสร้างทำเรื่อน้ำลึก พื้นที่บริเวณนี้มีลักษณะสอดคล้องกับการ
ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติหลายประการคือ

(1) มีร่องน้ำลึกตามธรรมชาติ 18 เมตร พื้นที่หักลงไป
เป็นเหมือนไหล่ทวีป ทำให้สามารถเทียบเรือสินค้าขนาด 100,000 ตัน ที่ระยะเพียง 300-
400 เมตร จากฝั่งโดยไม่ต้องอาศัยการขุดลอกร่องน้ำหรือระเบิดหินได้น้ำ อันจะเกิดผลกระทบ
ต่อระบบนิเวศน์ทางทะเล และต้องขุดลอกร่องเป็นประจำ

(2) มีโขดหินสูงตามธรรมชาติ ซึ่งทำหน้าที่บังลมให้กับ
เรือในอ่าว ดังจะเห็นว่ามีเรือประมง และเรือสินค้ามากมายใช้ประโยชน์ในส่วนนี้อยู่แล้ว

(3) จากการสำรวจสภาพปะการังหน้าบริเวณโครงการ โดยบริษัทซีซิงเทอร์มินัล จำกัด ร่วมกับศูนย์วิจัยวิทยาศาสตร์ทางทะเลจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยพบว่าไม่มีปะการังเหลืออยู่แต่พบตะกอนแป้งในลำปะหลังหนา 1-2 ฟุต

(4) บริเวณโครงการอยู่ใกล้ชุมชน การก่อสร้างและดำเนินการจึงไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อชีวิตสุขภาพ ตลอดจนความเป็นอยู่ทั่วไป

2) **ขีดความสามารถและอุปกรณ์ในการเทียบเรือและการขนถ่ายสินค้า**

สามารถให้บริการท่าเทียบเรือเดินสมุทรขนาดกลางจนถึง 100,000 ตันทุกประเภท โดยเรือสามารถเทียบท่าได้ 3 ลำพร้อมกันคือ เรือบรรทุกสินค้า เหวขนาด 50,000-100,000 ตัน เรือชายฝั่งขนาด 1,500-5,000 ตัน และเรือบรรทุกคอนเทนเนอร์ โดยจะเน้นหนักสินค้าประเภทของเหลวได้แก่ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมท่าเรือจะรองรับการขนถ่ายสินค้าประเภทของเหลวได้ 8,125 ล้านลิตรต่อปี และประเภทบรรจุตู้คอนเทนเนอร์ 120,0 TEU(1,080,000 ตัน) ต่อปี

3) โครงการนี้จะช่วยสนับสนุนการพัฒนา โดยจะสอดคล้องกับท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง จำทำให้มีศักยภาพการขนส่งทางทะเลมากยิ่งขึ้นในอนาคต

4.4.2 แนวทางพัฒนาจังหวัด

จังหวัดได้กำหนดแนวทางพัฒนาจังหวัด เพื่อรองรับโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัด ซึ่งสามารถชี้ทิศทางการพัฒนาจังหวัดในระยะ 10 ปีข้างหน้า (พ.ศ.2535-2545) โดยแบ่งเป็นภารกิจหลัก 6 ประการคือ

1) ภารกิจที่ 1 การพัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยว ได้แก่

(1) การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติ คือเมืองพัทยาและเกาะล้านให้ได้มาตรฐานสากล

(2) การพัฒนาและฟื้นฟูการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด ด้วยการกำหนดเขตอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด

(3) จัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยว

2) ภารกิจที่ 2 การพัฒนาเป็นเมืองอุตสาหกรรมที่ควบคุมมลภาวะ ได้แก่

เกษตร
(1) การส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการ

(2) การส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก

(3) การส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม

3) ภารกิจที่ 3 สนับสนุนการพัฒนาจังหวัดชลบุรี เป็นศูนย์กลาง
พาณิชย์กรรมและการส่งสินค้าระหว่างประเทศ ได้แก่

(1) การพัฒนาเป็นศูนย์กลางพาณิชย์กรรมของภาคตะวันออก

(2) สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังในบรรจุเป้าหมายในระยะยาวเสนอให้มีการสร้างถนนเชื่อมสู่ประเทศกัมพูชา

(3) ส่งเสริมด้านพาณิชย์กรรมและการส่งสินค้าระหว่างประเทศ

4) ภารกิจที่ 4 การฟื้นฟูภาคเกษตรกรรมและพัฒนาชนบทได้แก่

ในพื้นที่

(1) การจัดระบบการเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่

(2) การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร

ในชนบท

(3) การจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นและการพัฒนาชุมชน

5) ภารกิจที่ 5 การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อม ได้แก่

(1) การบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สถานที่ประวัติศาสตร์และส่งเสริมเอกลักษณ์ของจังหวัด

ระเบียบของชุมชน

(2) การทำให้ดียิ่งขึ้นซึ่งคุณลักษณะ ความสะอาดสบาย ความเป็น

สังคม

(3) ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชนและลดปัญหา

6) ภารกิจที่ 6 การพัฒนาการบริหารราชการ ให้มีขีดความสามารถรับ
ความเจริญของจังหวัด ได้แก่

(1) การปรับปรุงกลไกการบริหารราชการของจังหวัดให้มี
ประสิทธิภาพ

(2) การพัฒนาการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและ
การกระจายอำนาจไปสู่ประชากร

(3) การจัดเตรียมบริการสาธารณะที่จำเป็นต่อการเติบโตจังหวัด
ให้เพียงพอ

4.5 ทิศทางอนาคต

4.5.1 การคาดประมาณทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดชลบุรี

4.5.1.1 ระบบเศรษฐกิจของจังหวัดชลบุรี

ระบบเศรษฐกิจของจังหวัดชลบุรีเป็นรูปแบบเศรษฐกิจผสมระหว่างโครงสร้าง 4 สาขา คือ สาขาอุตสาหกรรม สาขาบริการ การค้าปลีก-ค้าส่งและการก่อสร้าง จากการคาดประมาณจากอัตราการเปลี่ยนแปลงจะเห็นว่า สาขาอุตสาหกรรมและสาขาบริการ มีแนวโน้มอัตราการขยายตัวสูง โดยเฉพาะสาขาอุตสาหกรรม เนื่องจากแผนพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก กำหนดให้เมืองชลบุรีเป็นเขตอุตสาหกรรม การส่งออกและเป็นศูนย์กลางการบริการ อันเป็นผลจากการมีความพร้อมในด้านกายภาพของพื้นที่ ทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม ขนาดประชากร แหล่งเงินทุน และวัตถุดิบการผลิต เป็นต้น

ขณะที่การเกษตรกรรมมีบทบาทลดลง เนื่องจากปัจจัยหลายด้าน เช่น ราคาที่ดินสูง การผลิตขึ้นกับธรรมชาติ ผลผลิตราคาตกต่ำ เป็นต้น หากพิจารณาพบว่า ประชากร ส่วนใหญ่ยังประกอบอาชีพเกษตรกรรม จากการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ยังมีเนื้อที่ถึงร้อยละ 70 ของจังหวัด หากพิจารณาพบว่า เนื้อที่เพาะปลูกพืชไร่และไม้ผลลดลง แต่พืชผักที่มีเนื้อที่การเพาะปลูกเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้มีเทคโนโลยีเพื่อแปรรูปการเกษตรมากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้ทำให้ผลผลิตราคาสูงขึ้น จัดให้มีการขยายการพัฒนาโดยกระจายเทคโนโลยีการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมสู่ชนบท จะสามารถกระจายรายได้และการพัฒนาออกไป ซึ่งอำเภอที่ควรขยายอุตสาหกรรมหากพิจารณาจากความเหมาะสมของการใช้ที่ดิน และความพร้อมในการพัฒนา ควรกระจายมายังอำเภอพานทอง อำเภอบ้านบึง และอำเภอพนัสนิคม เนื่องจากระยะทางไม่ไกลจากเมืองชลบุรี อยู่ในแหล่งวัตถุดิบ สามารถกระจายความเจริญไปสู่อำเภอตอนในคือ อำเภอหนองใหญ่ อำเภอปอทองได้ และตามแผนกลยุทธ์การพัฒนาเมืองหลักและพื้นที่เกี่ยวเนื่อง กำหนดให้ชุมชนพานทอง ชุมชนพนัสนิคม และชุมชนบ้านบึง เป็นเมืองใหม่และบริวาร สำหรับอุตสาหกรรมประเภทที่ควรสนับสนุนควรเป็นนิคมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตร หรือเกี่ยวเนื่องการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมถนอมอาหาร หรือผลิตภัณฑ์ใช้วัตถุดิบจากการเกษตร เป็นต้น

ในด้านบริการจังหวัดชลบุรี¹ เป็นศูนย์การบริการของภาคตะวันออก โดยเป็นทั้งศูนย์กลางการท่องเที่ยว การขนส่ง การบริการและการค้า ศูนย์กลางการบริหารราชการและการศึกษา จากการกำหนดเมืองหลักและการพัฒนาพื้นที่เกี่ยวเนื่องกับกรุงเทพมหานคร ดังนั้น จึงมีกิจกรรมการบริการเพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน โดยมีการศึกษาเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเมืองพัทยา เพื่อจะปรับปรุงให้รักษามาตรฐานการเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับประเทศได้ ปัจจุบันมีแผนปรับปรุงเมืองพัทยา (ตามรายละเอียดหัวข้อ 4.4.1.1) จึงกล่าวได้ว่าอนาคตการบริการสำหรับในเรื่องการท่องเที่ยวควรปรับปรุงปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ เช่น ปัญหาการวางแผนการใช้ที่ดิน ปัญหาสภาพแวดล้อม เช่น ขยะ เป็นต้น

การกำหนดหน้าที่ของชุมชนหลักบางชุมชน เพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจระบบพึ่งพาเมืองใหญ่ให้เป็นแบบพึ่งพาตนเองมากยิ่งขึ้น เพิ่มการกระจายกิจกรรมออกไปสู่ชุมชนเมืองต่างๆ ในภาคด้วย และทำให้แต่ละชุมชนมีความชำนาญพิเศษในการพัฒนาชุมชนด้วย

4.5.1.2 การคาดประมาณทางด้านเศรษฐกิจ

ในการวางแผนระยะยาว การคาดประมาณทางเศรษฐกิจที่จำเป็นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาคตะวันออกต่อไป ในการคาดประมาณได้พิจารณาถึงสภาพทางเศรษฐกิจทั้งในอดีตและปัจจุบัน จำนวนประชากร แรงงาน การบริการสังคม โครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของจังหวัดชลบุรี รวมทั้งบทบาทของพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และต่อเนื่องฉบับที่ 7 โดยการศึกษานี้ได้คาดประมาณผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคตะวันออกตามแนวโน้มเดิม เพื่อเป็นฐานอ้างอิงก่อนผลจากการประมาณการจะเป็นแนวทางที่จะบอกให้ทราบว่าในอนาคตนั้น เหตุการณ์ต่างๆ จะเป็นไปในทิศทางใด มีผลกระทบต่อส่วนรวมอย่างไร และควรจะมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งใดบ้าง เพื่อเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

¹ Development Coordination Between Bangkok and ITS Suburbs Part 1 Land Use Development in Bangkok, TDRI 1925, P.7-9.19

ตารางที่ 4.29 ภาคการผลิตทั้งหมดรวม

สาขาการผลิต	ปี พ.ศ.		ปี พ.ศ.		ปี พ.ศ.		ปี พ.ศ.		ปี พ.ศ.	
	2537	%	2540	%	2544	%	2548	%	2552	%
ภาคเกษตรกรรม	5,301,426	2.78	6090284	1.54	6,721,367	1.01	7,352,451	0.78	8,983,534	0.74
1. กสิกรรม	1,816,739	0.95	2,087,071	0.53	2,303,336	0.35	2,519,602	0.27	2,735,867	0.23
2. ปศุสัตว์	1,229,377	0.64	1,412,309	0.36	1,558,655	0.23	1,705,000	0.18	1,851,346	0.15
3. ประมง	1,765,928	0.93	2,028,700	0.51	2,238,916	0.34	2,449,133	0.26	3,659,350	0.30
4. ป่าไม้	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. บริการทางเกษตรกรรม	182,390	0.10	209,530	0.05	231,242	0.03	252,953	0.03	274,664	0.02
6. การผลิตสินค้าเกษตร	306,992	0.16	352,674	0.09	389,218	0.06	425,763	0.05	462,307	0.04
ภาคอุตสาหกรรม	128,911,060	67.58	303816899	76.96	537,024,685	80.59	770,232,470	82.12	1,003,440,255	82.89
7. เมืองแร่-ขุดหิน	341,042	0.18	803,767	0.20	1,420,733	0.21	2,037,700	0.22	2,654,667	0.22
8. อุตสาหกรรม	115,479,771	60.54	272,162,108	68.94	481,071,891	72.19	689,981,673	73.56	898,891,455	74.25
9. การก่อสร้าง	13,090,247	6.86	30,851,024	7.81	54,532,061	8.18	78,213,097	8.34	101,894,133	8.42
ภาคบริการ	56,548,682	29.64	84870139	21.50	122,632,074	18.40	160,394,010	17.10	198,155,949	16.37
10. ไฟฟ้าประปา	2,573,490	1.35	3,862,380	0.98	5,580,899	0.84	7,299,418	0.78	9,017,937	0.74
11. การคมนาคม สื่อสาร	4,793,682	2.51	7,194,518	1.82	10,395,632	1.56	13,596,745	1.45	16,797,859	1.39
12. ค้าปลีก ค้าส่ง	9,331,579	4.89	14,005,144	3.55	20,236,561	3.04	26,467,979	2.82	32,699,397	2.70
13. การธนาคาร	4,798,247	2.52	7,201,368	1.82	10,405,529	1.56	13,609,691	1.45	16,813,853	1.39
14. ที่อยู่อาศัย	2,087,578	1.09	3,133,107	0.79	4,527,144	0.68	5,921,182	0.63	7,315,221	0.60
15. การบริหาร	1,581,833	0.83	2,374,067	0.60	3,430,380	0.51	4,486,692	0.48	5,543,005	0.46
16. การบริการ	31,382,273	16.45	47,099,555	11.93	68,055,929	10.21	89,012,303	9.49	109,968,677	9.08
รวม	190,761,168	100.00	394,777,322	100.00	666,378,126	100.00	937,978,931	100.00	1,210,579,738	100.00

ที่มา <จากการคำนวณ>

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.30 จำนวนการขาดประเภทประชากร จำแนกตามหมวดอายุ เพศ ของจังหวัดชลบุรี

ปี 2533-2548

หมวดอายุ	2533		2534		2535		2536		2537		2538		2539		2540	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
0-4	35,338	32,017	35,405	32,440	35,507	32,440	35,623	32,562	35,689	32,833	35,745	32,871	35,725	33,077	35,904	33,025
5-9	37,913	34,976	37,211	34,092	36,746	34,092	36,101	33,702	35,662	33,513	35,449	33,328	35,179	33,143	35,059	33,453
10-14	41,800	39,428	41,607	38,537	41,163	38,537	40,719	38,112	40,220	37,660	39,760	37,226	39,059	36,779	38,570	36,297
15-19	46,527	45,841	46,636	45,930	46,745	45,930	46,556	45,976	46,634	45,990	46,424	45,772	46,472	45,556	46,247	45,043
20-24	52,602	48,683	52,974	49,356	53,120	49,356	52,931	49,706	52,776	49,720	52,572	49,794	52,982	50,098	53,083	50,160
25-29	47,711	47,284	49,113	48,196	50,559	49,111	52,045	49,733	53,251	50,355	54,143	50,966	54,527	51,596	54,615	51,920
30-34	39,193	38,773	40,209	39,878	41,295	40,956	42,382	42,087	43,720	43,201	44,849	44,060	46,179	44,912	47,357	45,730
35-39	31,579	32,036	32,834	33,065	34,122	33,851	35,151	34,654	36,214	35,441	37,245	36,209	38,273	37,272	39,042	38,041
40-44	24,658	25,158	25,724	27,804	27,258	27,804	28,874	29,421	30,213	30,989	31,744	32,328	31,303	33,371	34,129	34,447
45-49	20,879	21,199	21,123	21,456	21,378	21,709	21,634	21,982	22,170	22,478	23,141	23,442	24,142	24,450	25,409	25,937
50-54	19,144	19,157	19,658	19,416	19,681	19,907	19,951	20,140	19,974	20,406	20,199	20,406	20,427	20,887	20,695	21,119
55-59	15,185	15,050	15,714	16,461	16,428	16,461	17,158	16,968	17,630	17,649	18,128	17,927	18,349	18,382	18,629	18,638
60-64	11,287	11,197	11,590	12,408	12,281	12,408	12,793	13,161	13,518	13,851	14,268	14,602	14,525	15,086	15,260	15,775
65-69	7,797	7,811	8,021	8,035	8,040	8,276	8,499	8,503	8,991	8,953	9,463	9,616	9,960	10,063	10,183	10,738
70-74	5,168	6,344	5,414	6,376	5,651	6,598	5,888	6,615	6,125	6,822	6,344	7,046	6,582	7,313	6,819	7,519
75ขึ้นไป	6,488	8,708	6,530	8,703	6,729	8,706	6,767	8,927	6,984	9,132	7,037	9,143	7,238	9,324	7,471	9,528
รวม	44,337	433,640	449,356	439,435	455,879	446,444	461,868	451,207	466,219	467,801	474,699	463,360	480,586	469,759	485,164	475,793
รวมทั้งสิ้น	876935		857791		901323		913075		926021		938059		950345		961957	

ตาราง 4.35 จำนวนการคาดประมาณประชากร จำแนกตามหมวดอายุ เพศ ของจังหวัดชลบุรี ปี 2533-2548 (ต่อ)

หมวดอายุ	2541		2542		2543		2544		2545		2546		2547		2548	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
0-4	35,628	32,935	35,612	32,839	35,348	32,519	35,251	32,239	35,152	32,146	34,465	32,090	34,677	31,671	34,446	31,512
5-9	35,403	33,551	35,530	33,878	35,786	34,152	35,784	34,155	35,701	34,140	35,463	34,058	35,378	33,814	35,240	33,689
10-14	37,867	35,841	37,392	35,637	37,181	35,488	37,019	35,521	37,082	35,638	37,187	35,942	37,482	36,289	37,463	36,532
15-19	45,723	44,530	45,199	43,936	44,682	43,437	44,185	42,976	43,425	42,464	42,872	41,935	42,349	41,653	41,839	41,395
20-24	53,466	50,206	53,551	50,234	53,303	50,237	53,334	49,724	52,840	49,469	52,575	48,914	51,991	48,393	5,189	47,748
25-29	54,721	51,987	54,580	52,311	54,661	52,372	54,789	52,722	55,143	53,029	55,557	53,097	55,508	52,869	55,846	52,784
30-34	48,694	46,292	49,857	47,129	50,710	47,716	51,321	47,774	51,696	47,821	51,799	48,144	51,611	48,744	51,666	48,717
35-39	39,829	38,827	40,857	39,646	41,880	40,650	43,225	41,203	44,531	42,007	45,856	42,280	46,960	42,772	48,000	43,002
40-44	34,942	34,997	35,952	35,778	36,748	36,588	37,793	37,373	38,557	38,435	39,389	39,217	40,381	39,999	41,391	40,777
45-49	26,877	27,425	28,394	28,914	29,601	30,170	30,618	31,152	31,607	32,148	32,596	32,898	33,336	33,384	34,042	34,092
50-54	20,946	21,399	21,673	21,875	22,418	22,620	23,425	23,862	24,647	25,312	26,100	26,782	27,356	28,245	28,551	29,407
55-59	18,833	18,879	18,863	19,119	19,120	19,369	19,131	19,852	19,587	20,077	19,867	20,318	20,340	20,780	21,057	21,475
60-64	15,992	16,258	16,716	16,980	16,956	17,464	16,988	17,673	17,203	17,917	17,489	18,161	17,722	18,661	17,953	18,913
65-69	10,659	11,174	11,137	11,849	12,076	12,552	12,530	13,200	13,260	13,621	13,686	14,058	14,163	14,510	14,639	15,156
70-74	7,038	7,975	7,510	8,183	7,732	8,904	8,002	9,164	8,239	9,622	8,712	10,316	9,354	10,963	10,041	11,669
75ปีขึ้นไป	7,741	9,733	7,957	9,955	8,186	10,158	8,408	10,369	8,908	10,809	9,391	11,232	9,608	11,657	10,093	12,093
รวม	491,658	480,427	498,443	486,748	503,744	492,889	509,034	497,543	514,786	503,325	520,068	508,287	526,513	513,353	520,684	518,199
รวมทั้งเพศ	972,085	966,181	996,886	973,496	1,007,488	985,778	1,018,068	995,086	1,029,572	1,006,650	1,040,136	1,016,574	1,053,026	1,026,706	1,041,368	1,036,398

ที่มา สำนักคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4.5.2 การคาดประมาณจำนวนประชากร

4.5.2.1 วิธีการคาดประมาณ

- (1) การคาดประมาณจากกลุ่มโครงสร้างอายุ
ข้อมูลจากหนังสือการคาดประมาณประชากร ปี 2533-2548
กองบัญชาประชาชน สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจ
- (2) การคาดประมาณประชากรเป็นรายอำเภอ
จากสูตร $P_n = [(P_1 \times n) \times R] + P_1$
โดยที่ P_1 = จำนวนประชากรปีปัจจุบัน
 P_n = จำนวนประชากรปีที่ต้องการ
 n = ช่วงเวลา (ปี)
 R = อัตราการเปลี่ยนแปลง

4.5.2.2 จำนวนประชากรในอนาคต

การกำหนดโครงสร้างการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยข้อเสนอแนะ
แนวทางการใช้ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ การพิจารณาโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจและ
การบริการสังคม จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาและประมาณการจำนวนประชากร
ในอนาคต ซึ่งแสดงถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงประชากร ความต้องการในบริการด้านต่าง ๆ

ในการคาดประมาณจำนวนประชากรของภาคตะวันออกได้แบ่งออกเป็น

- (1) การคาดประมาณตามโครงสร้างอายุตามหมวดอายุ ปี 2533-2548
- (2) การคาดประมาณตามโครงสร้างอายุแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ 0-14 , 14-64
และ 65 ปีขึ้นไป ในปี 2548
- (3) การคาดประมาณอายุเป็นรายอำเภอ เขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล
สรุปผลการคาดประมาณประชากรดังนี้ คือ ในปี 2548 มีประชากร
 - (1) 1,048,883 คน (จากข้อมูลกองบัญชาประชาชน สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)
 - (2) มีประชากร 1,065,431 คน
 - (3) มีจำนวนประชากร 1,021,530 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้ ปี 2548
มีประชากรชาย 530,684 คน และหญิง 518,199 คน อำเภอที่มีประชากรวัยพึ่งพิง 0-14 ปี
และ 15 ปีขึ้นไป มากที่สุด คือ อำเภอเกาะสีชังอำเภอที่มีวัยแรงงาน 14-64 ปี มากที่สุด คือ
อำเภอเมือง 165,979 คน รองลงมาคือ อำเภอศรีราชา อำเภอพนัสนิคม คือ 127,048 และ
104,423 คน ตามลำดับ โดยคิดเป็นจำนวนประชากรเพิ่มจากปี 2537 เท่ากับ 86,481 คน
อำเภอที่คาดว่าจะมีประชากรจำนวนมากที่สุดคือ อำเภอเมือง รองลงมาคือ อำเภอศรีราชา และ
อำเภอพนัสนิคม ตามลำดับ

ตารางที่ 4.32 แสดงจำนวนคาดประมาณประชากรตามโครงสร้างเป็นรายอำเภอ อายุ ปี

โครงสร้างอายุ	อำเภอ											รวม
	อ.เมือง	อ.พนัสนิคม	อ.บ้านบึง	อ.ศรีราชา	อ.บางละมุง	อ.พานทอง	อ.สัตหีบ	อ.หนองใหญ่	อ.เกาะสีชัง	อ.บ่อทอง		
0-14	51,731	35,860	19,276	39,523	35,646	11,146	25,311	6,013	2,016	11,004		237,526
14-64	165,979	104,423	52,881	127,048	33,922	32,542	84,610	14,484	5,444	24,936		646,269
65 ขึ้นไป	17,124	13,176	16,522	20,586	3,991	5,249	16,815	2,247	525	2,192		98,427

ที่มา <จากการคำนวณ>

ตาราง 4.28 การคาดประมาณประชากรเป็นรายอำเภอแบ่งเป็นในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล

ปี 2540 2543 2548 และ 2550

เขตการปกครอง	ปีพุทธศักราช					
	2537	2540	2543	2548	2550	2552
1.เมืองชลบุรี	227,346	242,828	257,901	273,178	288,456	304,757
-ในเขตเทศบาล	82,394	88,005	93,616	99,227	104,838	110,449
-นอกเขตเทศบาล	144,952	154,823	164,644	174,565	184,436	194,308
2.พนัสนิคม	145,333	148,908	152,483	156,058	159,633	163,208
-ในเขตเทศบาล	15,765	16,152	16,540	16,928	17,316	17,704
-นอกเขตเทศบาล	129,568	129,681	13,186	13,495	13,804	142,135
3.บ้านบึง	83,121	90,226	85,764	87,085	88,407	122,647
-ในเขตเทศบาล	12,399	12,596	12,793	12,990	13,187	13,384
-นอกเขตเทศบาล	70,722	71,846	72,970	74,095	75,219	76,344
4.ศรีราชา	154,024	172,522	188,020	203,518	219,017	234,515
-ในเขตเทศบาล	57,566	63,247	68,929	74,661	80,293	85,974
-นอกเขตเทศบาล	99,485	109,304	119,123	128,942	138,761	148,580
5.บางละมุง	138,394	112,607	86,911	61,170	35,428	9,642
-ในเขตเทศบาล	69,892	56,892	43,892	30,277	17,892	4,892
-นอกเขตเทศบาล	68,502	55,760	43,019	30,277	17,536	4,795
6.พานทอง	44,320	45,795	47,271	48,747	50,223	51,699
7.สัตหีบ	102,831	109,340	115,849	12,358	128,867	135,377
8.หนองใหญ่	20,489	21,331	22,173	23,015	23,857	24,699
9.บ่อทอง	39,251	39,252	38,709	38,438	380,164	34,896
10.เกาะสีชัง	4,293	5,516	6,740	7,963	9,187	10,410
ในเขตเทศบาล	238,016	236,892	235,770	234,648	233,526	232,403
นอกเขตเทศบาล	724,386	751,433	766,051	786,882	857,935	859,447
รวม	962,402	9,888,325	100,181	1,021,530	1,091,461	1,091,850

ที่มา: 1)สำนักทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

2)จากการคำนวณ

4.5.3 ศักยภาพและข้อจำกัดของโครงสร้างการพัฒนา

4.5.3.1 ศักยภาพทางกายภาพ

1) ที่ตั้ง จังหวัดชลบุรีมีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง มีระยะทางจากกรุงเทพฯ เพียง 81 กิโลเมตร ซึ่งนับว่าอยู่ในรัศมีการพัฒนา 100 กิโลเมตร จากแผนพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกกำหนดให้จังหวัดชลบุรีเป็นเมืองศูนย์กลางรวมกิจกรรมหลายประเภท และพื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงกับภาคอื่นๆ เช่น ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของแรงงานและแหล่งผลิตพืชไร่ที่สำคัญ สามารถเป็นวัตถุดิบให้โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ดินตะวันออกติดต่อกับทะเล สามารถพัฒนาท่าเรือพาณิชย์และท่าเรือน้ำลึกเพื่อเป็นประตูออกสู่ต่างประเทศทางทะเล รองรับส่วนแบ่งของการขนส่งสินค้า โดยเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ด้วยระบบคอนเทนเนอร์ และสินค้ากองทัณฑ์ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ ท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบัง และท่าเรือพาณิชย์เกาะสีชัง ประกอบกับโครงข่ายถนนและเส้นทางรถไฟสาย ฉะเชิงเทรา-สัตหีบ ที่เชื่อมกับ ฉะเชิงเทรา-สระบุรี ออกไปสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้มีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง

2) ทรัพยากรธรรมชาติ

(1) ทรัพยากรการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด เกาะแก่ง พิพิธภัณฑสถานและเอกชน สวนสัตว์เปิด และเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า เช่น พัทยา บางแสน เกาะสีชัง พิพิธภัณฑสถานสัตว์น้ำทะเลที่บางแสน สวนสัตว์เปิดเขาเขียว พิพิธภัณฑสถาน และเมืองจำลองที่พัทยาเป็นต้น และการพักผ่อนประเภทอื่นๆ ได้แก่ แหล่งบันเทิงเรีงรมที่พัทยา เป็นต้น

(2) ทรัพยากรแหล่งน้ำ เนื่องจากจังหวัดชลบุรีมีปัญหา เรื่องแหล่งน้ำ หากสามารถสร้างอ่างเก็บน้ำ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สามารถสร้างขึ้น เพื่อจัดการน้ำให้เพียงพอในการชลประทานและการบริโภคของครัวเรือน และใช้ในการผลิตอุตสาหกรรม จะทำให้ชลบุรีมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันอ่างเก็บน้ำที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำบางพระ อ่างเก็บน้ำศรีราชา เป็นต้น

(3) ทรัพยากรดิน จากข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดินพบว่าจังหวัดชลบุรีมีพื้นที่ความเหมาะสมของดินเพื่อการเกษตรปรากฏว่า ร้อยละของจังหวัดเหมาะสมสำหรับการเกษตรเท่ากับร้อยละ ของจังหวัด อ่างเก็บน้ำที่มีความเหมาะสมสำหรับทำนา คือ อ่างเก็บน้ำสนนิคม ซึ่งตั้งอยู่บนลุ่มน้ำบางปะกง มีคลองไหลผ่าน ส่วนพืชที่เหมาะสมกับการปลูกพืชไร่เป็นพื้นที่ทั่วไป แต่ส่วนใหญ่ต้องมีการปรับปรุงบำรุงดินและคัดเลือกวิธีและพันธุ์พืชที่จะปลูกให้เหมาะสม เนื่องจากพื้นที่ที่ใช้ปลูกพืชไร่ส่วนใหญ่เป็นที่ดอนทำให้ดินเสื่อมสภาพเร็วและ

ไม่ป้องกันหน้าดินจากการชะล้าง จึงต้องมีการปรับปรุงดิน เพื่อสามารถให้ผลผลิตแก่เกษตรกร ได้อย่างดี

3) โครงสร้างพื้นฐาน จังหวัดชลบุรีมีศักยภาพในการพัฒนา การคมนาคมขนส่งสูง เมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องจากได้เปรียบทางด้านกายภาพที่มี ที่ตั้งที่สามารถเชื่อมโยงโครงข่ายถนนกับเส้นทางหลักที่เชื่อมระหว่างภาคต่างๆ ได้สะดวก คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางต่อกับภาคเหนือ และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โครงการพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกทำให้มีการพัฒนาสาธารณูปการหลายประการ เช่น โรงไฟฟ้าย่อยที่อ่าวไผ่ สายโทรศัพท์เดเบลใยแก้ว ที่อำเภอศรีราชา ทางรถไฟรางคู่ และ รถไฟ ความเร็วสูง (Hiht - Speed Train) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีศักยภาพในการพัฒนาท่าเรือน้ำลึก ซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของภาคตะวันออก

4.5.3.2 ข้อจำกัดทางด้านกายภาพ

1) เนื่องจากพื้นที่รับน้ำภาคตะวันออกมีน้อย ประกอบกับลักษณะทาง อุทกวิทยาของแหล่งน้ำบาดาลไม่อำนวย กล่าวคือ ใต้ชั้นดินลึกลงไปเป็นพื้นหินอัคนี มีการสะสม น้ำน้อยถึงไม่มีเลย จังหวัดชลบุรีเช่นกัน นอกจากนี้จังหวัดชลบุรีไม่มีแหล่งน้ำผิวดิน ดังนั้นปัญหา เรื่องขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งในการบริโภคและการชลประทาน

2) ข้อจำกัดด้านคุณภาพน้ำ คุณภาพน้ำบริเวณริมทะเลจะมีรสกร่อยถึงเค็มใน บริเวณพื้นที่ตอนล่างที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเล บางฤดูไม่สามารถใช้น้ำได้เลย ทำให้เกิดปัญหา ขาดแคลนน้ำใช้ทั้งอุปโภค บริโภค และขาดแคลนน้ำจืดสำหรับการผลิตพืชผล

3) ข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดชลบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ชายหาดและการท่องเที่ยวทางทะเล ภูมิอากาศมีข้อจำกัดที่สำคัญของบริเวณนี้ จากปริมาณฝน 1,000-1,700 ต่อปี ซึ่งนับว่าสูงในฤดูมรสุม และจำนวนวันฝนตกเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 100 วัน (รายละเอียดบทที่ 4 หัวข้อ 4.1.1.3) นอกจากนั้นสภาพชายฝั่งที่รับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เป็นเหตุให้การท่องเที่ยวตามหมู่เกาะและชายหาดชบเขาในช่วงมรสุม

4.5.3.3 ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ

1) ศักยภาพด้านอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมมีบทบาทสำหรับจังหวัดชลบุรี การสร้างอุตสาหกรรม (Industrialiyation) จะเป็นหนทางที่ทำให้ประเทศสามารถยกระดับรายได้และเพิ่มพูนฐานะ ทางเศรษฐกิจ จังหวัดชลบุรีมีความพร้อมในการพัฒนาอุตสาหกรรมหลายประการ (ตาม รายละเอียดบทที่ 3 และบทที่ 4) และนโยบายที่รัฐสนับสนุนในด้านการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ต่างๆ เช่น ท่าเรือน้ำลึก ทางรถไฟ ถนน เป็นต้น เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาภาคและประเทศ ต่อไป โดยสรุปการดำเนินการเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมดังนี้ คือ

(1) แผนพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก กำหนดให้จังหวัดชลบุรี เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมเพื่อส่งออกและอุตสาหกรรมที่สามารถรักษาสภาพแวดล้อมของเมือง ให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม

(2) มีการยกระดับ การพัฒนาฝีมือแรงงานและการพัฒนาอาชีพเพื่อ ส่งเสริมอุตสาหกรรมและการบริการ

(3) ส่งเสริมทางด้านวิชาการแก่การประกอบอุตสาหกรรม ธุรกิจบริการ ในด้านการตลาดและการจัดการ

(4) ขยายฐานเศรษฐกิจของชลบุรี ให้เป็นแหล่งจากงานเรื่องพัฒนา อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรและธุรกิจการค้าอุตสาหกรรมขนาดย่อยอื่น ๆ

ดังนั้น มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดจึงมีอัตราการขยายตัวสูงขึ้น นอกจากนี้ มีการกำหนดพื้นที่เฉพาะให้แหลมฉบังเป็นนิคมอุตสาหกรรม และมีนิคมอุตสาหกรรมของเอกชน อีกด้วย รวมทั้งการกำหนดสาธารณูปการและสาธารณูปโภค การลงทุน การขยายตัวของชุมชน การบริการด้านอื่น ๆ ต้องมีแรงงาน ประชากรเพิ่มขึ้น ที่พักอาศัย การต้องการรับบริการทางสังคม ต่าง ๆ จากภาครัฐและการจัดการสิ่งแวดล้อม ที่สำคัญคือบริการต่าง ๆ เนื่องจากภาคบริการ เป็นบทบาทสำคัญของจากภาคอุตสาหกรรม ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

2) ศักยภาพด้านบริการ

เนื่องจาก จังหวัดชลบุรีมีลักษณะทางกายภาพที่เป็นที่ราบชายฝั่งและ ที่ราบที่ดอนนับว่าเป็นภูมิประเทศหลากหลาย ดังนั้น จึงมีแหล่งท่องเที่ยวหลายประเภท ทั้งชายหาด เกาะ และภูเขา นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่น่าศึกษาและสถานที่ คักดีลิตี้ที่มีชื่อเสียง แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ เมืองพัทยา บางแสน เป็นต้น ซึ่งตามแผนพัฒนา ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกและเมืองหลักของชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก กำหนดให้จังหวัดชลบุรี เป็นศูนย์กลางการบริการดังนี้ คือ

(1) ศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งระดับภาค

(2) เมืองท่าขนส่งทางทะเลที่สำคัญระดับประเทศ โดยมีท่าเรือพาณิชย์ แหลมฉบัง ท่าเรือพาณิชย์สัตหีบและท่าเรือพาณิชย์

(3) ศูนย์กลางหลักใหญ่ที่สุดของพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านธุรกิจ การค้า การเงินและการบริการ

(4) ศูนย์กลางการท่องเที่ยว ระดับนานาชาติอันได้แก่เมืองพัทยา

(5) พัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ โดยการปรับปรุงการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ โดยการปรับปรุงพื้นที่การท่องเที่ยวสำคัญ ๆ เช่น เมืองพัทยา บางแสน เกาะสีชัง เป็นต้น

ซึ่งจากการกำหนดแนวทางดังกล่าวทำให้มีการทั้งด้านไฟฟ้า-ประปา คมนาคมขนส่ง การสื่อสารทำให้ สาขาย่อยเหล่านี้มีการขยายตัวในอัตราการขยายตัวสูง โดยจากการที่มีการปรับปรุงสร้างโรงไฟฟ้าย่อยและการขยายบริการโทรศัพท์ รวมทั้งการปรับปรุงขยายถนนจาก 2 ช่องให้เป็น 4 ช่องจราจร เป็นต้น นับว่าเป็นการเสริมศักยภาพของการพัฒนาที่มีอยู่แล้ว จากการศึกษาถนนที่ได้รับการปรับปรุงที่สำคัญ ๆ

3) ศักยภาพด้านเกษตรกรรม

นับว่าด้านเกษตรกรรมมีบทบาทน้อยลงสำหรับจังหวัดชลบุรี หากว่าการพัฒนาอุตสาหกรรมจำเป็นต้องคำนึงถึงภาคเกษตรกรรมควบคู่ไปด้วย เนื่องจากการเกษตรกรรมมีความสำคัญต่อภาคอุตสาหกรรมโดยสรุปดังนี้

(1) เป็นแหล่งผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากร ภาคเกษตรกรรมเป็นแหล่งผลิตอาหารเพื่อเลี้ยงประชากรทั้งที่ทำการผลิตในภาคเกษตรกรรมรอง และประชากรทำการผลิตในภาคเศรษฐกิจอื่น ๆ

(2) เป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบเพื่อป้อนอุตสาหกรรม

(3) เป็นแหล่งจัดหาแรงงานค่าแรงต่ำให้อุตสาหกรรม

(4) เป็นแหล่งตลาดที่สำคัญของสินค้าอุตสาหกรรมที่ผลิตภายในประเทศ

(5) เป็นแหล่งสะสมทุน

(6) เป็นแหล่งที่มาของรายรับเงินตราต่างประเทศ

จากผลการศึกษาพบว่า อำเภอที่มีความเหมาะสมในการเป็นพื้นที่เกษตรกรรม คือ อำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง อำเภอพานทอง อำเภอบ้านบึง และอำเภอนนทบุรี ซึ่งปัจจุบันอำเภอนนทบุรีมีโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตการเกษตร ในอนาคตอำเภอนนทบุรีและอำเภอบ้านบึง เหมาะสมเป็นที่ตั้งอุตสาหกรรมประเภทนี้ จากความเหมาะสมของที่ตั้ง

4.5.3.4 ข้อจำกัดทางด้านเศรษฐกิจ

1) ข้อจำกัดด้านอุตสาหกรรม

จากการเติบโตของเศรษฐกิจที่เติบโตเร็วทำให้เกิดการโตเกินเป้าหมาย โดยเฉพาะจำนวนแรงงานที่เข้ามาในภาคอุตสาหกรรม (ตามรายละเอียดแผนพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกในบทที่ 3) แต่แรงงานที่ต้องการเป็นแรงงานที่มีทักษะทางฝีมือแรงงาน เนื่องจากอุตสาหกรรมในบริเวณนิคมจำเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออกดังนั้น จึงเป็นอุตสาหกรรมที่ทันสมัยทางด้านเทคโนโลยีการผลิต จึงขาดแคลนแรงงานที่ควบคุมการผลิต

2) ข้อจำกัดด้านบริการ

(1) ปัญหาของชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ และการท่องเที่ยวธรรมชาติที่สำคัญบางแห่งก็มีจำกัดที่จะพัฒนาธุรกิจด้านบริการ เนื่องจากเมืองมากทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังเช่น ที่หาดพัทยา และหาดบางแสน เป็นต้น

(2) จากการที่เมืองมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว การบริการด้านการคมนาคม สื่อสารและไฟฟ้า ประปาการบริการทั่วถึง แต่คุณภาพของการบริการในบริเวณที่เป็นชุมชนที่มีการรับบริการหนาแน่น เช่น ไฟฟ้าตก , โทรศัพท์ไม่เพียงพอ แม้ปัจจุบันมีการขยายเพื่อปรับปรุงคุณภาพบริการ

3) ข้อจำกัดด้านเกษตรกรรม

(1) กลีกรรรม ส่วนใหญ่ของจังหวัดชลบุรีอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก เกษตรกรในพื้นที่ที่มีประสบปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะในฤดูแล้งและในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำและเสียต้นทุนการผลิตสูง ผลตอบแทนที่ได้ไม่คุ้มทุน และการที่เกษตรกรส่วนใหญ่ที่มีรายได้น้อยมักมีข้อจำกัดในด้านการถือครอง มักมีที่ดินจำกัดไม่เพียงพอต่อการผลิต และส่วนใหญ่มักเป็นการเช่า ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการปรับปรุงการผลิตและการขยายการเพาะปลูก ก่อให้เกิดปัญหาบุกรุกทำลายป่าเพื่อการเกษตร และขาดแคลนเงินทุน ประสบปัญหาหลายด้านทำให้การเกษตรกรรมมีบทบาทลดลง ทั้งที่เป็นวัตถุประสงค์ของการผลิตดังนั้นจึงควรพิจารณาแก้ข้อจำกัดเหล่านี้

(2) การประมง ข้อจำกัดในเรื่องสภาพแวดล้อมและมลภาวะ เช่น สภาพน้ำชายฝั่งมีคุณภาพต่ำ เนื่องจากการระบายน้ำเสียจากชุมชนและภาคอุตสาหกรรม โดยไม่ได้ทำการบำบัดก่อนลงสู่ทะเลจึงทำให้การเพาะเลี้ยงประมงชายฝั่งไม่เหมาะสมและเสียหาย เป็นต้น และจากการพัฒนาอุตสาหกรรมมากขึ้น ทำให้แรงงานด้านประมงขาดแคลนและค่าแรงสูงรวมทั้งปัญหาของภาคน้ำมันเชื้อเพลิงที่สูงขึ้น ทำให้การประมงมีบทบาทลดลง โดยเฉพาะประมงทะเล เนื่องจาก ปัญหาการลงทุนไม่คุ้มกำไร จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น

4.5.3.5 ศักยภาพการบริการสังคม

1) ศักยภาพทางการศึกษา

จังหวัดชลบุรีมีความพร้อมในด้านสถานศึกษา ซึ่งมีการบริการทุกระดับในการศึกษาภาคบังคับสามารถให้บริการได้ทั่วถึง ส่วนการศึกษาระดับสูงนั้นในระดับอาชีวศึกษาสามารถให้การศึกษาสายวิชาชีพ เฉพาะด้านหลายสาขาวิชาทั่วให้ความรู้ ความชำนาญและทักษะเพื่อการประกอบอาชีพนอกจากนี้ยังมีศูนย์ฝึกวิชาชีพ ซึ่งเป็นสถานบันพัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ความรู้และพัฒนาคุณภาพประชากร เพื่อตอบสนองนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมของภาคตะวันออกโดยตรง สำหรับในระดับอุดมศึกษาจังหวัดชลบุรีมีมหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศรีปทุม และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบางพระ ซึ่งจะสามารถให้บริการทั้งในภูมิภาคและนอกภูมิภาค ซึ่งมีมหาวิทยาลัยเหล่านี้ขยายวิชาการด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่สัมพันธ์กับโครงการชายฝั่งทะเลตะวันออกได้เป็นอย่างดี

2) ศักยภาพด้านสาธารณสุข

การบริการสาธารณสุขของจังหวัดชลบุรีนั้น ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการกระจายสถานบริการสาธารณสุข โดยมีโรงพยาบาลระดับศูนย์มีศักยภาพให้การบริการครอบคลุมภายในจังหวัดชลบุรี และมีจังหวัดอื่นๆ ภายในภาคตะวันออก มีความพร้อมสูงในการให้บริการ เนื่องจากมีแพทย์ พยาบาล

4.5.3.6 ข้อจำกัดทางด้านสาธารณสุข

โรงพยาบาลในบางพื้นที่ต้องรับภาระในการรักษาประชากรจำนวนมาก เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องผู้เชี่ยวชาญ จำนวนเตียง เครื่องมือและอุปกรณ์ เช่น อำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง เป็นต้น รวมถึงระยะทางจากอำเภอมายังจังหวัดชลบุรีค่อนข้างไกล ทำให้เป็นข้อจำกัดในการรักษา

จากศักยภาพและข้อจำกัดการพัฒนาซึ่งพิจารณาจากสภาพลักษณะโครงสร้างการพัฒนาในแต่ละด้าน ได้แก่ กายภาพ เศรษฐกิจ และการบริหารสังคม ทั้งปัจจุบันและอนาคต ปี 2548 ของจังหวัดชลบุรี ซึ่งสามารถมองเห็นลักษณะภาพรวมของจังหวัดได้ส่วนหนึ่ง หากว่าจำเป็นจะต้องพิจารณาถึงระดับการพัฒนาเป็นรายพื้นที่ และปัญหาเพื่อที่จะสามารถกำหนดการปรับปรุงโครงสร้างการพัฒนาในการวางแผนการปรับปรุงโครงสร้างที่สำคัญๆ ดังรายละเอียดในบทที่ 5